

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

აღნიშნული გამოცემის მრჩეველი და
კონსულტანტი, რელიგიურ საკითხებში
მედინას ისლამის უნივერსიტეტის
კურსდამთავრებული: ვეისალ ორუჯოვი (გურჯი)

تَقْرِيبُ وَ مُسْتَشَارٌ لِلتَّرْجُمَةِ وَ الطَّبَاعَةِ،
خريج الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة:
ويصل أروجوف الجورجي

მთარგმნელი:
აბუ ანვარ ალ-ჯურჯი

مترجم: أبو أنور الجورجي

მთარგმნელი რედაქტორები:
აბდურაჰმან ფარეულიძე (გურჯი)
მუჰამმედ ალი მირზა

تدقيق و مراجعة:
عبد الرحمن براوليدزي الجرجي و محمد علي مرزا.

შეიხი მუჰამმად ათ-თამიმი

ნიბნი ერთღვეართიანობისა

რომელის მსახურთა მოვალეობაა
ღვთის წინაშე

كِتَابُ التَّوْحِيدِ

2015

**რელიგიური ტექსტების წყაროები მითითებულია
შედეგნაირად:**

ბრძენი ყურანის აიების მოყვანისას დასახელებულია სურის სახელი, რიგითი ნომერი და აიას ნომერი.

ჰადისები მოყვანილია შემდეგი წყაროებიდან.

ალ-ბუხარი, მუჰამმად იბნ ისმა'ილ, „ალ-ჯამი' ას-საჰიჰ.“

მუსლიმ იბნ ალ-ჰაჯჯაჯ ან-ნაისაბური, „ალ-ჯამი' ას-საჰიჰ.“

აბუ დავუდ სულაიმან იბნ ალ-აშ'ას ას-საჯისთანი, „ქითაბ ას-სუნან.“

ათ-თირმიზი, მუჰამმად იბნ 'ისა, „ალ-ჯამი' ალ-ქაბირ.“

ან-ნასა'ი, აჰმად იბნ შუ'აიბ, „ქითაბ ას-სუნან ალ-ქუბრა.“

იბნ მაჯა, მუჰამმად იბნ იაზიდ ალ-ყაზვინი, „ას-სუნან ალ-ქუბრა“.

ალ-ბაიჰაყი, აჰმად იბნ ჰუსაინ, „ას-სუნან ალ-ქუბრა.“

ალ-ჰაქიმი, მუჰამმად იბნ 'აბდულლაჰ, „ალ-მუსთადრაქ 'ალა ას-საჰიჰაინ.“

აჰმად იბნ ჰანბალ აშ-შაიბანი, „ალ-მუსნად.“

მალიქ იბნ ანას ალ-ასბაჰი, „ალ-მუვატტა“.

იბნ ჰიბბანი, მუჰამმად ალ-ბუსთი, „ას-საჰიჰ.“

ალ-ჰაისამი, 'ალი იბნ აბუ ბაქრ, „მაჯმუ' აზ-ზავაიდ ვა მანბა' ალ-ფავაიდ.“

არ-რიფა'ი, აჰმად, „თაისირ ალ-'ალი ალ-ყადირ.“

ჰადისების შემდეგ მითითებულია ტომი და გვერდის ნომერი (მაგ: ალ-ბუხარი 13/300), ან ჰადისის ნომერი (მაგ: ათ-თირმიზი 3072.)

შინი მუჰამად ათ-თამიმი

მოწყალე და მწყალობელი ღმერთის სახელით თქვენს წინაშეა შეიხ მუჰამმად ათ-თამიმის "წიგნი ერთღმერთიანობისა, რომელიც მსახურთა მოვალეობაა ღმერთის წინაშე." შეიხი მუჰამმად ათ-თამიმი (1115 – 1206 წწ. ჰიჯრით / 1703 – 1792 წწ. გრიგორიანული) იყო მუსლიმი სასულიერო მოღვაწე ნაჯდიდან, რომელმაც თავისი სიცოცხლე მიუძღვნა რელიგიის გახალხურების წინააღმდეგ ბრძოლას. იგი ებრძოდა როგორც რელიგიაში შემოტანილ ხალხურ სიახლეებს. ასევე ებრძოდა ისლამისთვის და იბრაჰიმის ანუ აბრაამისეულ (მშვიდობა მას) ერთღმერთიანობისთვის უცხო და მიუღებელ "წმინდანთა კულტს". როდესაც ადამიანები კეთილმორწმუნე, მაგრამ უკვე გარდაცვლილ ადამიანებს გასაჭირში დახმარებას სთხოვდნენ, როგორც პირდაპირ, ასევე სთხოვდნენ შუამდგომლობას ღმერთთან. როგორც აღინიშნა, ამგვარი რამ იბრაჰიმისეული ერთღმერთიანობისთვის სრულიად მიუღებელია და იგი პოლითეისტური, მრავალღმერთიანი რელიგიებისთვისაა დამახასიათებელი.

მისი მოწოდება ძლიერ წინააღმდეგობას შეხვდა იმ სწავლულებისგან, ვინც დაკავშირებული იყო სხვადასხვა დაინტერესებით "ძველ" წესრიგთან,

მათ შორის წმინდანთა მავზოლეუმების პერსონალი, მოხეტიალე მკითხავი-დერვიშები და ა.შ. ამას ასევე ხელი შეუწყო იმანაც, რომ იმ პერიოდში ინფორმაციის გაცვლის საშუალებების სიმწირის გამო დაინტერესებულ პიროვნებებს ადვილად შეეძლოთ სიმართლის დამალვა და ტყუილის სინამდვილედ გასაღება. ამიტომაც მისი მოწოდება სხვადასხვა მხარეებში დიდ წინააღმდეგობას შეხვდა.

ამ წიგნში თავმოყრილია იმგვარი ცოდვები, რომლებსაც იმგვარივე ვნების მიყენება შეუძლია ადამიანის საიქიო ჯილდოზე, როგორც ისეთ მძიმე ცოდვებს, როგორცაა მკვლელობა, ქურდობა, სიძვა, მრუშობა და მსგავსები, მაგრამ მათ უფრო ნაკლებ ყურადღებას აქცევენ.

დღეს, ინფორმაციის საუკუნეში, ჩვენ გვაქვს შესაძლებლობა, გავეცნოთ ამ ნაშრომს. ვიმედოვნებ, რომ ეს წიგნი სიკეთის მომტანი იქნება მისი მკითხველისთვის.

ღმერთს შევთხოვთ მოწყალებასა და პირდაპირ გზას!

აბუ ანვარ ალ-ჯურჯი

29 ზუ ლ-ყა'და 1435 / 24 სექტემბერი 2014 წ.

**შენი მუჰამად ათ-თაჰიჰის ნაჩილი ყანიჰის
მხსოვრებლავს, სადას იგი აყალიბავს თავის
ჩალიბიურ მხეაღულებავს**

მოწყალე და მწყალობელი ღმერთის სახელით

ღმერთსა და მის ანგელოზებს ვიმოწმებ, ასევე თქვენც მოგიხმობთ მოწმედ, რომ ჩემი მრწამსი, ისევე როგორც სუნნისა და მუსლიმთა ერთობის მიმდევართა (აჰლ ას-სუნნა ვა ლ-ჯამა'ა) მრწამსი, დაფუძნებულია ღმერთის, მისი ანგელოზების, მისი წიგნების, მისი მაცნეების, სამსჯავროს დღეს მკვდრეთით აღდგომისა და კარგისა თუ ავის ბედისწერაზე.

ღმერთის რწმენა არის რწმენა ღმერთისა იმგვარად, როგორც ეს გადმოცემულია ღმერთის წიგნსა და ღმერთის მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم სუნნაში, ყოველგვარი ცვლილებებისა და უარყოფის გარეშე. მე მწამს, რომ:

„... არ არის რაიმე მისი მსგავსი, ივია ყოვლისშემქენი, ყოვლისმხედველი“. (აშ-შურა, 42:11)

მე არ უარყოფ იმას, რითაც იგი აღწერს თავის თავს, არ ვუცვლი მას მნიშვნელობას და არ ვავრცელებ მათი უარყოფით განხეთქილებას.

მე ასევე არ ვცდილობ აღწერო ეს თვისებები, არ ვსვამ მათზე კითხვას „როგორ?“ „რანაირად?“ (რადგან მრავალი მცირე ცოდნის პატრონი ადამიანი ღმერთის სახელ-თვისებათა აღწერისას გზააბნეული აღმოჩნდა და ღმერთის მის ქმნილებებზე მიმსგავსების (თაშბიჰი) ან მისი

თვისებების უარყოფელი (თა'ტილი) გახდა.) მე არ ვამსგავსებ ღმერთისთვის თვისებებს ქმნილებების იგივე სახელისთვის თვისებებს, რადგან იგი უზენაესია, მას არ ჰყავს მსგავსი და დაუშვებელია მისი თვისებების ადამიანური გონებით სრულად აღწერის მცდელობა, რადგან მისი მსგავსი არ არსებობს, მას ვერც ერთი ქმნილება ვერ შეედრება, ხოლო უზენაესმა ყველაზე უკეთ იცის თავის თავზე და სხვებზეც. მისი სიტყვა ყველაზე მართალია, მისი მოთხოვნილი ყველაზე ლამაზია, ხოლო მან ამ სიტყვაში უარყო ის, რასაც მიაწერენ სიმართლესთან წინააღმდეგობაში მყოფი, მისი თვისებების ქმნილებათა თვისებებზე მიმამგვანებელი (მუშაბბიჰა) ან რასაც ამბობენ მასზე მისი თვისებების უარყოფელი, მნიშვნელობის შემცველი (მუ'ტილა).

უზენაესი ბრძანებს:

„დიდებულია შენი უფალი - უფალი ძლევა მოსილებისა იმაზე რასაც მიაწერენ. საღამო მაცნეებსა და ქება ღმერთს, სამყართა უფალს.“ (ას-საფათ, 37:180-182)

გადარჩენილი ჯგუფი თავისი შეხედულებებით არის ოქროს შუალედი. ღმერთის ქმედებების შესახებ მათი შეხედულება ყადარიას და ჯაბრიას პოზიციებს შორის მდებარეობს, ღმერთის მსჯავრის შესახებ – მურჯი'ასა და ვა'იდი-ას შორის, სარწმუნოებისა და რწულის შესახებ – ერთი მხრივ ჰარურიებისა და მუ'თაზილლების, ხოლო მეორე მხრივ მურჯი'ასა და ჯაჰმიას შეხედულებებს შორის. ღმერთის მაცნის عليه وسلم თანამიმდევრების, საჰაბების მიმართ მათი პოზიცია რაფიდასა და ხავარიჯს შორის მდებარეობს.

გადარჩენილი ჯგუფი – ეს არის კეთილმორწმუნე მუსლიმები, რომლებიც მიჰყვებიან ღმერთის მაცნისა عليه وسلم და მისი თანამიმდევრების, საჰაბების გზას. ისინი ეყრდნობიან ბრძენ ყურანსა და სარწმუნო

სუნნას. მათი მფარველი ღმერთია, მათი წინამძღოლი – მუჰამმადი صلى الله عليه وسلم.

ყადარიას მიმდევრები თვლიან, რომ ადამიანი ასრულებს თავის ქმედებებს ღვთის ნებისგან დამოუკიდებლად, ხოლო ჯაბრიას მიმდევართა აზრით, ადამიანს არ აქვს საკუთარი ნება. ისლამის მიხედვით კი, ყველაფერი ღმერთის ნებითა და დაშვებით ხდება, მაგრამ ადამიანს აქვს არჩევანის უფლება.

მურჯი'ები თვლიან, რომ ადამიანი, რომელმაც ენით დაამოწმა, რომ არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა და მუჰამმადი მისი მაცნეა, შეუძლია ჩაიდინოს ნებისმიერი სიავე და იგი არ იქნება დასჯილი. ვა'იდებს კი სწამთ, რომ ღმერთის მოწყალება არ შეეხება იმ ადამიანებს, რომლებსაც ჩადენილი აქვთ ძალიან მცირე ცოდვებიც კი. სუნნის მიმდევრებს სწამთ, რომ ღმერთი დასჯის და აპატიებს მას, ვისაც ინებებს მათგან, ვინც თანაზიარი არ შეუქმნა მას.

ჰარურიები (ხავარიჯი) და მუ'თაზილლა თვლიან, რომ ცოდვის ჩადენა რწმენას აქრობს და ადამიანი სამუდამოდ ცეცხლში ხვდება. მურჯი'ა და ჯაჰმიები კი თვლიან, რომ საქციელი რწმენაზე არ მოქმედებს, თუნდაც რწმენა მხოლოდ სიტყვებით ვლინდებოდეს. მათი აზრით ნებისმიერი, ვინც მხოლოდ ენით დაამოწმა თავისი რწმენა, ანგელოზი ჯიბრა'ილის თანაზიარია.

ასევე მუსლიმებს შორის ხალიფა 'უსმანის მკვლელობის შემდეგ მომხდარი განხეთქილებისა და 'ალი იბნ აბუ ტალიბსა და მუ'ავია იბნ აბუ სუფიანის დაპირისპირების შესახებ რაფიდიები თვლიან, რომ 'ალი იბნ აბუ ტალიბი – მუჰამმადის صلى الله عليه وسلم უმმის საუკეთესო წარმომადგენელი იყო და მას მემკვიდრეობით უნდა დარჩენოდა ხელისუფლება, ამავე

დროს მუ'ავიასა და მის მომხრეებს ურწმუნობასა და რჯულგანდგომილებაში სდებენ ბრალს. ხავარიჯი როგორც 'ალის, ისე მუ'ავიასა და მათ მომხრეებსაც ურწმუნობად და რჯულგანდგომილებად თვლიან. მესამე ჯგუფი – ნავასიბი – მტრობენ 'ალისა და მის მომხრეებს, ამავე დროს უპირობოდ ემხრობიან მუ'ავიას. სუნნის მიმდევართა შეხედულებით, 'ალი და მუ'ავია მოქმედებდნენ მათი ცოდნიდან გამომდინარე გააკეთებული იჯთიჰადის საფუძველზე. ისტორიამ აჩვენა, რომ ეს განხეთქილება მოაწყვეს შეთქმულებმა, რომლებსაც არ სურდათ ისლამის ძალაუფლებასთან შერიგება.

მე მწამს, რომ ყურანი – ეს არის ღმერთის მიერ გარდმოვლენილი მისსივე სიტყვა, რომელიც არ შექმნილა, წარმოთქმულია და დაბრუნდება ღმერთთან, და რომ ღმერთმა წარმოთქვა იგი და გარდმოუვლინა თავის მსახურს, მაცნეს, სანდოსა და მოციქულს ადამიანთა შორის – მუჰამადს صلى الله عليه وسلم.

მე მწამს, რომ ღმერთი აკეთებს იმას, რასაც ინებებს, და არაფერი არ ხდება მისი ნების გარეშე. არაფერი არ გამოდის მისი ნების ქვეშევრდომობიდან და ვერაფერი ვერ დაუსხლტება მის ბედისწერას, ასევე ვერაფერი ვერ მოხდება მისი მართვის გარეშე. ნებისმიერისთვის გარდაუვალია მისი ბედისწერა და ვერავინ გაექცევა იმას, რაც დაწერილია დაცულ წერილში (ალ-ლაჰკ ალ-მაჰფუზ).

მე მწამს ყოველი იმ მოვლენისა სიკვდილის შემდეგ, რომლის შესახებაც ჩვენ გვამცნო ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم. მწამს, რომ ადამიანი მიიღებს საზღაურს ჯერ კიდევ საკუთარ საფლავშიც, შემდეგ სამსჯავროს დღეს ისინი აღდგებიან და წარსდგებიან თავისი უფლის წინაშე შიშველნი და წინდაუცვეთელნი. მზე მიუახლოვდება მათ და აღიმართება სასწორი, რომელზეც აიწონება მსახურთა საქმეები:

„ვისი სასწორიც მძიმე აღმოჩნდება, მაშ იხინი ეწიენ წარმატებას. ვისი სასწორიც მსუბუქი აღმოჩნდება, მათ ავნეს თავის თავს და მარადიულ ცეცხლში აღმოჩნდებიან.“ (ალ-მუ'მინუნ, 23:102-103)

გაიშლება ორი გრაგნილი, და იქნებიან ისინი, ვისაც თავისი განვლილი ცხოვრების წიგნს მიაწვდიან მარჯვენა მხრიდან, და ისინი, ვისაც მიაწვდიან ამ წიგნს მარცხენა მხრიდან.

მწამს მაცნე მუჰამადის ﷺ წყალსატევისა (ალ-ქავსარ), რომელიც გამოჩნდება სამსჯავროს დღეს, მასში წყალი იქნება რძეზე უფრო თეთრი და თაფლზე უფრო ტკბილი. მის გარშემო იქნება სასმისები, რომელთა რიცხვი ვარსკვლავთა რიცხვის ტოლი იქნება. ის, ვინც დაღვეს წყალს ამ წყალსატევიდან, არასოდეს გამოსცდის წყურვილს.

მწამს ვიწრო ხიდისა (ას-სირატ), რომელიც ჯოჯოხეთზე იქნება გადადებული და ადამიანები გაივლიან მას თავისი საქმეებიდან გამომდინარე.

მწამს მაცნე მუჰამადის ﷺ შუამდგომლობისა სამსჯავროს დღეს. მწამს, რომ იგი იქნება პირველი მათგან, ვინც შუამდგომლობას გასწევს და პირველი, ვისი შუამდგომლობაც მიღებული იქნება. უარყოფენ ამგვარ შუამდგომლობას მხოლოდ გზააბნეულნი და რელიგიაში სიახლის შემომტანები. შუამდგომლობის უფლება მას მიეცემა მხოლოდ ღმერთის ნებართვითა და კმაყოფილებით, როგორც ამბობს უზენაესი:

„გერავის ვერ უშუამდგომლებენ, გარდა იმათი, ვისითაც იგი კმაყოფილია.“ (ალ-ანბია, 21:28)

„ვინ იშუამდგომლებს მასთან მისი ნებართვის გარეშე?“ (ალ-ბაყარა, 2:255)

„რამდენი ანგელოზია ზეცად, რომელთა

შუამდგომლობა გერაფერს მოუტანს გერაგის, გარდა იმათი, ვისაც იგი ინებებს და ვისითაც კმაყოფილია.“ (ან-ნაჯმ, 53:26)

ღმერთი კმაყოფილია მხოლოდ ერთღმერთიანობით და მხოლოდ მის მიმდევრთათვის დართავს შუამდგომლობის ნებას. ღმერთისთვის თანაზიარის გამჩენებს ამ შუამდგომლობაში წილი არ ექნებათ. უზენაესი ამბობს:

„გერაფერს არგებთ შუამდგომელთა შუამდგომლობა.“ (ალ-მუდასსირ, 74:48)

მე ასევე მწამს, რომ სამოთხე და ჯოჯოხეთი – ღმერთის ქმნილებებია. რომ ისინი არსებობენ დღეს და არასოდეს არ გაქრებიან. ასევე მწამს, რომ მორწმუნენი იხილავენ თავის უფალს საკუთარი თვალებით სამსჯავროს დრეს, ისევე როგორც ხედავენ მთვარეს სავსემთვარეობის დამისას წინაღობის გარეშე.

მწამს, რომ მუჰამადი صلى الله عليه وسلم ღმერთის მაცნეთაგან უკანასკნელია. და არ იქნება სარწმუნოება სწორი, სანამ ღმერთის მსახური არ ირწმუნებს მისი მქადაგებლური მისიისა და არ დაადასტურებს მის მაცნეობას. მის უმმაში საუკეთესოა აბუ ბაქრ ას-სიდდიყი, შემდგომ უმარ ალ-ფარუყი, შემდგომ უსმან ზუ ნ-ნურაინი, შემდგომ ალი იბნ აბუ ტალიბი, შემდგომ სიცოცხლეშივე სამოთხე აღთქმული ათეულიდან დანარჩენები, შემდგომ ბადრის ბრძოლის მონაწილეები, შემდგომ ბაი'ა არ-რიდვანის მონაწილეები, შემდგომ – დანარჩენი თანამიმდევრები. მე მიყვარს ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم თანამიმდევრები, ვისენებ მათ კარგ საქმეებს, ვთხოვ ღმერთს პატიებას მათთვის, თავს ვიკავებ მათი შეცდომების განსჯისგან, ვღუმვარ იმაზე, რაც წამოიჭრა მათ შორის. მე მწამს მათი უპირატესობა, რასაც ადასტურებს ღმერთის სიტყვა:

„ისინი, ვინც მოვიდნენ მათ შემდგომ და ამბობენ: ჩვენო უფალო! გვაბატიე ჩვენ და ჩვენს ძმებს, რომლებმაც დაგვასწრეს ჩვენ სარწმუნოებაში შესვლა, და ნუ განამტკიცებ ჩვენს გულში იდუმალ უსიამოვნებას მორწმუნეთა მიმართ. ჩვენო უფალო, შენ ხარ შემწყნარებელი, მწყალობელი.“ (ალ-ჰაშრ, 59:10)

მე კმაყოფილი ვარ მართლმორწმუნეთა დედებით, რომლებიც ყოველგვარი ბიწიერებისგან განწმენდილი არიან. მე ვცნობ კეთილმორწმუნეთა სასწაულებს, მაგრამ მათ არ ეკუთვნით არაფერი ღმერთის სახელ-თვისებათაგან. და მე არ ვაუწყებ არც ერთ მუსლიმს სამოთხეს ან ჯოჯოხეთს, გარდა იმათი, ვისზეც შეგვატყობინა ღმერთის მაცნემ, მაგრამ მე ვევედრები ღმერთს სიკეთეს კარგი საქმეების მკეთებელთათვის და მეშინია ცოდვილების გამო. მე არ ვუწოდებ არც ერთ მუსლიმს ურწმუნოს მხოლოდ მისი ცოდვების გამო და არ ვთვლი, რომ მან დატოვა ისლამური უმმა ცოდვების გამო.

მე ასევე ვთვლი, რომ შეიარაღებული ჯიჰადი უნდა გაგრძელდეს ყოველი მმართველის დროს, კარგია იგი თუ ცუდი, და ლოცვა მის უკან დაშვებულია. მე ვთვლი სავალდებულოდ მუსლიმისთვის დაემორჩილოს მუსლიმ მმართველს, თუ ისინი არ მოუწოდებენ ღმერთის ურჩობისკენ, იმის მიუხედავად სამართლიანი მმართველები არიან ისინი თუ უსამართლონი.

მე მწამს, რომ ყოველი სიახლე რელიგიაში უარყოფილი უნდა იყოს, და მწამს, რომ რწმენა არ არის მხოლოდ ენით წარმოთქმული, ის ასევე არის მრწამსი გულში და ქმედებები. რწმენა იმატებს ღმერთის მორჩილების დროს და მცირდება ურჩობისას. იგი სამოცდაათზე მეტი საფეხურისგან შედგება, რომელთაგან უმაღლესია დამოწმება „არ

არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა“, ხოლო უდაბლესია გზის გასუფთავება მოძრაობის შემაფერხებელი ნივთებისგან.

მე სავალდებულოდ ვთვლი დაშვებულისკენ მოწოდებას და დაუშვებლის აკრძალვას მუჰამმადის صلی اللہ علیہ وسلم სუფთა და სრულყოფილი შარი'ათის საფუძველზე.

ქარი პირველი

ერთღვართიანობის შესახებ

უზენაესი ﷻ ბრძანებს თავის ბრძენ წიგნში:

„მე არ შემიქმნია ჯინნი და კაცნი არაფრისთვის, გარდა იმისა რომ თაყვანი მცენ“ (აზ-ზარიათ, 51:56)

იგი ﷻ ასევე ბრძანებს:

„უეჭველად, ჩვენ გავუგზავნეთ ყოველ ერს მაცნე, რომელმაც მოუწოდა მათ თაყვანი ეცით ერთ ღმერთს და განეშორეთ ტალუოს!“ (ან-ნაჰლ, 16:36)

მან ﷻ აგრეთვე ბრძანა:

„შენმა უფალმა გიბრძანა შენ, რომ არავის სცე თაყვანი მის გარდა, და კეთილად მოექცე მშობლებს. თუ ერთ-ერთი ან ორივე მათგანი მიაღწევს სიბერეს, ნუ ეტყვი მათ - უფფ! და ნუ გააგდებ მათ, არამედ უთხარი მათ პატივსადები სიტყვა. შეიმოსე თავმდაბლობით მათ წინაშე და თქვი: ღმერთო შეიწყალე ისინი, რადგან მათ აღმზარდეს ჩვილი“ (ალ-ისრა, 17:23-24)

შემდგომ იგი ﷻ ბრძანებს:

„თაყვანი ეცით ღმერთს და ნუ შეუქმნით მას თანაზიარს. კეთილად მოექცით მშობლებს, ნათესავს, თბოლს, ღარიბს, ახლო თუ შორ მეზობელს, მეგობარს შენ გვერდით, მოგზაურსა და მსახურებს. უეჭველად, ღმერთს არ უყვარს სიამაყით დაბრმავებულნი, ამპარტაყვანნი“ (ან-ნისა, 4:36)

იგი ﷺ ასევე მიმართავს მუჰამმადს ﷺ:

„უთხარი: მოდით და მე გაცნობებთ, რა აგიკრძალათ თქვენმა უფალმა! არ შეუქმნათ მას თანაზიარი, კარგად მოექცით მშობლებს, ნუ მოკლავთ თქვენს შვილებს სიღარიბის შიშით ჩვენ დავაპურებთ მათაც და თქვენც, ნუ მიუახლოვდებით გარყვნილებას ნურც ცხადსა და ნურც დაფარულს. ნუ მოკლავთ სულს, რომელიც ღმერთისგან აკრძალულია, გარდა სასამართლოს უფლებისა, ამას გიბრძანებთ იგი, რომ კეთილგანსაჯოთ.“

ნუ მიუახლოვდებით ობლის ქონებას, გარდა იმისა, რაც მისთვის უკეთესია, ვიდრე მიაღწევდეს სრულწლოვნებას. სამართლიანად მოიქეცით საწყაოსა და ზომა-წონის საკითხში. ჩვენ არავის არ დაგაკისრებთ იმაზე მეტს, რისი ატანაც მას შეუძლია. როცა მოწმობთ, იყავით სამართლიანნი, თუნდაც საქმე თქვენს უახლოეს ნათესავს ენებოდეს. დაიცავით თქვენი აღთქმები ღმერთის წინაშე. ამას გიბრძანებთ იგი, რომ შეგონებულ იქნეთ. და ესაა ჩემი გზა, პირდაპირი, მაშ მოჰყევით მას. ნუ გაჰყევით სხვა გზებს, რადგან დაშორდებით მის გზას. ამას გიბრძანებთ იგი, რომ შეიქნეთ ღვთისმოშიშნი“ (ალ-ან'ამ, 6:151-153)

იბნ მას'უდი ამბობს:

- ვისაც სურს იხილოს მუჰამმადის ﷺ ანდერძი, რომელზეც არის მისი ბეჭედი, წაიკითხოს უზენაესის სიტყვები: უთხარი: მოდით და მე გაცნობებთ, რა აგიკრძალათ თქვენმა უფალმა!“ ვიდრე სიტყვებამდე „... ესაა ჩემი გზა, პირდაპირი.“ (ათ-თირმიზი, 3072, ჰადისი ჰასანი)მუ'აზ იბნ ჯაბალი გადმოგვცემს:

ერთხელ მოხდა, ვინით მივდიოდით მე და მაცნე მუჰამადი صلى الله عليه وسلم, მე უკან ვიყავი შემომჯდარი ვირზე. ამ დროს მაცნემ صلى الله عليه وسلم მითხრა:

მუაზ, თუ იცი, რა არის მსახურთა ვალდებულება ღმერთის მიმართ და ღმერთის ვალდებულება მისი მსახურების მიმართ?

მე გუბასუხე ღმერთმა და მისმა მაცნემ უკეთ იციან!

მან კი მითხრა: მსახურების ვალია თაყვანი სცენ მხოლოდ მას და არ შეუქმნან მას თანაზიარი, ხოლო ღმერთის ვალდებულება მათ წინაშე არის, რომ იგი არ დასჯის არავის, ვინც მას თანაზიარს არ უქმნის.

მე ვკითხე ხომ არ წავიდე და ყველას გახარო ეს ამბავი?

არა მითხრა მან შემდეგ ისინი მხოლოდ ამის იმედით დაიშვიდებენ თავს!“ (აღ-ბუხარი 13/300; მუსლიმი 30)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრებულებებიდან გამომდინარეობს საკითხები

1. მიზეზი, თუ რატომ შეიქმნა ჯინები და ადამიანები.
2. თაყვანისცემა არის ერთღმერთიანობა, რომლის შესახებაც მუდმივად მიდიოდა კამათი წინასწარმეტყველებსა და მათ ხალხებს შორის.
3. ისინი, ვინც არ შეასრულა ერთღმერთიანობის პირობები, არც ღმერთისთვის არ უცია თაყვანი და მას ეხება უზენაესის ﷻ სიტყვა:

და თქვენ არ გწამთ ის, რაც მე მწამს“ (აღ-ქაფირუნ, 109:3)

4. მაცნეებისა და წინასწარმეტყველების გამოგზავნის მიზეზი.

5. მათი ქადაგება მოიცავდა ყველა ერს.

6. ყველა მაცნისა და წინასწარმეტყველის რელიგია ერთი და იგივეა.

7. ერთდმერთიანობის, ანუ ღმერთის თაყვანისცემის მთავარი პრინციპია ტალუთის უარყოფა. უზენაესი ჯ ბრძანებს:

ვინც უარჰყო ტალუთი და ირწმუნა ღმერთი, იგი დაეყრდნო საიქედო საყრდენს...“ (აღ-ბაყარა, 2:256)

8. ტალუთი არის ყოველივე ის, რასაც ან ვისაც სცემენ თაყვანს ღმერთის გარდა.

9. უდიდესი მნიშვნელობა სურა აღ-ან'ამის სამი (6:151-153) აიისა მართლმორწმუნე წინაპრებს შორის. ამ სამ აიაში მოხსენიებული ათი საკითხისა, რომელთაგან უპირველესი და უმთავრესი არის მრავალღმერთიანობის გამოვლინებების აკრძალვა.

10. სურა აღ-ისრას აიები (17:22-39), სადაც აღნიშნულია 18 საკითხი. ამ აიებს ღმერთი იწყებს:

ნუ შეიქმნი ღმერთის გარდა სხვა ღვთაებას და ნუ გახდები დაკნინებული, დამცრობილი“ (აღ-ისრა, 17:22)

და ამთავრებს:

ნუ შეიქმნით ღმერთის გარდა სხვა ღვთაებას, თორემ ჩავარდებით ცეცხლში, ბრალდებულნი და უარყოფილნი!“ (აღ-ისრა, 17:39)

იგი ასევე გვეუბნება:

ეს არის იმ სიბრძნიდან, რაც გარდმოგივლინეთ!“ (აღ-ისრა, 17:39)

11. სურა ან-ნისას აია (4:36) რომელსაც ასევე

ეწოდება „ათი წესის აია“. პირველივე წესი აქ არის:

თაყვანი ეცით ღმერთს და ნუ შეუქმნით მას თანაზიარს...“ (ან-ნისა, 4:36)

12. მაცნე მუჰამმადის დარიგება صلی اللہ علیہ وسلم მუ'აზის მიმართ.

13. ღმერთის წინაშე ჩვენი ვალდებულების ცოდნა.

14. ღმერთის მიერ ჩვენს წინაშე ნაკისრი ვალდებულების ცოდნა.

15. ეს მდგომარეობა არ იყო ცნობილი ყველა საჰაბასთვის.

16. საერთო ინტერესების გამო ცოდნის დაფარვის შესაძლებლობა. აღსანიშნავია, რომ ეს ეხება ისეთ ცოდნას, რომელიც აუცილებელი არ არის რელიგიის ძირითადი და მნიშვნელოვანი ვალდებულებების შესრულებისას. ასეთი საკითხების დამფარავთ კი უზენაესმა აღუთქვა სასჯელი:

ისინი, ვინც ფარავენ იმ ცხად ნიშნებსა და პირდაპირ გზას, რაც ჩვენ გარდმოვაგლინეთ ცხადად ხალხისთვის წიგნში, ისინი არიან შეჩვენებულნი ღმერთისა და მაწყევართაგანაც“ (ალ-ბაყარა, 2:159)

17. სასიხარულო ამბების მუსლიმებისთვის შეტყობინების სასურველობა.

18. შიში იმისა, რომ ადამიანები ზედმეტად დაიმედებიან ღვთის მოწყალების უსაზღვრობის გამო.

19. ადამიანმა, ვინც არ იცის პასუხი კითხვაზე, უნდა თქვას: „ღმერთმა უკეთ უწყის!“.

20. საჭიროებისამებრ დასაშვებია გარკვეული ცოდნა არასავალდებულო საკითხებზე გადაცეკთ

ზოგიერთ ადამიანს, ვისაც ამ ცოდნით ზიანი არ მიაღვება.

21. მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم თავმდაბლობა, როცა იგი მოგზაურობდა ვირით და ნება ღართო თანამგზავრს მასთან ერთად დამჯდარიყო ვირზე.

22. რელიგიურად დასაშვებია შესაბამისი ფიზიკური შესაძლებლობის მქონე ცხოველზე ამხედრდეს ორი ადამიანი.

23. მუ'აზ იბნ ჯაბალის უპირატესობები.

24. ერთღმერთიანობის საკითხის უდიდესი და გადამწყვეტი მნიშვნელობა.

ქარბი მეორე
ერთღმერთიანობის უნიკატანობისა
და მის გამო ვიკავებულბი სოღვების შესახებ

უზენაესი ﷻ ამბობს:

„ვინც ირწმუნა და არ შერყვნა თავისი რწმენა უსამართლობბით, სწორედ ისინი იქნებიან უსაფრთხოდ და ისინი არიან პირდაპირი გზბით მაგაღნი“ (აღ-ან’ამ,6:82)

‘უბაიღა იბნ ას-სამბითი გაღმოსცემს:

„გავიგონე, როგორ თქვა მაცნემ صلى الله عليه وسلم, ის, ვინც დაამოწმებს, რომ არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა და მას არ ჰყავს თანაზიარი, დაამოწმებს რომ მუჰამადი მისი მსახური და მაცნეა, დაამოწმებს რომ ისა (იესო) ღმერთის მსახურია, მაცნეა, სიტყვაა, რომელიც მან მარიამს უბოძა და სულია მისგან, რომ სამბოთხე ჭეშმარიტებაა და ჯოჯოხეთიც ჭეშმარიტებაა, მას ღმერთი სამბოთხეში შეიყვანს მისი ნამოქმედარიღან გამომღინარე.“ (აღ-ბუხარი 6/342; მუსღიბი 28)

‘ბობანის მიერ გაღმოსცემულ ჰადისში ნათქვამია:

„... უეჭვეღად, ღმერთმა აუკრძალა ცეცსღთან შენება მას, ვინც წარმბოთქვა რომ არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი გარდა ერთი ღმერთისა და ამის წარმბოთქმბით ისწრაფვოღა ღვთის სახებბისკენ.“ (აღ-ბუხარი 11/206; 12/271; მუსღიბი 33)

აბუ სა'იდ აღ-ხუდრიმ გადმოსცა:

მაცნე მუჰამადმა صلى الله عليه وسلم გვითხრა: ერთხელ მუსამ თხოვა ღმერთს: - უფალო, მასწავლე სიტყვები, რომლითაც ვაგისხენებ შენ და შეგევედრები შენ. ღმერთმა უპასუხა: - ეს სიტყვებია არ არის ღვთაება გარდა ერთი ღმერთისა. მუსამ უთხრა: - უფალო, ამას რომ ყველა შენი მსახური ამბობს! ღმერთმა მიუგო:

- მუსა! თუ შეგიძვე წეცასა და შეგიძვე სამყაროს თავისი მცხოვრებლებით, ჩემს გარდა, დავდებთ სასწორის ერთ ბინაზე, ხოლო მეორეზე ამ სიტყვებს. ეს სიტყვები გადაწონის!“ (იბნ ჰიბბანი 2324; აღ-ჰაქიმი 1/528)

ანასმა გადმოსცა:

გავიგონე, როგორ თქვა ღმერთის მაცნემ: უზენაესმა ბრძანა, თუ ადამის შვილი მოვა ჩემთან დედამიწის ოდენა ცოდვებით და წარსდგება ჩემს წინაშე ისე, რომ ჩემთვის თანაზიარი არ გაუჩენია, მე ვუწყალობებ მას იმხელავე მიტევებას.“ (ათ-თირმიზი 3534; იგივე მნიშვნელობის ჰადისია აღ-დარიმი 2/322; აჰმადი 5/172)

ამ თავში მოყვანილი მკიცხვულაგაგიან გამოძინარაოგს შამღაგი საკითხაგი:

1. ღმერთის მოწყალების უსაზღვრობა.
2. ღმერთის ჯილდოს განუზომლობა ერთღმერთიანობის მიმდევართათვის.
3. მონანული ერთღმერთიანთათვის ღმერთის მიერ უზომო მიტევებლობა.
4. სურა აღ-ან'ამის 82-ე აიას მნიშვნელობა.

5. ‘უბაიდას მიერ გადმოცემულ ჰადისში არსებული ხუთი პრინციპი.

6. ‘უბაიდასა და ‘ითბანის ჰადისების მნიშვნელობის გაგებისას ცხადი ხდება „არ არის ღვთაება გარდა ერთი ღმერთისა“-ს ნამდვილი მნიშვნელობა და მისი წარმოთქმის შედეგები, ასევე ცხადი ხდება შეცდომა იმათი, ვინც არასწორად გაიგო ამ სიტყვების წარმოთქმის მნიშვნელობა.

7. „არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა“-ს წარმოთქმას აქვს პირობა, ‘ითბანის ჰადისის მიხედვით.

8. თვით წინასწარმეტყველებსა და მაცნეებსაც კი სჭირდებათ შესხენება „არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა“-ს მნიშვნელობისა და სიდიადისა.

9. მითითება იმაზე, რომ სასწორის პინა ერთღმერთიანობის დამოწმებით გადასწონის ღმერთის ყოველ ქმნილებას, თუმცა ბევრი ამ სიტყვის წარმომთქმელის პინა მაინც მსუბუქია.

10. შვიდეკცი ცისა და შვიდი სამყაროს არსებობის მტკიცებულება.

11. ყველა ფენა ცისა დასახლებულია ღმერთის ქმნილებებით.

12. ღმერთის სახელ-თვისებათა ცნობა პირდაპირ და განუმარტებლად, განსხვავებით აშარიტებისგან.

13. უეჭველია, რომ ანასისა და ‘ითბანის ჰადისებიდან გამომდინარეობს, რომ ერთღმერთიანობა გულისხმობს მრავალღმერთიანობის ყოველგვარი გამოვლინებისგან გამიჯვნასა და გარიდებას, და არა უბრალოდ „არ არის ღვთაება გარდა ერთი ღმერთისა“-ს წარმოთქმას.

14. მუჰამმადისა صلى الله عليه وسلم და ‘ისას, მშვიდობა მას, საერთო თვისებებისა და სტატუსის გააზრება, როგორც ღმერთის მსახურებისა და მაცნეების.

15. 'ისას განსაკუთრებულობა, რადგან იგი ასევე იწოდება „ღმერთის სიტყვად“. ანუ იგი შეიქმნა ღმერთის სიტყვით, როცა ღმერთმა ბრძანა იყავ! და იგი იქმნა. ეს სიტყვა კი ღმერთის ატრიბუტი იყო.

16. 'ისა ასევე არის ღვთივმოვლენილი სული.

17. სამოთხისა და ჯოჯოხეთის რწმენის სიკეთეები.

18. „მისი ნამოქმედარიდან გამომდინარე“ - ამ ფრაზის მნიშვნელობა.

19. ცოდნა იმისა, რომ სასწორს აქვს ორი პინა (კარგი და ცუდი საქმეებისა).

20. ღვთის სახეების მნიშვნელობა.

ქარი მესამე

**ის, ვინც ნაწილია ერთღმერთიანობაში, შავა
საერთოხში განაიხთხის გარეში.**

უზენაესი ﷻ ბრძანებს თავის ბრძენ წიგნში:

„უეჭველად, იბრაჰიმი იყო კეთილშობილი წინამძღოლი, მორჩილი ღვთისა და წრფელი მიმდევარი ერთღმერთიანობისა, და არ ყოფილა იგი მრავალღმერთიანთაგანი“ (ან-ნაჰლ, 16:120)

მანვე ﷻ ბრძანა:

„ისინი, ვინც არ უქმნიან თანაზიარს თავიანთ უფალს“ (ალ-მუ'მინუნ, 23:59)

ჰუსაინ იბნ 'აბდურ-რაჰმანმა მოჰყვა:

„ერთხელ საიდ იბნ ჯუბაირთან ერთად ვიყავი, როცა მან იკითხა: რომელმა თქვენგანმა ნახა გუშინ ვარსკვლავის მოწყვეტა? მე ვნახე მეთქი - ვუბასუნე - მაგრამ მე არ ვლოცულობდი, რადგან შხამიანმა მორიელმა მიკბინა. მან მკითხა - აბა რას აკეთებდი? მე ვუბასუნე - ვკითხულობდი რუყიას (გამოლოცვას) ნაკბენის სამკურნალოდ!

რატომ გააკეთე ეს?

იმიტომ რომ აშ-შაბისგან მოვისმინე ამაზე.

რა მოისმინე?

ბურაიდა იბნ ჰუსაიბს უთქვამს, რომ რუყიის კითხვა შეიძლება მხოლოდ ავ თვალზე და შხამიან ნაკბენზე.

საიდმა თქვა: წარმატებულობის, ვინც განახორციელა

თავისი ცოდნა. მაგრამ იბნ 'აბბასმა მოგვიყვა ჩვენ, რომ ღმერთის მაცნემ صلی الله علیه وسلم თქვა: მე მანგვენეს ჩემს წინ მოსულ მაცნეთა და წინასწარმეტყველთა მიმდევრები. მე დავინახე ზოგი წინასწარმეტყველი რამდენიმე მიმდევრით, ზოგიერთი წინასწარმეტყველი ერთი და ორი მიმდევრით იყო, ხოლო ზოგიერთიც მარტო. შემდეგ უცებ დავინახე დიდი ჯგუფი და მეგონა ეს ჩემი ხალხის კრება. მაგრამ მითხრეს, რომ ეს მუსა და მისი ხალხიაო. შემდეგ დავინახე უფრო დიდი ჯგუფი და მითხრეს - ეს არის შენი ხალხი. 70 ათასი მათგანი პირდაპირ შევა სამოთხეში განკითხვისა და სასჯელის გარეშე. მერე კი მაცნე صلی الله علیه وسلم ადგა და შევიდა სახლში. ხალხმა დაიწყო განსჯა, თუ ვინ იყო ეს 70 ათასი კაცი. ზოგიერთები ამბობდნენ - ეს მაცნე მუჰამადის صلی الله علیه وسلم უახლოესი თანამიმდევრები იქნებიანო. მეორე ნაწილი ამბობდა - ეს ისინი იქნებიან, ვინც ისლამში დაიბადა და ღმერთისთვის თანაზიარი არ შეუქმნიაო. გამოითქვა სხვა აზრებიც. როცა ღმერთის მაცნე صلی الله علیه وسلم გამოვიდა სახლიდან, მას მოუყვნენ ამ კამათის შესახებ და მან صلی الله علیه وسلم თქვა: ეს ის ხალხია, ვინც არ ითხოვს რუყიის კითხვას, ვინც არ იდაღავს ჭრილობებს, ვისაც არ სჯერა ცრურწმენების (კარგი და ავი ნიშნებისა) და რომლებიც მხოლოდ უფალს მოიმიედევენ.

ამ დროს 'უქქაშა იბნ მიჰსანი წამოდგა და თქვა: შევედრე ღმერთს, რომ მე ვიყო ერთ-ერთი მათგანი.

მაცნემ صلی الله علیه وسلم თქვა: შენ ხარ ერთ-ერთი მათგანი.

შემდეგ კიდევ ერთი წამოდგა და თქვა: შევედრე ღმერთს, რომ მეც ვიყო ერთ-ერთი მათგანი. მაგრამ მაცნემ صلی الله علیه وسلم უპასუხა: უქქაშამ მოგასწრო.“ (ალ-ბუხარი 10/130, 131; მუსლიმი 220; ათ-თირმიზი 2448.)

**ამ თავეში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ერთღმერთიანობის სიწრფელის მიხედვით აღამიანებს შორის არსებობს სხვადასხვა საფეხურები.

2. რა არის ერთღმერთიანობის სიწრფელე.

3. იბრაჰიმი, ღმერთმა დალოცოს იგი, შექცეულია ღმერთის მიერ, რადგან იგი არ იყო მრავალღმერთიანთაგანი.

4. ღმერთმა შეაქო ყველა ისინი, ვინც არ გაუჩინა მას თანაზიარი და არ გამოავლინა მრავალღმერთიანობა.

5. ჭრილობების დადაღვისა და შელოცვებისგან მორიდება არის თავკიდის სიწრფელის ნიშანი. თუმცა თუ შელოცვა მიმდიანრეობს ყურანით და სუნნით, ეს პრობლემა არ არის, რადგან არსებობს აფუ იბნ მალიქის ჰადისი, რომლის თანახმადაც მაცნე عليه السلام ამბობს:

„შელოცვა დასაშვებია, თუ იქ არ არის მრავალღმერთიანობის გამოვლინება“ (მაგ: ცრუ დვთაებებისა და ბუნების მოვლენების მოიმედება) (მუსლიმი 2186; აბუ დაუდი 3886.)

6. ამგვარი რამეებიდან მორიდების საფუძველი არის ღმერთის მოიმედება.

7. ცოდნა და სრული შეგნება მაცნე მუჰამმადის صلى الله عليه وسلم საპაბების მიერ იმ ფაქტისა, რომ ღმერთზე მინდობისა და მოიმედების მაღალი საფეხურის მიღწევა მხოლოდ გამუდმებული პრაქტიკით მიიღწევა.

8. როგორ ისწავფოდნენ საჰაბები სიკეთის კეთებისკენ.

9. მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم ერის უპირატესობა როგორც რიცხვით, ასევე ხარისხით.

10. მუსას, ღმერთმა დალოცოს იგი, მიმდევრების უპირატესობა.

11. მაცნე მუჰამადმა صلى الله عليه وسلم იხილა სხვადასხვა წინასწარმეტყველების მიმდევარი ერები.

12. უკანასკნელ დღეს ყველა ადამიანი წინასწარმეტყველის გარშემო მოიყრის თავს, ვის ქადაგებასაც გამოეხმაურა და მიიღო.

13. წინასწარმეტყველების მიმდევართა მცირერიცხოვნობა.

14. არიან წინასწარმეტყველები, რომელთა ქადაგებაც ყურად არავინ იღო.

15. ადამიანმა არ უნდა მიაქციოს ყურადღება რიცხოვნობას - არც გაამაყდეს მისი თანამოაზრეების მრავალრიცხოვნობით და არც გული აიცრუოს სიმართლის მიმდევართა მცირერიცხოვნობის გამო.

16. შელოცვა ანუ რუყია, რომელშიც არ არის მრავალღმერთიანობის გამოვლინება, დაშვებულია შესამიანი ნაკბენისა და ავი თვალის წინააღმდეგ.

17. მართლმორწმუნე წინაპრების ღრმა ცოდნა, რადგან ითქვა: წარმატებულია ის ვინც განახორციელა თავისი ცოდნა. ასევე ცოდნა იმისა, რომ პირველი ჰადისი არ არის მეორესთან წინააღმდეგობაში.

18. მართლმორწმუნე წინაპრები არ აქებდნენ ადამიანებს ტყუილუბრალოდ და დაუმსახურებლად.

19. სიტყვები: შენ ხარ ერთ-ერთი მათგანი წინასწარმეტყველობის დასტურია.

20. 'უქქაშა იბნ მიჰსანის უპირატესობა.

21. ორაზროვანი პასუხისგაცემის შესაძლებლობა. მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم მიერ გაცემულმა პასუხმა მეორე მთხოვნელის მიმართ შეაჩერა სხვა მთხოვნელები. ხოლო კონკრეტულ საკვბას არც უარი უთხრა და არც დაჰპირდა თხოვნის ასრულებას, რაც აუცილებლად გამოიწვევდა დანარჩენების მიერ იგივე თხოვნას.

22. მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم საუკეთესო ქცევა და მანერები.

ქარი მეოთხე

ახილავლობა სიფრთხილისა მრავალმართიანობის გამოვლინებათა მიხედვით

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„უეჭველად, ღმერთი არ მიუტევებს მისთვის თანაზიარის გაჩენას, მაგრამ ამის გარდა იგი მიუტევებს, რასაც ინებებს.“ (ან-ნისა, 4:48; 4:116)

იბრაჰიმმა, ღმერთმა დალოცოს იგი, თქვა:

„გვაშორე მე და ჩემს შვილებს ცრუ ღვთაებათა თაყვანისცემა“ (იბრაჰიმ, 14:35)

მაჰმუდ იბნ ლაბიდი გადმოსცემს, რომ მაცნე მუჰამმადმა ﷺ თქვა: „ყველაზე უფრო საშინელი, რაც მეშინია რომ თქვენ დაგეჰართებათ, არის მცირე შირქი (მრავალღმერთიანობის მცირე გამოვლინება). როცა შეეკითხნენ, რა იყოს ეს, მან უპასუხა - რიია (თავის მოსაწონებელი საქციელი).“ (აჰმადი 5/428; 5/429.)

იბნ მას'უდმა მოჰყვა, რომ მაცნე მუჰამმადმა ﷺ თქვა:

„ვინც გარდაიცვლება იმგვარად, რომ ღმერთს თანაზიარს უჩენდა, შევა ცეცხლში!“ (ალ-ბუხარი 8/132; 11/493. აჰმადი 1/462; 1/463.)

ჯაბირი გადმოსცემს ჰადისს, რომ მაცნე მუჰამმადმა ﷺ თქვა:

„ის, ვინც წარსდგება ღმერთის წინაშე ისე, რომ მისთვის თანაზიარი არ გაუჩენია, საბოლოოდ სამოთხეში მოხვდება. ის, ვინც წარსდგება მის წინაშე ისე, რომ მას თანაზიარს უჩენდა, შევა ცეცხლში.“ (მუსლიმი 93.)

**ამ თავში მოყვანილი მგაჩისაგულაგაგიდან
გამოვლინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. აუცილებლობა, რომ სიფრთხილით მოვეპყრათ მრავალღმერთიანობის გამოვლინებებს.

2. თავის მოსაწონებელი საქციელები მრავალღმერთიანობის ერთ-ერთი გამოვლინებაა.

3. იგი მრავალღმერთიანობის მცირე გამოვლინებათა რიცხვს განეკუთვნება.

4. იგი არის ყველაზე უფრო დიდი საფრთხე მორწმუნეებისთვის.

5. როგორც სამოთხის, ისე ჯოჯოხეთის სიახლოვე.

6. მათი სიახლოვის მითითება ერთ ჰადისში.

7. ის, ვინც თანაზიარს არ უჩენდა ღმერთს, საბოლოოდ სამოთხეში მოხვდება. ის კი, ვინც მას თანაზიარს უჩენდა, ცეცხლში, იმის მიუხედავად, უფრო მეტ თაყვანისცემას ღმერთის მიმართ ახორციელებდა თუ არა.

8. იბრაჰიმის, ღმერთმა დალოცოს იგი, ვედრების მნიშვნელობა, სადაც იგი თხოვს ღმერთს აარიდოს მას და მის შვილებს მრავალღმერთიანობა.

9. იბრაჰიმის მიერ ხალხის უმრავლესობის მდგომარეობიდან გაკეთებული დასკვნა, რაზეც მიგვითითებს აია:

„უფალო, მათ მრავალი ადამიანი ააცდინეს გზას...“ (იბრაჰიმ, 14:36)

10. „არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა“-ს განმარტება იბნ მას'უდის ჰადისში.

11. მრავალღმერთიანობის ყოველგვარი გამოვლინებებისგან თავის შორს დამჭერთა უპირატესობა.

კარი მხუთა

ართქერთიანოგის ღამოგეგისკან მონოღაბა

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„უთხარი: ეს არის ჩემი გზა! მე მოგიწოდებთ ღმერთისკენ, ჭეშმარიტი ხედვით, მეც და ისინიც, ვინც მომყვებიან. და მადლობა ღმერთს, მე არ ვარ მრავალღმერთიანთაგანი.“ (იუსუფ, 12:108)

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს: „როცა მაცნე მუჰამადი ﷺ გზავნიდა მუაჰს იემენში, უთხრა მას: შენ მიდინარ ხალხთან, რომელიც წიგნის მქონეთ განეკუთვნება. ამიტომ მოუწოდე მათ, აღიარონ რომ არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა, და არ შეუქმნან თანაზიარი ღმერთს. თუ ამაზე დაგთანმდებიან, შემდეგ უთხარი, რომ ღმერთმა დააწესა ხუთჯერადი ლოცვა. შემდეგ უთხარი, რომ ღმერთმა უბრძანა მდიდრებს მათ შორის, გასცენ მოწყალება ღარიბებზე. თუ ისინი დაგთანმდებიან ამაზეც, მაშინ არ შეაგროვო მოწყალება მათი საუკეთესო ქონებიდან და არ გაბედო მათი უფლებების ხელყოფა, გეშინოდეს შევიწროებულისა და დაჩაგრულის ვედრებისა, რადგან მასა და ღმერთს შორის არ არის ზღუდე.“ (ალ-ბუხარი 3/225; 3/282-285. მუსლიმი 19. ათ-თირმიზი 625. აბუ დავუდი 1584. ან-ნასა’ი 5/55)

საჰლ იბნ სა’დი გადმოსცემს: „ნაიბარში ბრძოლის დღეს მაცნე მუჰამადმა ﷺ თქვა: ხვალ მე დროშას მივცემ ადამიანს, რომელსაც უყვარს ღმერთი და მისი

მაცნე, ასევე მათაც უყვართ იგი. ღმერთი მოგვანიჭებს გამარჯვებას მისი წინამძღოლობით.

ხალხმა მთელი ღამე იმაზე კამათში გაატარა, თუ ვინ იქნებოდა ეს ადამიანი. დილით ისინი მივიდნენ მაცნესთან صلى الله عليه وسلم და ყველა იმედოვნებდა, რომ მას მისცემდნენ დროშას. მაცნემ صلى الله عليه وسلم იკითხა: სად არის 'ალი?

თვალები სტკივა და ვერ ხედავს უბასუნეს მას და ხალხის ნაწილი წავიდა მის მოსაყვანად. მაცნემ صلى الله عليه وسلم თავისი ნერწყვი მოუსვა მას თვალებზე, შემდეგ ღმერთს შეევედრა და ალი განიკურნა, თითქოს არც არასოდეს ტკიებოდა თვალები. შემდეგ მაცნემ صلى الله عليه وسلم დროშა გადასცა ალის და უთხრა: - წადი გულმშვიდად და ღირსეულად, როცა მიაღწევ მტრების რიგებს, მოუწოდე მათ ერთღმერთიანობისკენ და აცნობე ისლამისა და მათი ვალდებულებების შესახებ. ვფიცავ ღმერთს, თუ იგი დააყენებს ერთ ადამიანსაც შენი საშუალებით პირდაპირ გზაზე, ეს უმჯობესი იქნება შენთვის, ვიდრე წითური აქლემების ჯოგი (უდიდესი ამქვეყნიური ქონება).“ (ალ-ბუხარი 7/48; მუსლიმი 2406; აჰმადი 5/333.)

ამ თავში მოყვანილი მკიცხვებზეა დასაბუთებული გამოძვინარეობის შემდეგი საკითხები:

1. ერთღმერთიანობისკენ მოწოდება მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم მიმდევართა მაგალითი და გზაა.
2. აუცილებელია განზრახვის სიწრფელის შენარჩუნება, რომ ერთღმერთიანობისკენ მოწოდება ჩვენი აზრებისა და შეხედულებების გაზიარებებისკენ

მოწოდებად არ იქცეს.

3. ჭეშმარიტი ხედვა არის აუცილებელი ამგვარი მოწოდებისას.

4. ერთღმერთიანობის სილამაზე ვლინდება ღმერთის მიმართ ყოველგვარი მკრეხელობიდან გარიდებაში.

5. მრავალღმერთიანობის სიმახინჯე ვლინდება ღმერთის დამდაბლებაში.

6. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ მუსლიმი გაემიჯნოს მრავალღმერთიანებს, რათა მათმა ჩვეულებებმა მასზეც არ მოახდინოს გავლენა, თუნდაც ეს მუსლიმი მტკიცედ იყოს დარწმუნებული ერთღმერთიანობის უპირატესობაში.

7. ერთღმერთიანობის მიმდევრობა და მისი მოწოდება არის უპირველესი ვალდებულება.

8. ერთღმერთიანობა არის უპირველესი, მათ შორის ხუთჯერად, სავალდებულო ღოცვაზე მნიშვნელოვანიც.

9. ღმერთის განსაკუთრებულობა, ყოველი თაყვანისცემისა და მსახურების მისკენ მიმართვა არის „არ არის ღვთაება გარდა ერთი ღმერთისა“-ს რეალური მნიშვნელობა.

10. წიგნის მქონეთა შორის არის ხალხი, ვინც ან არ იცის ერთღმერთიანობის შესახებ, ან არ ახორციელებს მას პრაქტიკაში.

11. რელიგიის ახსნა და გაცნობა უნდა მოხდეს ნაბიჯ-ნაბიჯ.

12. პირველ რიგში ახსნილი უნდა იყოს უფრო მნიშვნელოვანი საკითხები.

13. საგაღდებულო მოწყალების მნიშვნელობა.

14. მეტად მცოდნე ვაღდებულება აუხსნას გაუგებრობა და გაუფანტოს ეჭვები იმას, ვინც ნაკლები იცის.

15. საგაღდებულო მოწყალების ქონების საუკეთესო ნაწილიდან შეგროვების აკრძალვა.

16. ერთდეთ ჩაგრულისა და შევიწროებულის ვედრებას.

17. ჩაგრულის ვედრებასა და ღმერთს შორის ზღუდე არ არსებობს.

18. ერთღმერთიანობის ერთ-ერთი კანონზომიერებაა ის გამოცდები სნეულებით, შიმშილითა თუ სხვა სიძნელეებით, რაც თავს ატყდებათ მაცნეებსა და წინასწარმეტყველებს.

19. სიტყვები „...მე დროშას მივცემ...“ მაცნეობის ჭეშმარიტების ერთ-ერთი დადასტურებაა.

20. 'ალის თვალების განკურნებაც იგივეს დადასტურებაა.

21. 'ალის უპირატესობა.

22. საჰაბების უძილო ღამე გამარჯვების დაპირების გამო ადასტურებს მათ წრფელ რწმენას.

23. ბედისწერა: დროშა შეხვდა იმას, ვისაც ეკუთვნოდა, თუმცა იგი სულაც არ ისწრაფვოდა მისკენ. ხოლო მათ, ვინც ისწრაფვოდა მისკენ, იგი არ შეხვდათ.

24. მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم რჩევა ‘აღის მიმართ: „წადი გულმშვიდად და ღირსეულად...“

25. ისლამისკენ მოწოდების ვალდებულება ბრძოლის დაწყებამდე.

26. ვისაც მოეწოდათ ისლამზე და უარი თქვეს მასზე და აგრძელებენ ბრძოლას, მათთან საპასუხოდ შებრძოლების კანონიერება.

27. ისლამისკენ მოწოდება უნდა განხორციელდეს ცოდნითა და სიბრძნით, როგორც ბრძანა მაცნემ صلى الله عليه وسلم „...აცნობე მათი ვალდებულებების შესახებ.“

28. ღმერთის წინაშე ვალდებულებების ცოდნის მნიშვნელობა ისლამში.

29. ჯილდო თუნდაც ერთი ადამიანის სწორ გზაზე დაყენებისთვის.

30. რელიგიური საკითხის გამოცხადებისას მის სისწორეში დარწმუნებულობის დასადასტურებლად დაფიცების დაშვება.

ქარი მუჰამადი

ერთღვართიანობისა და „არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღვართისა“ ღვთაების მნიშვნელობის განმარტება

უზენაესი ﷻ ბრძანებს თავის ბრძენ წიგნში:

„ისინი, ვისაც უხმობენ (ევედრებიან), თავად ეძებენ დაახლოებას თავის უფალთან, ესწრაფვიან რომ იყვნენ უახლოესი მასთან და იმედი აქვთ მისი მოწყალებისა, ხოლო მის სასჯელს კი უფროსიან. უეჭველად, შენი უფლის სასჯელი არის საფრთხილო.“ (ალ-ისრა, 17:57)

იგი ﷻ ასევე ბრძანებს:

„და მოუყევი, როგორ უთხრა იბრაჰიმმა მამამისსა და თვისტომთ უეჭველად, მე ვერიდები და ვეშიჯნები მათ, რასაც თქვენ თაყვანს სცემთ. გარდა იმისა, ვინც შემქმნა მე. უეჭველად, იგი გამიძღვება პირდაპირ ვაზაზე.“ (აზ-ზუხრუფ, 43:26-27)

შემდგომ იგი ﷻ ბრძანებს:

„ქრისტიანებმა და იუდეველებმა გაიჩინეს თავიანთი რაბინები, ხანამები, მღვდლები და ბერები უფლად, შემოქმედი ღმერთის გარდა.“ (ათ-თაუბა, 9:31)

„არიან ხალხი, ვინც ღმერთს თანაზიარს უჩენენ, და უყვართ ეს თანაზიარნი ისე, როგორც ღმერთი უნდა უყვარდეთ...“ (ალ-ბაყარა, 2:165)

მაცნე عليه وسلم ამბობს:

„ის, ვინც დაამოწმა, რომ არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი ღმერთის გარდა, და უარყო ყოველივე, რასაც თაყვანს სცემენ მის გარდა, მისი ქონება და სისხლი შეუვალია, ხოლო მისი განკითხვა ღმერთის ხელთ არის“ (მუსლიმი 23.)

ამ თავში მოყვანილი საკითხები არის ყველაზე გნივნალოვანი

აქ არის განმარტება ერთღმერთიანობისა, მისი დამოწმებისა და ცხადი საკითხების განხილვა.

აია სურა ალ-ისრადან მიმართავს იმ მრავალღმერთიანებს, რომლებიც გარდაცვლილ მორწმუნეებსა და წმინდანებს უხმობდნენ და ევედრებოდნენ ღმერთთან დაახლოების მიზნით. ეს აია ცხადყოფს ამგვარი საქციელის უსაფუძვლობასა და უაზრობას, ასევე იმას, რომ ეს საქციელი მრავალღმერთიანობის ერთ-ერთი უდიდესი გამოვლინებაა.

აია სურა ათ-თაუბადან კი გვამცნობს წიგნის მქონეებმა უფლად დაიდგინეს თავისი რაბინები, ხანამები, მღვდლები და ბერები. ეს გამოიხატება იმაში, რომ ისინი მორჩილებენ მათ. როცა სურთ რაიმე საკითხზე რელიგიური გადაწყვეტილება, ისინი მიმართავენ რელიგიის მსახურებს და არა ღმერთის წიგნებს. მათთვის სწორედ რელიგიის მსახურთა გადაწყვეტილებაა მთავარი, მიუხედავად იმისა, ეს გადაწყვეტილება ღვთიურ გამოცხადებაზეა დაფუძნებული თუ არა. რელიგიის მსახურებსა და სწავლულებს მხოლოდ მაშინ უნდა დავემორჩილოთ, როცა ისინი მოგვიწოდებენ ღმერთის მორჩილებისკენ.

თუ ისინი პირიქით, ღმერთის ურჩობისკენ და მისი კანონებიდან გადახვევისკენ მოგვიწოდებენ, მაშინ მათდამი მორჩილება დანაშაულია.

იგივე საკითხს ეხება იბრაჰიმის, ღმერთმა დალოცოს იგი, სიტყვა: „უეჭველად, მე ვერიდები და ვეშიჯნები მათ, რასაც თქვენ თაყვანს სცემთ. გარდა იმისა, ვინც შექმნა მე.“ ამით მან სხვა ყველა თაყვანისცემის ობიექტი, გარდა შემოქმედი ღმერთისა, უარყო. ამგვარი უარყოფა არის „არ არის ღვთაება გარდა ერთი ღმერთისა“-ს დამოწმების ერთ-ერთი საფუძველი, რასაც ადასტურებს შემდეგი აია:

„და მან დატოვა ეს სიტყვა (არ არის ღვთაება გარდა ერთი ღმერთისა) შემდგომი თაობებისთვის, იქნებ ისინი დაუბრუნდნენ მას.“ (აზ-ზუხრუფ, 43:28)

ასევე არის აია სურა ალ-ბაყარადან, და შემდგომ უზენაესი ბრძანებს:

„... და ვერასოდეს ამოვლენ ისინი ცეცხლიდან.“ (ალ-ბაყარა, 2:167)

უზენაესი გვეუბნება, რომ ამ ხალხს უყვარს ღმერთისთვის გაჩენილი თანაზიარნი ისე, როგორც ღმერთი, ანუ ერთიცა და მეორეც უყვართ დიდი სიყვარულით, მაგრამ ღმერთმა არ დაუშვა ისინი ისლამში და მათ ურწმუნოები უწოდა თანაზიართა გაჩენის გამო. მაშ რა უნდა ითქვას მათზე, ვისაც ეს თანაზიარნი ღმერთზე უფრო მეტად უყვართ? ან მათზე, ვისაც უყვარს მხოლოდ თავისი თაყვანისცემის ობიექტი და სულაც არ უყვარს ღმერთი?

ამ მსჯელობის დასტურია მაცნე მუჰამმადის სიტყვა: „ის, ვინც დაამოწმა, რომ არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი ღმერთის გარდა, და უარჰყო ყოველივე, რასაც თაყვანს სცემენ მის გარდა, მისი

ქონება და სისხლი შეუვალია...“ ეს სიტყვები მთლიანად განმარტავს „**არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა**“-ს დამოწმების არსს. ანუ ეს დამოწმება არ იცავს ადამიანის სისხლსა და ქონებას, ამგვარად არ არის სრული, ვიდრე ადამიანი არ უარყოფს ყველა სხვა თაყვანისცემის ობიექტს, რასაც ადამიანები თაყვანს სცემენ ღმერთის გარდა. თუნდაც მან სიტყვიერად წარმოთქვას „**არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა**“, თუნდაც შეასრულოს ხუთჯერადი ლოცვები ან სხვა სავალდებულო ღვთისმსახურებები, სანამ ადამიანი არ უარყოფს ყოველივე სხვა თაყვანისცემის ობიექტს, შემოქმედი ღმერთის გარდა, მისი დამოწმება არასრულია იმგვარად, რომ იგი არ არის მისი სისხლისა და ქონების ხელშეუხებლობის გარანტიაც კი! რაოდენ დიდი და მნიშვნელოვანი საკითხია ეს! ეს განმარტება და არგუმენტაცია დამარწმუნებელი უნდა იყოს ნებისმიერი მოკამათისთვის.

ქარი მეშვიდე

**ბეჭდის, თილისმისა და მსგავსი საგნების
ტარება უბედურებაებისგან დასაცავად არის
პრაპალღერტიანოვის გამოვლინება**

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„უთხარი: თუ გიფიქრიათ მასზე, რასაც მოუხმობთ ღმერთის გარდა? თუ ღმერთმა გადაწყვიტა ჩემი დასჯა, ნუთუ მათ შეუძლიათ ამარიდონ ეს სასჯელი? თუ ღმერთმა გადაწყვიტა ჩემი დაჯილდოება, ნუთუ მათ შეუძლიათ წამართვან ეს ჯილდო? უთხარი: საკმარისია ერთი ღმერთი ჩემთვის, მას მოიმიძებენ გონიერი მოიმიძენი.“ (აზ-ზუმარ, 39:38)

‘იმრან ბინ ჰუსაინმა გადმოსცა:

„ერთხელ მაცნე მუჰამმადმა صلى الله عليه وسلم დაინახა ადამიანი ყვითელი ბეჭდით ხელზე და ჰკითხა, თუ რა იყო ეს. კაცმა უბასუხა: მე ვატარებ ამ ბეჭედს, რომ ჯანი არ დამისუსტდეს. მაცნემ صلى الله عليه وسلم უთხრა: სწრაფად მოიხსენი ეგ ბეჭედი! იგი გართმევს ძალას! და თუ მოხდება ისე, რომ სიკვდილი გეწვევა მაგ ბეჭდით ხელზე, ვერასდროს მიაღწევ ბედნიერებას (სამოთხეს)!“ (აჰმადი 4/445; იბნ მაჯა 3531; იბნ ჰიბბანი 1410.)

‘უცბა იბნ ‘ამირი გადმოსცემს მაცნე მუჰამმადის صلى الله عليه وسلم სიტყვებს:

„ვინც ატარებს თილისმას, ღმერთი არ უწყალობებს კეთილ ბოლოს. ვინც ატარებს ნიჟარას, ღმერთი არ უწყალობებს თავშესაფარს.“ (აჰმადი 4/154; იბნ ჰიბბანი 1443; ალ-ჰაქიმი 4/417.)

ასევე გადმოცემულია ამ ჰადისის მეორე ვერსია:

„ვინც ატარებს თილისმას, მან ღმერთს გაუჩინა თანაზიარი.“ (აჰმადი 4/156; ალ-ჰაქიმი 4/417.)

იბნ აბუ ჰათიმი გადმოსცემს:

„ერთხელ ჰუზაიფამ დაინახა ადამიანი, რომელიც ატარებდა ლენტს ციებ-ცხელებისგან თავდასაცავად, იგი მივარდა მას, ჩამოხსნა ეს ლენტი და წაუკითხა აია:

უეჭველად, მათი უმეტესობა არ ირწმუნებს ღმერთს ისე, თუ მას თანაზიარი არ გაუჩინა (იუსუფ, 12:106)“

ამ თავში მოყვანილი მკვიცხულაგუიდან გამოვლინაროგს შავლაგი საკითხაგი:

1. ნებისმიერი ფორმის თილისმების ტარების დაუშვებლობა და მათი მრავალღმერთიანობასთან გათანაბრება.

2. მაცნე მუჰამმადის صلى الله عليه وسلم სიტყვა ‘იმრან ბინ ჰუსაინის ჰადისიდან, რომ თუ ადამიანი გარდაიცვლებოდა ამ ბეჭდით ხელზე, იგი ვერასოდეს მიაღწევდა ბედნიერებას. ეს ადასტურებს საჰაბების სიტყვას, რომ მცირე შირქიც კი დიდ ცოდვებზე უარესია.

3. უცოდინრობა ვერ იქნება გამართლება ასეთ შემთხვევებში.

4. თილისმა არა მხოლოდ ზესთასოფელში იქნება დამღუპველი შედეგების მომტანი, არამედ ამ ქვეყანაზეც, რისი დასტურიცაა მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „იგი გართმევს ძალას!..“

5. მათი შეგონება, ვინც იქცევა ასე.

6. ვინც ატარებს ამგვარ ნივთებს, ატარებენ იმის გამო, რომ მისი იმედი აქვთ.

7. თილისმის მატარებლის მრავალღმერთიანად გამოცხადება.

8. ავადმყოფობისგან დასაცავად ლენტის ტარებაც მრავალღმერთიანობის გამოვლინებაა.

9. ჰუზაიფას მიერ მრავალღმერთიანთა საწინააღმდეგო აიის წაკითხვა ადასტურებს, რომ საჰაბები იყენებდნენ ამგვარ აიებს მრავალღმერთიანობის მცირე გამოვლინებებთან საბრძოლველად, როგორც იბნ 'აბბასმა გააკეთა ეს სურა აღ-ბაყარას აიასთან დაკავშირებით.

10. ავი თვალისგან დასაცავად თილისმის ტარება ასევე მრავალღმერთიანობის გამოვლინებაა.

11. თილისმის მატარებლებისთვის ცუდი ბოლოსი და ნიჟარის მატარებლებისთვის უკანასკნელ დღეს უთავშესაფროდ დარჩენის წინასწარმეტყველება არის იმის ნიშანი, რომ ღმერთი მიატოვებს ასეთ ადამიანებს.

ქარი მარი შელოცვა და თილისმა

აბუ ბაშირ ალ-ანსარი გადმოსცემს:

„მე ბევრჯერ ვახლდი ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم სწავდასწვა მოგზაურობისა თუ ლაშქრობის დროს. იგი ყოველთვის გზავნიდა ხალხს ბრძანებით, რომ ჩამოეხსნათ აქლემის კისრებიდან გამხმარი მშვილდის ლარები და არ დაეტოვებინათ აქლემის კისრებზე არანაირი მსგავსი თილისმა.“ (ალ-ბუხარი 6/98; მუსლიმი 2115; აბუ დაუდი 2552; აჰმადი 5/216; მალიქი 2/937.)

იბნ მას'უდი გადმოსცემს:

„გავიგონე, როგორ თქვა ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم: 'შელოცვა, თილისმა და მოჯადოება არის მრავალღმერთიანობა!'“ (აბუ დაუდი 3883; იბნ მაჯა 3530; აჰმადი 1/381; ალ-ჰაჰიმი 4/418.)

‘აბდულლაჰ იბნ ‘უქაიმი გადმოსცემს მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم სიტყვებს:

„ვინც ჩამოიკიდებს (თილისმას), სწამს კიდევ მისი.“ (აჰმადი 4/211; ათ-თირმიზი 2073.)

თილისმა – ეს არის ნივთი, რასაც ადამიანი ჩამოიკიდებს ტანზე ან დაიმაგრებს ტანსაცმელზე, რათა თავი დაიცვან ავი თვალისგან. თუ თილისმა არის ფურცელზე დაწერილი და შემდეგ შეხვეული ყურანის აია, ამ შემთხვევაში ზოგიერთი საჭაბა ნებას რთავდა მისი ტარებისა, ხოლო ზოგიერთი კი არა და მიიჩნევდა ამგვარ თილისმებსაც აკრძალულად, მათ

შორის იბნ მას'უდი, იბნ 'აბბასი, ჰუზაიფა და სხვები. და ამ აკრძალვას აქვს რამდენიმე უპირატესობა, მათ შორის:

ა) საერთო აკრძალვა თილისმებისა, სადაც არ არის მითითებული გამონაკლისი.

ბ) ცოდვისკენ მიმავალი კარის დაკეცვა. რადგან თილისმის ტარება ყურანის აიებით ხალხში იწვევს სხვადასხვა თილისმების ტარების სურვილს.

გ) გარდაუვალი უპატიო მოპყრობა ყურანის აიის მიმართ, რადგან მისი თილისმად მატარებელი შეიტანს მას უსუფთაო ადგილებში, საპირფარეშოში და ა.შ.

წარმართული, ტრადიციული შელოცვები არის მრავალღმერთიანობა, ხოლო შელოცვა დასაშვებია იმ შემთხვევაში, თუ ის მიმართულია შხამიანი ნაკბენის, ავი თვალის ან რაიმე სნეულების წინააღმდეგ, იგი უნდა წარმოადგენდეს ღმერთის სიტყვას (ყურანის აიებს), იკითხებოდეს გასაგებ და დაუმახინჯებელ არაბულ ენაზე და მის საფუძველში როგორც მკითხველის, ისე პაციენტის მხრივ უნდა იდოს რწმენა იმისა, რომ ისინი თავისთავად კი არ ახდენენ რაიმე გავლენას, არამედ ღმერთის ნებითა და ძალით.

რაც შეეხება მოჯადოებას, ეს არის როდესაც ამბობენ, რომ სხვადასხვა საქციელებით შესაძლებელია ერთმანეთი შეაყვარონ კაცსა და ქალს, ან ერთმანეთი შეაძულონ და ა.შ. ეს წარმოადგენს მრავალღმერთიანობის გამოვლინებას.

რუვაიფა' გადმოსცემს:

„ერთხელ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم მითხრა: რუვაიფა! თუ დიდხანს იცოცხლებ, გადაეცი ყველას, რომ ის, ვინც გაიკეთებს კვანძს წვერში, კისერზე მშვილდის გამომხმარ ლარს დაიკიდებს, გაიწმინდება სიბინძურისგან ნაკელითა

და ძველებით, მუჰამადმა უარი თქვა ასეთ ადამიანზე.“
(აბუ დავუდი 36; ან-ნასა'ი 8/135; აჰმადი 4/108)

სა'იდ იბნ ჯუბაირმა გადმოსცა:

„ვინც მოხსნის ერთ თილისმას, მას ერთი მონის
გათავისუფლების ჯილდო დაეწერება.“ (იბნ აბი შაიბა,
7/375)

იბრაჰიმ ან-ნახა'იმ გადმოსცა, რომ საჰაბებს
შორის იყვნენ ხალხი, ვინც კრძალავდა ყველანაირ
თილისმას, მათ შორის ყურანის აიებსაც.

ამ თავში მოყვანილი მკაცრებულებებიდან გამოვლინაჩოვს შველები საკითხები:

1. შელოცვებისა და თილისმების რაობის ახსნა.
2. მოჯადოების რაობის ახსნა.
3. ეს ზემოთ მოყვანილი ქმედებები განეკუთვნება
მრავალმერტიანობის გამოვლინებებს.
4. შელოცვა ღმერთის სიტყვით არ არის
მრავალმერტიანობის გამოვლინება.
5. სწავლეულების აზრი ყურანის აიების
თილისმად გამოყენებასთან დაკავშირებით
განსხვავებულია.
6. ცხოველებისთვის საყელურების გაკეთება ავი
თვალისგან დასაცავად ასევე მრავალმერტიანობის
გამოვლინებაა.
7. მშვილდის ღარი ან მსგავსი თილისმის
მატარებელთა გაფრთხილება.
8. იბრაჰიმ ან-ნახა'ის სიტყვა იმის შესახებ,
რომ პირველი მუსლიმები კრძალავდნენ ყველანაირ
თილისმას, არ არის წინააღმდეგობრივი, რადგან
გულისხმობს იბნ მას'უდის თანამოაზრეებს.

ქარი მესხრა

**ნაეზისგან, ქვაზისგან და მსგავსი საზნაზისგან
მადლისა და დალოზვის მოლოდინის შესახებ**

უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„ნუთუ გიხილაგოთ ალ-ლათი და ალ-‘უზუნა?“ (ან-ნაფს, 53:19)

აბუ ვაყიდ ალ-ლაისი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნესთან ﷺ ერთად გაგვემართეთ ჰუნანისკენ. მაშინ ახალი დატოვებული გვექონდა ურწმუნობა და ახალი მიღებული გვექონდა ისლამი. წარმართებს ჰქონდათ ხე, რომელთანაც გროვდებოდნენ თავისი რიტუალების ჩასატარებლად, რომელზეც ჰკიდებდნენ ბრძოლის წინ აბჯარს და ა.შ. ამ ხეს ეძახდნენ „ზათ ანვათს“. როცა ამ ხეს ჩავუარეთ, ღმერთის მაცნეს ﷺ ვუთხარით მაცნეო, გაგვიკეთე ჩვენც ერთი ასეთი ხე, ისეთი, როგორც წარმართებს ჰქონდათ! ღმერთის მაცნემ კი გვიბასუნა: ღმერთი უდიდესია! ეს ყველაფერი ძველი, წარმართული ჩვეულებებია! ვფიცავ მას, ვისაც ეკუთვნის ჩემი სული, თქვენ მე იგივე მთხოვეთ, რაც ისრაელის ტომმა სთხოვა მუსას:

„ გაგვიკეთე ჩვენც ასეთი ღვთაებები, როგორც მათ ჰყავთო! მან კი უთხრა უეჭველად, თქვენ ხართ უმეცარი ხალხი!“ (ალ-ა'რაფ, 7:138)

და თქვენც მიჰყევით მათ ჩვეულებებს, ვინც იყო თქვენს უწინ!“ (ათ-თირმიზი 2181; აჰმადი 5/218.)

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრად და
გამომდინარეობს შედეგი საკითხები:**

1. სურა ან-ნაჯმის აიის მნიშვნელობა.
2. საპაბების მიერ მოთხოვნილი ხე.
3. საპაბებს არ განუხორციელებიათ თავისი განზრახვა.
4. საპაბების განზრახვა იყო დაახლოებოდნენ ღმერთს ამ ხის საშუალებით.
5. თუ საპაბები ვერ მიხვდნენ ამ საკითხის ნამდვილ არსს, სხვებისთვის მეტი შესაძლებლობაა, რომ ჩავარდნენ გზაბნევაში.
6. საპაბებისთვის აღთქმული ჯილდო და მიტევება აღმატებულია, ვიდრე სხვებისთვის.
7. მაცნემ صلى الله عليه وسلم არ აპატია მათ უცოდინრობის გამო, არამედ მკაცრად უარყო მათი სიტყვა და მიუგო: „ეს ძველი, წარმართული ჩვეულებებია!.. თქვენ მიჰყვებით მათ ჩვეულებებს, ვინც იყო თქვენს უწინ!“
8. მთავარი, რისი თქმაც უნდოდა მაცნეს صلى الله عليه وسلم, არის ის, რომ საპაბების მოთხოვნა თაყვანსაცემი ხის შესახებ და ისრაელის ტომის მოთხოვნა მუსას მიმართ წარმართების მსგავსი ღვთაების შესახებ ერთი და იგივეა.
9. ამგვარი საქციელებისა და თაყვანსაცემი ობიექტების უარყოფას შეიცავს დამოწმება „არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა.“
10. მაცნემ صلى الله عليه وسلم დაიფიცა ამ სიტყვის წარმოთქმისას, რაც ხაზს უსვამს ამ საკითხის მნიშვნელობას.

11. მოთხოვნა, შეიქმნას ახალი თაყვანისცემის ობიექტი, არის მრავალღმერთიანობის უდიდესი გამოვლინება. მაგრამ რადგან საჰაბებმა მიმართეს მაცნეს عليه السلام თავისი მოთხოვნით, რომელმაც მათ აუხსნა სიმართლე, რაც საჰაბებმა მიიღეს, ამ ქმედებით საჰაბები არ გასულან ისლამიდან.

12. აღნიშვნა „ჩვენ ახალი მიღებული გვქონდა ისლამი“ ნიშნავს, რომ კიდევ იყვნენ ისეთი ხალხიც, ვინც მეტი იცოდა.

13. ღმერთის განდიდება გაკვირვებისა და შეშფოთების დროს დასაშვებია, მიუხედავად იმისა რომ ზოგიერთის თქმით, ეს არასასურველია.

14. ყოველი ჭუჭრუტანა, რაც მრავალღმერთიანობისკენ მიდის, დაგმანული უნდა იყოს.

15. არამუსლიმებზე დამსგავსების, მათი უნიკალური თვისებების გადმოღების აკრძალვა და დაუშვებლობა.

16. მასწავლებელი შესაძლოა მკაცრად მოექცეს მოსწავლეებს მათი სიკეთის გამო.

17. წესი ზოგადია და არა კონკრეტული სიტუაციის შესაბამისი, რასაც ადასტურებს ფრაზა: „ეს ძველი, წარმართული ჩვეულებებია...“

18. წინასწარმეტყველების ერთ-ერთი დასტურია ის, რომ სწორედ ისე მოხდა, როგორც მაცნემ عليه السلام იწინასწარმეტყველა.

19. ყოველი, რის გამოც ღმერთი კიცხავს იუდეველებსა და ქრისტიანებს თავის წიგნში, ეხება მუსლიმებსაც.

20. მათ (იუდეველებსა და ქრისტიანებს) დადგენილი აქვთ, რომ ღვთისმსახურება გამომდინარეობს ბრძანებიდან. ასე რომ ეს სიტყვები შეგონებაა, გამოსადეგი საფლავის დაკითხვისას.

ცხადია პასუხი კითხვაზე – „ვინ არის შენი უფალი?“, პასუხი კითხვაზე „ვინ არის შენი წინასწარმეტყველი?“ დამოკიდებულია იმაზე, თუ ვის მოწოდებას უპასუხა ადამიანმა და ვინ აუწყებდა მას უხილავის შესახებ. რაც შეეხება პასუხს კითხვაზე „რა არის შენი სარწმუნოება?“ ამაზე პასუხი სჩანს მათი სიტყვებიდან „გაგვიკეთე ჩვენც ასეთი ღვთაებები...“

21. წიგნის მქონეთა მიერ არჩეული გზა გააკიცხულია, ისევე როგორც წარმართთა გზა.

22. აბუ გაყიდის სიტყვებიდან „ჩვენ ახალი დატოვებული გვექონდა ურწმუნოება და ახალი მიღებული გვექონდა ისლამი...“ ჩანს, რომ უსაფუძვლოა აზრი, თითქოს ძველი ჩვეულებები ერთი ხელის მოსმით სრულიად ამოიძირკვება ადამიანის გულიდან.

ქარი მათი

მსხვერპლმწიფი, რომელიც ღმერთის გარდა სხვა რაიმეს მიმართება

უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„თქვი: უეჭველად, ჩემი ლოცვა და ჩემი მსხვერპლმწიფი, ჩემი სიტოცნლე და ჩემი სიკვდილი ღმერთის, სამყაროთა უფლის გულისთვისაა, რომელსაც არ ჰყავს თანაზიარი. ეს მებრძანა მე და მე ვარ პირველი მორჩილთაგანი.“ (ალ-ან’ამ, 6:162-163)

იგი ﷻ ასევე ბრძანებს:

„მაშ, ლოცვით მიმართე შენს უფალს და შესწირე მსხვერპლი (მხოლოდ მას).“ (ალ-ქავსარ, 108:2)

‘ალი იბნ აბუ ტალიბი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ მასწავლა ოთხი რამ:

1. ღმერთმა დასწყევლა ისინი, ვინც მსხვერპლს სწირავენ და დაკლავენ ცხოველს არა მისი სახელით.

2. ღმერთმა დასწყევლა ისინი, ვინც შეურაცხყოფენ საკუთარ მშობლებს.

3. ღმერთმა დასწყევლა ისინი, ვინც შეიფარებს მკრეხელს და რელიგიაში სიანლის შემომტანს.

4. ღმერთმა დასწყევლა ისინი, ვინც ჩუმად გადაანაცვლა მიწის ნაკვეთის საზღვრები“ (მუსლიმი 1978; ან-ნასა’ი 7/232.)

ტარიყ იბნ შიჰაბი გადმოსცემს:

„ერთხელ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ერთი ბუზის საბაბით ერთი კაცი სამოთხეში შევიდა, მეორე კი ჯოჯოხეთში. ხალხმა იკითხა ეს როგორ?“

მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: წარმართთა ტომს ჰქონდათ კერპი, რომელსაც ეკუთვნოდა გზა და არაფის არ უშვებდნენ ამ გზაზე, თუ ამ კერპს მსხვერპლს არ შესწირავდა. ორი მოგზაური მოხვდა ამ გზაზე და მათ უთხრეს შესწირეთ მსხვერპლი რომ გაგატაროთო. პირველმა მოგზაურმა იუარა თან არაფერი მყავს ცხოველი, რომ შევწიროო. წარმართებმა უთხრეს ბუზი მაინც შესწირეთო. კაცმაც შესწირა ბუზი, გააგრძელა გზა, გზაზე სიკვდილი ეწვია და შეიქნა ჯოჯოხეთის მკვიდრი. მეორე მოგზაურმა კი უარი თქვა მე ღმერთის გარდა არასოდეს არაფის არ შევწირავ მსხვერპლსო. ამიტომ მას წარმართებმა თავი მოკვეთეს და იგი სამოთხის მკვიდრი შეიქნა.“ (აზ-ზუჰდ, 1/15)

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს უპოვო საკითხები:

1. სურა ალ-ან'ამის აიების მნიშვნელობა.
2. სურა ალ-ქავსარის აიის მნიშვნელობა.
3. ღმერთის რისხვასა და წყევლას პირველ რიგში იმსახურებენ ისინი, ვინც მსხვერპლს ალლაჰს გარდა სხვას შესწირავს.
4. შემდეგ რისხვას იმსახურებენ მშობლების მაწყევარნი. აღსანიშნავია ისიც, რომ სხვისი მშობლების შეურაცხყოფაც იგივე დანაშაულია. 'აბდუღლაჰ იბნ 'ამრ იბნ ალ-'ასი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: მშობლების გალანძღვა უდიდესი ცოდვაა! ხალხმა იკითხა ნუთუ მონდება, რომ საკუთარი მშობლები გალანძღოს ადამიანმა? მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: კი. იგი ლანძღავს სხვა ადამიანის მამას, და სხვა კი საბასუნოდ ლანძღავს მის მამას. იგი ლანძღავს სხვა ადამიანის დედას და ის კი საბასუნოდ დედამისს ლანძღავს“ (ალ-ბუხარი 10/338; მუსლიმი 90; აჰმადი 2/164.)

5. შემდეგ რისხვას იმსახურებენ მკრეხელებისა და რელიგიაში სიახლის შემომტანებისთვის თავშესაფრის მიმცემნი და ხელშემწყობნი. რელიგიაში სიახლის შემომტანები ღმერთის რელიგიას არასრულყოფილად აცხადებენ და ამით უპირისპირდებიან მის სიტყვას:

„დღეს მე სრულყოფი თქვენი სარწმუნოება...“ (ალ-მა'იდა, 5:3)

ასევე გადმოცემულია, რომ ყოველი ქადაგების წინ მაცნე მუჰამმადი წარმოთქვამდა სიტყვას: “უეჭველად, ყველაზე ცუდი საქმეები რელიგიაში შემოტანილი სიახლეა, ყოველი რელიგიაში შემოტანილი სიახლე მკრეხელობაა, ყოველი მკრეხელობა გზააბნევაა, ყოველი გზააბნევა კი ცეცხლში სრულდება.“ (მუსლიმი 867; ან-ნასა'ი 3/188; იბნ მაჯა 1/45.)

6. შემდეგ რისხვას იმსახურებენ ისინი, ვინც უჩემრად შეცვალა მიწის ნაკვეთების საზღვარი, რითაც ხელჰყო თავისი მეზობლის უფლებები.

7. განსხვავება კონკრეტული ადამიანის დაწყევლასა და ზოგადად ცოდვილების დაწყევლას შორის.

8. ტარიყ იბნ შიჰაბის ჰადისის მნიშვნელობა.

9. ადამიანი შეიქნა ჯოჯოხეთის მკვიდრად კერპისთვის შეწირული ბუზის გამო, რომელიც მას სულაც არ გაუკეთებია თავისი ნებით, არამედ ამ კერპის მიმდევართაგან თავის დასაღწევად შესწირა.

10. რაოდენ საძულველია მრავალდმერთიანობა ყოველი მორწმუნისთვის, ჩანს იქიდან, როგორ შეხვდა სიკვდილს მეორე მოგზაური, მიუხედავად იმისა, რომ წარმართები მისგან ითხოვდნენ მხოლოდ გარეგნულ, ფორმალურ საქციელს.

11. ის, ვინც ჯოჯოხეთის მკვიდრი გახდა, არ იყო ურწმუნო, რადგან მასზე ნათქვამია, რომ მისი ჯოჯოხეთის მკვიდრობის მიზეზი გახდა ერთი ბუზი. იგი რომ ურწმუნო ყოფილიყო, მისი ჯოჯოხეთის მკვიდრობის მიზეზი ბუზი არ იქნებოდა.

12. ტარიყის ჰადისი ადასტურებს მეორე ჰადისს, რომელიც იბნ მას'უდმა გადმოსცა:

„სამოთხე თქვენგან უფრო ახლოსაა, ვიდრე თქვენი ფეხსაცმლის თასმები და ჯოჯოხეთიც იგივე მანძილზეა.“
(აღ-ბუხარი 11/275; აჰმადი 1/387.)

13. ქმედება, რომელსაც ადამიანი აკეთებს გულის კარნახით, უპირველესი მიზანია თვით წარმართებისთვისაც კი.

კარი მეთერთმეტი

**დაუშვაგელია ღმერთისთვის შესანიერი ხსოვნის
დაკვლა იქ, სადას კლავენ სხვა ღვთაებებისთვის
შესანიერს**

უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„ნუ დადგები სალოცავად იქ (ბოროტი მიზნებით აგებულ მეჩეთში). მეჩეთი, რომელიც დაფუძნებულია ღვთისმოშიშებაზე აგების პირველივე დღიდან, უფრო უკეთესია, რომ იქ დადგე სალოცავად. იქ არიან ადამიანები, რომელთაც უყვართ განწმენდა, და ღმერთსაც უყვარს განწმენდის მოყვარულნი.“ (ათ-თაუბა, 9:108)

საბით იბნ დაჰჰაჰი გადმოსცემს:

„ერთ კაცს აღთქმა ჰქონია დადებული, რომ ღმერთისთვის აქლემი მსხვერპლად შეეწირა ბუვანას ველზე. იგი შეეკითხა მაცნეს صلى الله عليه وسلم და მაცნემ صلى الله عليه وسلم იკითხა: მაგ ველზე რომელიმე წარმართთა კერბი ხომ არ იდგა, რასაც მსხვერპლს სწირავდნენო? ხალხმა უპასუხა: - არაო. შემდეგ მაცნემ صلى الله عليه وسلم იკითხა: მაგ ველზე წარმართები თავიანთ დღესასწაულებს ხომ არ აღნიშნავდნენო? ხალხმა უპასუხა: - არაო. მაშინ მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: შეასრულე შენი აღთქმა, რადგან არ შეიძლება ისეთი აღთქმის ასრულება, რომლის ასრულებაც ღმერთის ურჩობას გამოიწვევს და ასევე იმის, რომელიც ადამის შვილის ძალისხმევას აღემატება.“ (აბუ დავუდი 13313.)

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრად დასჯილია
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა ათ-თაუბას აიის მნიშვნელობა.

2. ცოდვა და ღმერთის ურჩობა კვალს ტოვებს იმ ადგილზეც, სადაც ის ჩადენილი იქნა, ასევე სიკეთე და ქველი საქმე.

3. ჩახლართული საკითხი ახსნილი და გარკვეული უნდა იქნას ბოლომდე, რომ გამოირიცხოს ყოველგვარი ორაზროვნება.

4. გადაწყვეტილების მიღებამდე ამ გადაწყვეტილების მიმღებს აქვს უფლება, დააზუსტოს ესა თუ ის საკითხი.

5. აღთქმა შესაძლოა დაკავშირებული იყოს ამა თუ იმ ადგილთან, თუ ის ადგილი სუფთაა და დაცლილია ყოველივე იმისგან, რაც შესაძლოა პრობლემას უქმნიდეს ამ აღთქმის შესრულებას.

6. აკრძალულია მსხვერპლის შეწირვა ღმერთისთვის იქ, სადაც კერპებსა და ცრუ ღვთაებებს მსხვერპლს სწირავდნენ, კერპის არსებობიდან დიდი ხნის შემდეგაც კი.

7. აკრძალულია მსხვერპლის შეწირვა ღმერთისთვის იქ, სადაც წარმართები და ურწმუნოები იკრიბებოდნენ თავიანთი დღესასწაულების აღსანიშნავად, ამ დღესასწაულების აღნიშვნის შეწყვეტიდან დიდი ხნის შემდეგაც კი.

8. ასეთ ადგილზე მსხვერპლშეწირვის აღთქმა ბათილია, რადგან იგი არის აღთქმა, რომელიც ღმერთის ურჩობას შეიცავს.

9. გაფრთხილება, რომ არ დავესმგავსოთ წარმართებსა და ურწმუნოებს მათი დღესასწაულების აღნიშვნაში, თუნდაც ეს უნებლიედ ხდებოდეს.

10. დაუშვებელია ისეთი აღთქმის დადება, რაც ღმერთის ურჩობასა და ცოდვას შეიცავს.

11. ადამიანმა არ უნდა დადოს ისეთი აღთქმა, რაც მის ძალებს აღემატება.

ქარი მეთორმეტი

აღთქმა ღმერთის გარდა სხვისთვის მრავალღმერთიანობის გამოვლინებაა

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„ისინი არიან, ვინც ასრულებენ თავის აღთქმას და ეშინიათ დღისა, როცა ავი მოიცავს ყოველივეს“ (ალ-ინსან, 76:7)

იგი ﷺ ასევე ბრძანებს:

„რასაც არ გაიღებთ ღმერთის გულისთვის და რასაც არ აღუთქვამთ, უეჭველად, ღმერთმა უწყის ეს ყოველივე.“ (ალ-ბაყარა, 2:270)

‘აიშა გადმოსცემს, რომ მაცნემ ﷺ თქვა:

“ვინც აღთქმად დადო ღმერთის მორჩილება, დაე, იყოს ღვთის მორჩილი, ხოლო ვინც ღმერთის ურჩობა დადო აღთქმად, ნუ ეურჩება ღმერთს.,,

„მან, ვინც აღუთქვა ღმერთს მორჩილება, დაე, იყოს ღმერთის მორჩილი. ხოლო მან, ვინც აღუთქვა ღმერთს ურჩობა, ნუ ეურჩება ღმერთს.“ (ალ-ბუხარი 11/504; აჰმადი 6/36; აბუ დაუდი 3289; ათ-თირმიზი 1526; ან-ნასა’ი 7/17; იბნ მაჯა 2126.)

**ამ თავში მოყვანილი მგჰიხაგულაგაგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. აუცილებლობა ალთქმის დაცვის და შესრულებისა.

3. თუ დადასტურებულია, რომ ეს ალთქმა თაყვანისცემის ნაწილია, მისი მიმართვა არა ღმერთისკენ, არამედ რაიმე სხვისკენ მრავალღმერთიანობის გამოვლინებაა.

3. დაუშვებელია აღსრულდეს ალთქმა, რომელიც ღმერთის ურჩობას შეიცავს.

ქარი მესამე

ღვთისმეტყველების სწავლის მეთოდური მუშაობის განმარტებისათვის მეთოდური მუშაობა

უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„იყენე ადამიანები, რომლებიც სწავა ჯინებისგან
ეძებდნენ მფარველობას, ეს კი მხოლოდ მატებდა მათ
ცოდვასა და შიშს.“ (ალ-ჯინნი, 72:6)

ხავლა ბინთ ჰაქიმი გადმოსცემს:

„გაფიქრე, როგორ თქვა მაცნემ ﷺ: ის, ვინც
გაჩერდება რომელიმე ადგილას და იტყვის: შევეფარები
ღმერთის სრულყოფილ სიტყვებს სიავისგან, რომელიც
მისი შექმნილია - არ დაეშინება არავითარი სიავე,
სანამ იმ ადგილას იქნება.“ (მუსლიმი 2708; აჰმადი 6/377;
ათ-თირმიზი 3433; იბნ მაჯა 3547.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა განმარტდეს მეთოდური მუშაობისათვის:

1. სურა ალ-ჯინნის აიის მნიშვნელობა.
2. ღმერთის გარდა სხვების მოიძებნება უზენაეს
მფარველად არის მრავალღმერთიანობა.
3. მოყვანილი ჰადისი მრავალი სწავლული-

ღვთისმეტყველის მიერ გამოიყენებოდა იმის დასამტკიცებლად, რომ ღმერთის სიტყვა არ არის მისი უბრალო ქმნილება, არამედ მისი თვისებაა, რადგან ქმნილებების მოიმედება მფარველად არის მრავალღმერთიანობა.

4. ამ მოკლე ვედრების მნიშვნელობა და შესაძლებლობა.

5. თუკი რაიმეს მოაქვს მხოლოდ ამქვეყნიური სიკეთე ან გვარიდებს ავს, ეს ჯერ კიდევ არ ნიშნავს ამგვარ მფარველობაში მრავალღმერთიანობის გამოვლინების არ არსებობას.

კარი მეთოთხეტი

ვერეა და ღანგარეის თხოვნა არა ღვართის მიმართ არის მრავალღვართიანობა

უზენაესი ლხ ბრძანებს:

„ნუ მოუხმობ და შეევედრები ღმერთის მაგიერ მას, რომელსაც არც სიკეთისა და არც ზიანის მოტანა არ შეუძლია, მაგრამ თუ მაინც გააკეთებ ამას, უეჭველად, შენ იქნები უსამართლოთაგანი. თუ ღმერთმა გადაგიწყვიტა შენ სასჯელი, მაშინ ვერაფერს აგაცდენს ამას მის გარდა. და თუ ღმერთმა გადაგიწყვიტა შენ ჯილდო, მაშინ ვერაფერს შეგეცილება მის წყალობაში. იგი უბოძებს თავის წყალობას იმას თავის მსახურთაგან, ვისაც ინებებს. იგია მიმტყვებელი, მწყალობელი.“ (იუნუს, 10:106-107)

იგი ლხ ასევე ბრძანებს:

„თქვენ ღმერთის ნაცვლად კერებებს სცემთ თაყვანს და იგონებთ სიცრუეს. უეჭველად, მათ ვისაც თქვენ თაყვანს სცემთ ღმერთის გარდა არ აქვთ ძალა რომ დაგაბურონ თქვენ, ასე რომ ეძიეთ სარწიო მხოლოდ ღმერთთან, და თაყვანი ეცით მხოლოდ მას, და იყავი მადლიერი მისი. მასთან იქნებით დაბრუნებულნი.“ (აღ-
‘ანქაბუთ, 29:17)

შემდგომ იგი ლხ ბრძანებს:

„ვინ არის მეტად გზააბნეული, ვიდრე ის, ვინც მოუხმობს და ევედრება ღმერთს გარდა მათ, ვინც ვერ უბასუხებეს მათ მკვდრეთით აღდგომის დღემდე, და არ

უწყვიან თუ ევედრებიან? როცა ადამიანები შეგროვდებიან, ისინი მტრებად ექცევიან ერთმანეთს და უარყოფენ მათ თაყვანისცემას.“ (ალ-აჰკაფუ, 46:5-6)

ასევე ბრძანებს შემოქმედი ﷻ:

„ვინ პასუხობს გაჭირვებაში მყოფს, როცა იგი მოუხმობს და ევედრება მას, და ვინ განაგდებს ავს, და ვინ დაგიპკვიდრათ თქვენ დედამიწა, თათბიდან თათბას? ნუთუ არის სხვა ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა? რა მცირეს იგებთ თქვენ შეგონებიდან.“ (ან-ნამლ, 27:62)

„ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم დროს ყოფილა ერთი თვალთმაქცი, რომელიც დიდ ზიანს აყენებდა მუსლიმებს, ავრცელებდა ჭორებს და ა.შ. მაშინ ხალხმა თქვა: წავიდეთ, მივმართოთ ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم, რომ დაგვემართოს ამ თვალთმაქცის წინააღმდეგ. როცა ამის შესახებ მაცნემ صلى الله عليه وسلم გაიგო, თქვა: უეჭველად, მე კი არ უნდა მთხოვოთ დახმარება, არამედ ღმერთს!“ (ალ-ჰაისამი 10/159.)

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. "ვედრება" და "დახმარების თხოვნა" ამ თავის სათაურში არის ერთი ზოგადი, ხოლო მეორე - კონკრეტული ღვთისმსახურების აღნიშვნა.

2. უზენაესის ﷻ სიტყვა:

„ნუ მოუხმობ და შეევედრები ღმერთის მაგიერ მას, რომელსაც არც სიკეთისა და არც ზიანის მოტანა არ შეუძლია...“ (იუნუს, 10:106)

3. ეს მრავალღმერთიანობის უდიდესი გამოვლინებაა.

4. თუკი ასეთ საქციელს სწადიან თვით ყველაზე უფრო სამართლიანი ადამიანებიც, ისინიც უსამართლობას სწადიან ღმერთის მიმართ ამ საქციელით.

5. შემდეგი აიას მნიშვნელობა.

6. ეს არ მოიგანს სიკეთეს არც ამქვეყნად, და ამასთანავე წარმოადგენს ურწმუნობას.

7. სურა ალ-‘ანქაბუთის აიას მნიშვნელობა.

8. კერპთაყვანისმცემლები იგონებენ ათასგვარ ამბებს თავისი რწმენის გასამაგრებლად, ვითომდა ამა თუ იმ კერპმა სასწაული მოახდინა, გამოეცხადა, ფორმა იცვალა, ცრემლი ან სისხლი წამოუვიდა და ა.შ.

9. სარჩოსა და დაპურების თხოვნა მხოლოდ ღმერთისთვის შეიძლება, ისევე როგორც სამოთხეში შესვლისა.

10. სურა ალ-აჰყაფის აიების მნიშვნელობა.

11. არ არსებობს მეტი გზააბნევა, ვიდრე ღმერთის გარდა სხვისთვის ვედრება.

12. ის, ვისაც ვედრებიან ღმერთის გარდა, ვერც იგებს მვედრებლისა და ვედრების შესახებ, მან არც იცის რომ ვედრებიან.

13. ასეთი ვედრება გახდება მიზეზი სიბრაზისა და მრისხანებისა ვედრების ადრესატისგან.

14. ასეთ ვედრებას თაყვანისცემა ეწოდება მის მიმართ, ვისკენაც მიემართება ეს ვედრება.

15. ვედრების ადრესატის მიერ ასეთი თაყვანისცემის უარყოფა.

16. სწორედ ამის გამო ასეთი მავედრებლები არიან უდიდეს გზააბნევაში.

17. სურა ან-ნამლის აიების მნიშვნელობა.

18. რაც არ უნდა საკვირველი იყოს, მრავალდმერთიანთა დიდი ნაწილი თვლის, რომ გაჭირვებაში ღმერთი უპასუხებს მათ თხოვნას და ამიტომ გაჭირვებისას იწყებენ მის გახსენებას გულწრფელად.

19. ღმერთის მაცნის ﷺ მიერ ერთღმერთიანობის ხელშეუხებლობის დაცვა და მისი სამართლიანი ქცევა ღმერთისგან დაკისრებული ვალდებულებების მიმართ.

ქარი მეთხუთმეტი

ქნილვა ვი ჩნვა თაყვანისცემის ოზიქტი

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„ნუთუ ისინი ღმერთის თანაზიარად მიიჩნევენ მათ, ვისაც არაფერი შეუქმნია, არამედ თავად არიან ქმნილნი? მათ არ შეუძლიათ დაეხმარონ არც სხვებსა და არც საკუთარ თავს!“ (ალ-ა'რაფ, 7:191-192)

იგი ﷺ ასევე ბრძანებს:

„ისინი, ვისაც მოუხმობთ და ევედრებით ღმერთის გარდა, არ უფლობენ ყიტმირზეც (ჩაღრმავება ფინიკის კურკაზე). როცა თქვენ ევედრებით მათ, მათ არ ესმით თქვენი, და რომც ესმოდეთ, ვერ გიპასუხებდნენ, ხოლო სამსჯავროს დღეს ისინი უარყოფენ თქვენს მიერ მათ ღმერთისთვის თანაზიარად გაჩენას. და მცოდნეზე უკეთ ვერაფერს ვერ გაცნობებთ.“ (ფატირ, 35:13-14)

ანასი გადმოსცემს:

„უჭუდის ბრძოლისას მაცნე ﷺ დაჭრეს შუბლში და გაუტუნეს კბილი, მან დაიძახა: როგორ შეიძლება წარმატებას მიადწიოს ხალხმა, რომელიც ებრძვის თავის მაცნეს? მაშინ გარდმოევილინა აია:

„შენ არ გეკუთვნის გადაწყვეტილება...“ (აალ 'იმრან, 3:128).“ (ალ-ბუხარი 7/281; მუსლიმი 1791.)

იბნ 'უმარი გადმოსცემს:

„ერთხელ ღმერთის მაცნე ﷺ წამოდგა რუქუ'დან განთიადის ღოცვის მეორე მუნღში და წარმოთქვა: -

ღმერთმა გაუგონოს მას, ვინც მისი მამებადია. ჩვენო უფალო, შენ გეკუთვნის ქება დიდება. ამის შემდეგ კი თქვა: ღმერთო, დაატყუე შენი რისხვა მაგანს და მაგანს. ამის შემდეგ გარდმოვევლინა აია:

„შენ არ გეკუთვნის გადაწყვეტილება...“ (აღლ-იმრან, 3:128).“ (აღლ-ბუხარი, 7/281.)

სხვა ჯაჭვით გადმოცემულ იგივე ჰადისში ნათქვამია, რომ:

„მან მოუხმო ღმერთის რისხვას საფუგან იბნ უმაიას, სუჰაილ იბნ ამრისა და აღლ-ჰარის იბნ ჰიშამის წინააღმდეგ, და ამის შემდეგ გარდმოვევლინა აია...“ (აღლ-ბუხარი, 7/281.)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„როცა გარდმოვევლინა აია:

„გააფრთხილე შენი ოჯახი და ახლობლები...“ (აშ-შუ'არა, 26:214)

მაცნე მუჰამადი صلى الله عليه وسلم გამოვიდა ხალხში და თქვა: ყურაიშელნო! გამოისყიდეთ თქვენი სულელები ღმერთისგან! მე ვერაფრით ვერ დაგეხმარებით ღმერთის წინაშე! აბბას იბნ აბდულ-მუტტალიბ! მე ვერაფრით ვერ დაგეხმარები ღმერთის წინაშე! საფია! ღმერთის მაცნის მამიდავ! მე ვერაფრით დაგეხმარები ღმერთის წინაშე! ფატიმა! ღმერთის მაცნის ქალიშვილო! მთხოვე ნებისმიერი რამ ჩემი შესაძლებლობიდან, მაგრამ მე ვერაფრით დაგეხმარები ღმერთის წინაშე!“ (აღლ-ბუხარი, 8/368)

**ამ თავში მოყვანილი მგჳიხაგულაგაგიდან
გამომღინარკობს შველაგი საკითხაგი:**

1. სურების აღ-ა'რაფისა და ფატირის აიების მნიშენელობა.

2. ანასის ჰადისი უჰუდის ბრძოლის შესახებ.

3. ყუნუთი (დაჩაგრულის ვედრება რუქუ'დან წამოდგომის შემდეგ) და მისი საჰაბების მიერ „ამინ!“-ით ამის დადასტურება.

4. ყველა ისინი,ვისზეც მოხმობილ იქნა ღმერთის რისხვა, იყვნენ ურწმუნოები.

5. ისინი ჩადიოდნენ ისეთ დანაშაულებს, რასაც მრავალი ურწმუნო არ ჩადის. მათ დაჭრეს ღმერთის მაცნე ﷺ, მათ დახოცეს მუსლიმები და შეურაცხყოფდნენ მათ გვამებს, თუმცა ნათესავად ეკუთვნოდნენ დახოცილებს.

6. ააღ 'იმრანის აია და მისი გარდმოვლენის მიზეზები.

7. ააღ 'იმრანის აიის გაგრძელება:

„შენ არ გეკუთვნის გადაწყვეტილება, ღმერთი მიუტევებს მათ თუ დასჯის...“

მართლაც, მათ მონანიეს, მიიღეს ისლამი და ღმერთმა მიუტევა მათ.

8. ყუნუთის ვედრება გაჭირვებისა და უბედურების დროს.

9. ვედრებაში კონკრეტული ადამიანების დასახელება მათი სახელებითა და მამის სახელებით.

10. კონკრეტული ადამიანების წინააღმდეგ რისხვის შევედრება ყუნუთში.

11. როგორ მოიქცა მაცნე صلى الله عليه وسلم, როცა გარდმოვევლინა სურა აშ-შუ'არას აია:

„გააფრთხილე შენი ოჯახი და ახლობლები...“.

12. მაცნის صلى الله عليه وسلم გულმოდგინებამ, შეესრულებინა ღმერთის ბრძანება, ხალხს აფიქრებინა და მისცა საშუალება მისთვის მიეწერათ სიგიჟე. იგივე მოხდება დღესაც, თუ რომელიმე მუსლიმი შეეცდება ამის გაკეთებას.

13. მისი სიტყვები თავის ახლო და შორ ნათესავებს – „**მე ვერაფრით დაგეხმარებით ღმერთის წინაშე!**“. იგი მიმართავს თავის შვილს: „**ფატიმა! ღმერთის მაცნის ქალიშვილო! ... მე ვერაფრით დაგეხმარები ღმერთის წინაშე!**“. თუ გეწამს, რომ მაცნე ამბობს صلى الله عليه وسلم მხოლოდ სიმართლეს, და მან صلى الله عليه وسلم უთხრა საკუთარ ქალიშვილს, რომ ვერაფრით დაეხმარებოდა ღმერთის წინაშე სამსჯავროზე წამდგარს, და შემდეგ შევხედავთ რა ხდება დღეს ადამიანების გულში და რისი იმედი აქვთ მათ, იგი მიხვდება, რა არის ნამდვილი ერთღმერთიანობა და რა არის რელიგიის გახალხურება.

კარი მეთექვსმეტი რა ბრძანა თქვენმა უფალმა?

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„როცა შიში და ძრწოლა დატოვებს მათ გულებს, მათ ეტყვიან: რა ბრძანა თქვენმა უფალმა? ისინი იტყვიან სიმართლე, იგი უმაღლესი, უდიადესი!“ (საბა, 34:23)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: - როდესაც ღმერთი გადაწყვეტს რაიმეს, ანგელოზები დაიდებენ ფრთებს თავებზე, როგორც ქუხილით შეშინებულნი და როცა შიში გაუგლით, იტყვიან: რა ბრძანა თქვენმა უფალმა? და უბასუხებენ: - სიმართლე. ეშმაკები დაეწყობიან ერთმანეთზე და ზემოთ მყოფი ქვემოთ მყოფს გადასცემს ამ სიტყვას, რომელიც ივლის მანამ, სანამ დედამიწაზე არ ჩამოვა და არ გამოვა რომელიმე მკითხავის, მუცლითმეზღაპრის ანდა ჯადოქრის პირიდან. მისი ჩამოშრები შეიძლება ემსხვერპლოს კუდიან გარსკვლაავს, ან შეიძლება გამოასწროს. მაშინ იგი დაუმატებს ერთ სიმართლეს ას ტყუილს და მოუყვება ადამიანებს. ადამიანები კი იტყვიან ამ ერთი სიმართლის გამგონე განა მან არ გაგვაფრთხილა ამის შესახებ ამდენი და ამდენი ხნის წინ? ამიტომ სიმართლის სიტყვა, რასაც ეშმაკები ისმენენ ზეცად, აიძულებს ადამიანებს სჯეროდეთ მკითხავებისა და ჯადოქრების ტყუილებისა.“ (ალ-ბუხარი 8/413.)

ნავევას იბნ სიმ'ანი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ზეცა ზანზარებს, როცა ღმერთი განაცხადებს თავის ბრძანებას და სურს ის გარდმოუვლინოს ადამიანებს, როგორც საშინელი ჭკქა-ქუხილისას, და ყველა ივსება უზენაესისა და ყოვლისშემძლის მიმართ შიშით. ამ ყველაფრის გამგონე ისინი ემსობიან პირქვე ღმერთის წინაშე, როგორც მენდაკრულნი. პირველი წამოდგება ჯიბრაილი და ღმერთიც ამცნობს მას თავის გამოცხადებას, რომელიც მას სურს. შემდეგ ჯიბრაილი გაემართება შვიდკეცი ცის სსგადასსგა ნაწილებში და ყველგან ანგელოზები ეკითხებიან მას: რა ბრძანა ჩვენმა უფალმა? ჯიბრაილი კი პასუხობს: - სიმართლე, იგია უმაღლესი, უდიაღესი! და შემდეგ ანგელოზებიც იმეორებენ ამ სიტყვებს. შემდეგ ჯიბრაილს ჩამოაქვს გამოცხადება იქ, სადაც ღმერთმა უბრძანა.“ (იბნ აბუ 'ასიმი; ატ-ტაბარანი; იბნ აბუ ჰათიმი)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა იქნას გამოვლინარობს შიშები საკითხები:

1. სურა საბას აიას მნიშვნელობა.

2. ეს აია შეიცავს მრავალღმერთიანობის ყოველგვარი გამოვლინების აღკვეთის აუცილებლობას, განსაკუთრებით გარდაცვლილი წმინდანების მიმართ. ეს აია ყოველგვარ მრავალღმერთიანობას ძირფესვიანად ანადგურებს. (აიას სრული ტექსტი იხილეთ შემდეგ კარში.)

3. მნიშვნელობა სიტყვებისა:

„ისინი იტყვიან სიმართლე, იგი უმაღლესი, უდიაღესი!“

4. მათი გამოკითხვის მიზეზები.
5. ჯიბრაილი პასუხობს ანგელოზებს და გადასცემს მათ ღმერთის ბრძანებას.
6. პირველი, ვინც თავს სწევს ღმერთის წინაშე, არის ჯიბრაილი.
7. იგი მიმართავს ცის ყველა მცხოვრებს, რადგან ისინი ეკითხებიან მას.
8. ყოველი ცის მკვიდრი ეცემა პირქვე ღმერთის წინაშე.
9. ზეცა ზანზარებს ღმერთის სიტყვით.
10. ჯიბრაილი გადასცემს ღვთიურ გამოცხადებას იქ, სადაც ებრძანა.
11. ეშმაკები უსმენენ ღვთიურ ბრძანებებს.
12. მათი მგრომარეობის აღწერა ერთიმეორეზე ზემოთ დგომით.
13. კუდიანი ვარსკვლავის გამოგზავნა.
14. ზოგჯერ ეშმაკებს იმსხვერპლებს კუდიანი ვარსკვლავი, ზოგჯერ კი ისინი ასწრებენ ჩამოიტანონ ღმერთის ბრძანება დედამიწაზე და გადასცენ თავის მომხრეებს ადამიანთა შორის.
15. მკითხავები, მუცლითმეზღაპრეები და ჯადოქრები ზოგჯერ სიმართლეს ამბობენ.
16. ისინი ამ სიმართლეს უმატებენ ასგვარ ტყუილს.
17. ზეციური სიმართლის ხათრით, ხალხი უჯერებს მათ ტყუილებსაც.
18. ტყუილის მიღება ადამიანის მიერ: ისინი განიხილავენ ერთს და ყურადღებას არ აქცევენ ასს.
19. მკითხავები გადასცემენ ერთმანეთს ამ

სიმართლეს და იყენებენ როგორც მტკიცებულებას სხვა ტყუილებისთვის.

20. ღმერთის სახელ-თვისებების არსებობის დადასტურება, აშ'არი, მუ'ატილი და ჯაჰში სკოლების მიმდევართაგან განსხვავებით.

21. საყოველთაო პირქვე დამსობის მიზეზია შიში ყოვლადძლიერი ღმერთის წინაშე.

22. ანგელოზები ემსობიან პირქვე ღმერთის წინაშე.

ქარი მქვილმეტი შუამდგომლოის შესახე

უზენაესი ✠ ბრძანებს:

„გააფროთილე ამით (ყურანით) ისინი, ვისაც აქვს ღვთისმოშიშობა, როცა შეიკრიბებიან მათი უფლის წინაშე წარსადგომად. არ ეყოლებათ მათ იმ დღეს მფარველი და შუამდგომელი მის გარდა, რომ გახდნენ ღვთისმოშიშნი.“ (ალ-ან'ამ, 6:51)

იგი ✠ ასევე ბრძანებს:

„უთხარი: შუამდგომლობა მთლიანად ღმერთს ეკუთვნის!“ (ახ-ზუხრუფ, 39:44)

შემდგომ იგი ✠ ბრძანებს:

„ვინ არის ასეთი, ვინც იშუამდგომლებს მასთან მისი ნების გარეშე?“ (ალ-ბაყარა, 2:255)

„რამდენი ანგელოზია ზეცად? მათი შუამდგომლობა ვერაფრის დაეხმარება, გარდა იმისა, ვისაც ღმერთი ინებებს და დაეთანხმება.“ (ან-ნაჯმ, 53:26)

„უთხარი: მოუხმეთ და შეევედრეთ მათ, ვისაც თანაზიარად უჩენთ ღმერთს. მათ არ გააჩნიათ ძალაუფლება ერთ ატომზეც კი ცასა თუ მიწაზე, მათ არ აქვთ არანაირი თანაბრობა ღმერთთან და არ არის ვინმე მათგანი დამხმარე ღვთისა. შუამდგომლობა მასთან არ მოიტანს შედეგს, გარდა იმისა, რის ნებასაც ის დართავს...“ (საბა, 34:22-23)

აბუ ლ-‘აბბას იბნ თაიმიია წერს:

„ღმერთმა უარყო ყველაფერი, რისი იმედიც ჰქონდათ მრავალღმერთიანებს. მან უარყო ვინმეს კუთვნილება რაიმეზე, გარდა მისი კუთვნილებისა, და მან უარყო მისთვის დამხმარეებისა და მომგონებლების არსებობა. რჩება მხოლოდ შუამდგომლობა, მაგრამ ისიც მხოლოდ მათთვის, ვისზეც იგი ნებას მისცემს.

„ისინი არ შუამდგომლობენ არავისზე, გარდა იმისა, ვისზეც იგი ნებას რთავს“ (აღ-ანბია, 21:28)

ასე რომ ამგვარი შუამდგომლობა, რისი იმედიც აქვთ მრავალღმერთიანებს, სრულიად უარყოფილი იქნება სამსჯავროს დღეს. მაცნე عليه وسلم ამბობს, რომ სამსჯავროს დღეს იგი მოვა და დაიხოქებს ღმერთის წინაშე, განადიდებს მას და თავდაპირველად არ ითხოვს შუამდგომლობას. შემდეგ ეტყვიან მას ასწიე თავი! ილაპარაკე და შესმენილ იქნები! ითხოვე და მოგეცემა! უშუამდგომლე და შენი შუამდგომლობა იქნება მიღებული! (აღ-ბუხარი 6/264; მუსლიმი 194.)

აბუ ჰურაირამ ჰკითხა ღმერთის მაცნეს عليه وسلم – ვინ არიან ის ბედნიერი ხალხი, ვინც დაიმსახურა შენი შუამდგომლობა? მაცნემ عليه وسلم უპასუხა: ეს ის ხალხია, ვინც წრფელი გულით წარმოთქვა არ არის ღვთაება, თაყვანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა! (აღ-ბუხარი 1/173; ან-ნასა’ი 11/385; აჰმადი 2/373.)

ასე რომ ეს შუამდგომლობა მხოლოდ ერთღმერთიანი ღვთის მსახურებისთვის იქნება მისაწვდომი და მას ვერ ეღირსებიან ისინი, ვინც ღმერთს თანაზიარს უჩენდა. ამის არსი შემდეგია: უზენაესი გარდმოუვლენს სიკეთეს თავის მსახურებს და მათ აპატიებს მცირე შეცოდებებსა და გადაცდომებს თავისი მსახურისა და მაცნის عليه وسلم ვედრების შედეგად, რათა აღამაღლოს ის და უბოძოს

მას ქებული და პატივდებული ადგილი.

შუამდგომლობა, რაც უარყოფილია ყურანში, ეს არის ის, რომელიც შეიცავს მრავალდემერთიანობის გამოვლინებებსა და ღმერთისთვის თანაზიარის გაჩენას, ხოლო შუამდგომლობა ღმერთის ნებართვითა და დაშვებით მრავალჯერ მოიხსენიება ყურანში. მაცნემ صلى الله عليه وسلم მრავალჯერ განმარტა, რომ შუამდგომლობა მხოლოდ ერთდემერთიანობის წრფელ მიმდევართათვის იქნება დაშვებული.“

ამ თავში მოყვანილი გზიხსახულაგაგიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. ამ თავში მოყვანილი აიების მნიშვნელობა.
2. აღწერა უარყოფილი შუამდგომლობისა.
3. აღწერა დასაშვები შუამდგომლობისა.
4. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم შუამდგომლობის აღწერა.
5. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم საქციელი, როცა იგი თავად კი არ იწყებს შუამდგომლობას, არამედ მხოლოდ მას შემდეგ, რაც მას ამის ნებართვა მიეცემა.
6. იმ ბედნიერი ადამიანების აღწერა, ვინც დაიმსახურა ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم შუამდგომლობა.
7. შუამდგომლობა მათთვის, ვინც ღმერთს თანაზიარს უჩენდა, არ იქნება მიღებული.
8. შუამდგომლობისა და თავდებობის ნამდვილი არსის ახსნა.

ქარბი მეთვრამეტა

ღმერთი ღაყყნებს სწორ გზაზე მას, ვინას იწაბებს

უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„უეჭველად, შენ კი არ აყენებ ადამიანებს სწორ გზაზე, ვინც შენ გსურს, არამედ ღმერთი აყენებს მას, ვისაც თავად იწებებს. ღმერთმა უკეთ იცის სწორი გზით მავალნი.“ (ალ-ყასას, 28:56)

იბნ ალ-მუსაიბი გადმოსცემს მამამისის მონაცოლს:

„როცა აბუ ტალიბი სიკვდილის პირად იყო, მასთან მივიდა ღმერთის მაცნე صلی اللہ علیہ وسلم. ამ დროს მომაკვდავის საწოლთან იყვნენ აბდულლაჰ იბნ აბუ უმაია და აბუ ჯაჰლი. მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم მიმართა ბიძამისს: - ბიძაჩემო! თქვი, რომ არ არის ღვთაება, თაყყანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა, და ეს იქნება შენი რწმენის დასტური ღმერთის წინაშე. აბუ ტალიბს მიმართეს აბუ ჯაჰლმა და აბდულლაჰმა ნუთუ შენ უარყოფ მამაშენის, აბდულ-მუტტალიბის სარწმუნოებას? მაცნე صلی اللہ علیہ وسلم უმეორებდა თავის თხოვნას ბიძამისს, ხოლო წარმართები უმეორებდნენ თავის კითხვას. ბოლოსდაბოლოს მომაკვდავმა თქვა, რომ მამამისის, აბდულ-მუტტალიბის სარწმუნოებაზე რჩებოდა და უარი თქვა დაემოწმებინა, რომ არ არის ღვთაება თაყყანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა. მაშინ მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم თქვა: მე მაინც ვეცდები ვევედრო შენთვის პატიება, თუ ეს არ ამეკრძალა. მაშინ გარდმოვევლინა აია:

„არ შეეფერება წინასწარმეტყველსა და მორწმუნეებს, რომ ითხოვონ მიტევება მრავალღმერთიანთათვის, თუნდაც ისინი მათი უახლოესი ნათესავები იყვნენ...“ (ათ-თაუბა, 9:113)

ასევე აბუ ტალიბის შესახებ არის გარდმოვლენილი აია:

„უეჭველად, შენ კი არ აყენებ ადამიანებს სწორ გზაზე, ვინც შენ გსურს, არამედ ღმერთი აყენებს მას, ვისაც თავად ინებებს. ღმერთმა უკეთ იცის სწორი გზით მავალნი.“ (ალ-ყასას, 28:56) (ალ-ბუხარი 3/176; მუსლიმი 24.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა აღიქვას გამომდინარეობს შვედები საკითხები:

1. სურა ალ-ყასასის აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ათ-თაუბას აიას მნიშვნელობა.
3. მნიშვნელოვანია მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „თქვი, რომ არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა...“, განსხვავებით მათგან, ვინც იჩემებს რელიგიურ ცოდნას (და აცხადებენ, რომ მხოლოდ ერთ წარმოთქმა ამ სიტყვებისა საკმარისია).
4. აბუ ჯაჰლმა და მისმა მსლებლებმა კარგად იცოდნენ ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم განზრახვის შესახებ, როცა მან უთხრა ბიძამისს „თქვი, რომ არ არის ღვთაება, გარდა ერთი ღმერთისა...“, და ნუ შეიწყალებს ღმერთი მათ, ვინც აბუ ჯაჰლზე ცოტა იცის.
5. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم გულმოდგინება და მცდელობა, რომ ბიძამისს სიკვდილის წინ მაინც ეღიარებინა ერთღმერთიანობა.
6. პასუხი მათ, ვინც ამტკიცებს აბუ ტალიბისა

და მისი წინაპრების ერთღმერთიანობას.

7. მაცნე صلی الله علیه وسلم ევედრებოდა ღმერთს აბუ ტალიბის შეწყალებას, მაგრამ ღმერთმა არათუ არ შეისმინა ეს ვედრება, არამედ პირიქით, მაცნეს صلی الله علیه وسلم აუკრძალა ამგვარი ვედრება.

8. ცუდი მეგობრების ვნება ადამიანისთვის.

9. წინაპრებისა და მაღალი საზოგადოებრივი მდგომარეობის ადამიანების გადაჭარბებული პატივისცემისა და მიმბაძველობის ვნება ადამიანისთვის.

10. ამ ორი თვისებით ხელმძღვანელობენ უმეცარი ადამიანები.

11. დამოწმება იმისა, რომ სიკვდილისწინა ქმედებები არანაკლებ მნიშვნელოვანია. თუ აბუ ტალიბი აღიარებდა ერთღმერთიანობას, იგი ბევრს მოიგებდა ამით.

12. ამ ეჭვის სიდიდე და წონა ადამიანების გულში. მაცნე მოუწოდებდა აბუ ტალიბს სწორედ იმ პოზიციიდან, რომ სიკვდილის წინ ადამიანს ჯერ კიდევ აქვს მონანიების შანსი. ხოლო წარმართებმა გამოიყენეს რა ამ ეჭვის სიდიდე და მნიშვნელობა, შემოიფარგლნენ მხოლოდ მისი გადავივებით და წინაპრების სარწმუნოების შესხენებით.

ქარი მისხრამეტი

**ურნოეოოოისა და რელიგიიდან გაცლის მიზანი
შეიქმნება გაცლს გარდაცვლილი შეინდანების
გადაჭარბებული პატივისცემა**

უზენაესი ლხ ბრძანებს:

„წიგნის მქონენო, ნუ გადააჭარბებო თქვენს რელიგიოში...“ (ან-ნისა, 4:171)

უზენაესის ლხ სიტყვაზე:

„და თქვენს მათ: არ მიატოვოთ თქვენი ღვთაებები! არ მიატოვოთ არც ვადდი, არც სუვაა, არც იაღუსი, არც იაუყი და არც ნასრი!“ (ნუჰ, 23)

შემდეგ ინფორმაციას გვაწვდის იბნ ‘აბბასი:

„ეს ნუჰის ტომიდან გამოსული კეთილი და ღრმადმორწმუნე ხალხის სახელებია. როცა ისინი გარდაიცვალნენ, ეშმაკმა აღძრა მათი თანატომელები და მათ აღმართეს მათი ქანდაკებები თავიანთ შეკრების ადგილებზე და დაარქვეს ამ ქანდაკებებს გარდაცვლილთა სახელები. თავიდან მათ თავყანს არ სცემდნენ, მაგრამ მოგვიანებით, როცა ქანდაკების დამდგმელები გარდაიცვალნენ, შემდგომმა თაობებმა უცოდინრობით დაიწყეს ქანდაკებების თავყანისცემა.“ (ალ-ბუხარი 8/511.)

იბნ ალ-ყაიმი წერს: „რამდენიმე საჭაბა გადმოსცემს, რომ როცა ისინი (ნუჰის ტომის მორწმუნე ხალხი) გარდაიცვალნენ, ხალხი გულმოდგინედ ღოცულობდა მათ საფლავებთან. შემდეგ აღმართეს

მათი ქანდაკებები. მოგვიანებით კი დაიწყეს მათი თაყვანისცემა.“

‘უმარი გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა:

„ნუ განმადიდებთ მე ისე, როგორც ქრისტიანებმა განადიდეს ისა იბნ მარიაში (იესო), მე მხოლოდ მსახური ვარ. ამიტომ თქვით ღმერთის მსახური და მისი მაცნე.“ (აღ-ბუხარი 6/355; აჰმადი 1/32.)

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნე صلى الله عليه وسلم ამბობდა:

„მოერიდეთ გადაჭარბებას რელიგიაში, რადგან სწორედ გადაჭარბებამ დაღუბა თქვენი წინამორბედი ხალხები!“ (აჰმადი 1/215; ან-ნასა’ი 5/668; იბნ მაჯა 3029.)

იბნ მას’უდი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: დაიღუბნენ რელიგიაში სიჭარბის მოყვარულნი! და გაიმეორა ეს სამჯერ.“ (მუსლიმი 2670; აჰმადი 1/386; აბუ ლაგუდი 4608.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრული მითხარები გამოძინარეობს შვედები საკითხები:

1. მათთვის, ვინც სწორად გაიგო ეს კარი და მისი შემდგომი ორი კარი, ცხადი გახდება, თუ რაოდენ დაშორებულია დღევანდელი ხალხური რელიგია ისლამის ნამდვილ არსს, და ასევე ცხადი გახდება უზენაესის ﷻ ყოვლისშემძლეობა, რომლითაც იგი ცვლის ადამიანთა განწყობას.

2. ცოდნა იმისა, რომ პირველი მრავალ-ღმერთიანობის გამოვლინება დაიწყო კეთილი და ღრმადმორწმუნე ხალხის პატივისცემაში გადაჭარბებისა და ამ პატივისცემის თაყვანისცემად ქცევის გამო.

3. ცოდნა იმისა, რამ გამოიწვია პირველად წინასწარმეტყველთა და მაცნეთა სარწმუნოების დამახინჯება და გადასხვაფერება, და ღმერთი გზავნიდა მაცნეებსა და წინასწარმეტყველებს სარწმუნოების გასაწმენდად და პირველსახით აღსადგენად.

4. ადამიანთაგან ამ მკრეხელობის მიღების მიზეზის ცოდნა, თუმცა ღმერთის კანონები ცხადად და პირდაპირ კრძალავს ამას.

5. ამის მიზეზი არის სიცრუის შერევა სიმართლესთან. პირველ რიგში ეს გამოიწვია ღრმადმორწმუნე ხალხის სიყვარულმა. მეორე რიგში, მეცნიერებისა და რელიგიის მოღვაწენი აკეთებდნენ იმას, რაც მათი აზრით სიკეთის მომტანი იქნებოდა, მაგრამ მათმა შემდგომმა თაობებმა ჩათვალეს, რომ მათ სხვა რამ სურდათ.

6. სურა ნუჰის აიას მნიშვნელობა და განმარტება.

7. ცოდნა ადამიანის ბუნებრივი თვისებისა, რომ თუ მის გულში იმატებს სიცრუე, სიმართლე მცირდება.

8. აქ არის მტკიცებულება იმისა, რაც თქვეს ზოგიერთმა მართლმორწმუნე წინაპრებიდან, კერძოდ ის, რომ რელიგიაში შემოტანილი სიახლე უარესია,

ვიდრე ადამიანის მიერ ჩადენილი ცოდვა. რადგან უფრო სავარაუდოა, რომ ცოდვილმა უარი თქვას ცოდვაზე, რომელსაც თავადაც უარყოფით რაიმედ მიიჩნევს, ვიდრე რელიგიაში სიახლის შემომტანმა თქვას უარი იმაზე, რაც კარგ და ღვთისთვის სათნო საქმედ მიიჩნია.

9. ცოდნა იმისა, რომ რელიგიაში შემოტანილ სიახლეს ადამიანი გზააბნევაში შეჰყავს, თუნდაც ამ სიახლის განზრახვა იყოს ღმერთისკენ დაახლოება და მისი კმაყოფილების მოპოვება.

10. გაცნობა იმ საერთო წესისა, რაც კრძალავს ქმნილების განდიდებას და ცოდნა იმისა, რაც მოჰყვება ამ განდიდებას.

11. საფლაგზე შესრულებული ღვთისმსახურებების ვნება, თუნდაც მათი შესრულების განზრახვა იყო გულწრფელი.

12. ძეგლებისა და ქანდაკებების აკრძალვის სიბრძნე და მათი განადგურების აუცილებლობა.

13. ნუჰის ტომის ღრმადმორწმუნე ხალხის ამბის უდიდესი მნიშვნელობა და მისი ცოდნის აუცილებლობა, იმასთან ერთად, რომ ურწმუნოებმა არ იციან იგი ან არ აქცევენ ყურადღებას.

14. ყველაზე განსაცვიფრებელი არის ის, რომ ადამიანები კითხულობდნენ ამ ამბავს ყურანიდან და ჰადისებიდან, მაგრამ იგებდნენ მას იმგვარად, რომ ნუჰის ტომის საქციელი ეგონათ ღვთისმსახურების საუკეთესო ფორმა.

15. განმარტება იმისა, რომ ნუჰის ტომის ხალხი

ეძებდა მხოლოდ შუამდგომლობას გარდაცვლილ მორწმუნეთა მხრიდან და პირდაპირ მათ არ თხოვდა სურვილების ასრულებას.

16. ნუჰის ტომელების აზრით, წინაპრებსაც სწორედ ეს სურდათ, როცა აქანდაკებდნენ მათ.

17. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვების: „**ნუ განმადიდებთ მე ისე, როგორც ქრისტიანებმა განადიდეს ისა ...**“ უდიდესი მნიშვნელობა და სიცხადე. ღმერთმა დალოცოს იგი ასეთი განმატებისთვის!

18. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم გაფრთხილება რელიგიაში სიჭარბის მოყვარულთა დაღუპვის შესახებ.

19. მითითება იმისა, რომ ნუჰის ტომელები ქანდაკებებს არ სცემდნენ თაყვანს, სანამ არ დაიკარგა ცოდნა მათი რეალური არსის შესახებ. სწორედ აქ მიეთითება ცოდნის შენახვისა და მისი დაკარგვის საფრთხის შესახებ.

20. დიდი ცოდნა ქრება დიდ სწავლულთა გარდაცვალებასთან ერთად.

კარი მეოცე

**წმიდანის საფლავთან ღვთისმსახურების
ღაუფნებლობის შესახებ რომ არაფერი ითქვას
თავად წმიდანის თაყვანისცემაზე**

‘აიშა გადმოსცემს:

„უმე საღამამ მოუყვა ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم ეკლესიებზე, რომელიც ნანა ეთიოპიაში და ხატებზე, რომელიც იქ ინახებოდა. მაშინ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: როცა მათთან ნამდვილი მორწმუნე ან მათი რელიგიის გულმოდგინე მიმდევარი გარდაიცვლება, ისინი აგებენ მის საფლავზე ეკლესიას და ხატავენ მის ხატებს. ესენი ქმნილებათა შორის ყველაზე ცუდები არიან ღვთის წინაშე.“ (ალ-ბუხარი 1/438; მუსლიმი 528.)

ისინი ერთდროულად წარმოქმნიან ორ გაუგებრობას და აღებენ ორ კარს მრავალღმერთიანობის გამოვლინებებისკენ – საფლავისა და გამოსახულებებისა.

‘აიშა გადმოსცემს:

„სიკვდილის წინ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم აიფარა სახეზე თავისი პერანგი, შემდეგ შეწუხებულმა მოიხსნა და თქვა: - ღვთის რისხვა დაატყდეთ იუდეველებსა და ქრისტიანებს, რომლებმაც სალოცავებად აქციეს თავისი წინასწარმეტყველების საფლავები! მან გაგვაფრთხილა იმ საქმის სიმძიმის შესახებ, რასაც ისინი ჩადიოდნენ. რომ არა მისი صلى الله عليه وسلم ეს სიტყვები, ჩვენ მას صلى الله عليه وسلم ღია ადგილას დავასაფლავებდით, მაგრამ ასე არ მოვიქცეთ, რადგან

იყო შესაძლებლობა მისი صلی اللہ علیہ وسلم საფლავი სალოცავად ექციათ.“ (ალ-ბუხარი 1/444; მუსლიმი 531.)

ჯუნდუბ იბნ ‘აბდულლაჰი გადმოსცემს:

„მე ვაგიგონე, როგორ თქვა ღმერთის მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم სიკვდილამდე ხუთი დღით ადრე: მე სუფთა ვარ ღმერთის წინაშე იმაში, რომ თქვენგან არავინ არ გამოძირჩევია. ღმერთმა გამოძარჩია მე, ისევე, როგორც მან გამოძარჩია იბრაჰიმი. მე რომ შეშეშდებოდა თქვენს შორის გამოძერჩია უახლოესი, მე აბუ ბაქრს გამოვარჩევდი. უეჭველად, ისინი ვინც იყო თქვენამდე, აქცევდნენ თავისი წინასწარმეტყველების საფლავებს სალოცავებად. მაგრამ თქვენ არ გადააქციეთ საფლავები სალოცავებად, რადგან მე ვიკრძალებათ ამას თქვენ!“ (მუსლიმი 532.)

ღმერთის მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم არა მარტო აკრძალა მის საფლავზე სალოცავის აგება, არამედ ღმერთის რისხვას მოუხმო მათზე, ვინც მოიქცევა მსგავსად და აქცევს საფლავებს სალოცავებად. ლოცვა და ღვთისმსახურება საფლავებზე სწორედ ამგვარ საქციელს განეკუთვნება, თუნდაც ტაძარი, მეჩეთი ან მავზოლეუმი არ იყოს აგებული. სწორედ ამაშია ‘აიშას სიტყვების აზრი, ხალხს შეიძლება ღმერთის მაცნის صلی اللہ علیہ وسلم საფლავი ექცია მოლოცვის ადგილად. ჩვეულებრივი ადგილი, სადაც ლოცულობენ, ასევე არის სალოცავი და მეჩეთი, რასაც მოწმობს ღმერთის მაცნის صلی اللہ علیہ وسلم სიტყვა: „... დედამიწა მებოძა მეჩეთად და განმწმენდა.“ (ალ-ბუხარი 1/369; მუსლიმი 521.)

იბნ მას’უდი გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم თქვა:

„ყველაზე უარესნი ადამიანთაგან არიან ისინი, ვინც ცოცხლად მოესწრებიან სამსჯავროს დღის დადგომას, და ისინი, ვინც აქცევენ საფლავებს სალოცავებად.“ (ჰამადი, 1/435; იბნ ჰიბბანი 340.)

**ამ თავში მოყვანილი მგჁისაგულაგაგჁიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა მათ შესახებ, ვინც აგებს სალოცავს საფლავებზე, თუნდაც კარგი განზრახვა ჰქონდეს.

2. ხატებისა და ქანდაკებების შექმნის აკრძალვა და გაფრთხილება მათ, ვინც იქცევა ამგვარად.

3. ღმერთის მაცნის გულმოდგინება ამ საკითხში, მან მანამდეც გააფრთხილა საჰაბები, სიკვდილამდე ხუთი დღით ადრეც გააფრთხილა და არ დაკმაყოფილდა ამით, სიკვდილის წინაც გამუდმებით იმეორებდა ამას.

4. მისი აკრძალვა რაიმე მსგავსი არ ჩაედინათ მის საფლავეზე, თუმცა ის ჯერ არც არსებობდა.

5. ამგვარი რამ, საფლავეებზე სალოცავების აგება, იუდეველთა და ქრისტიანთა ჩვეულებაა.

6. ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم მოიხმო ღვთის რისხვა ამის გამო მათზე.

7. ამით მას კიდევ ერთხელ სურდა გავეფრთხილებინეთ თავის საფლავთან დაკავშირებით.

8. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم დახურულ ადგილას დაკრძალვის მიზეზი.

9. ეს მიზეზი მისი صلى الله عليه وسلم საფლავის სალოცავად ქცევის საფრთხე იყო.

10. მან صلى الله عليه وسلم მიგვითითა, რომ საფლავეების სალოცავად გადამქცევები და ადამიანები, ვინც ცოცხლად შეხვდებიან სამსჯავროს დღესურთნაირები არიან. მან მიგვითითა მრავალღმერთიანობის გზისკენ

და გვითხრა როგორ ჩავხერგოთ ის.

11. თავის ქადაგებაში სიკვდილამდე ხუთი დღით ადრე, მაცნემ صلى الله عليه وسلم უარყო ორი თემის შეხედულებები, რომელთა წევრები არიან უბოროტესი მკრეხელები, კერძოდ ჯაჰმიებისა და რაფიდასი. მრავალმა სწავლულმა ისინი 72 განაყოფის რიცხვიდანაც გაიყვანა. სწორედ რაფიდების გამო მუსლიმებს შორის გაცოცხლდა საფლაავების თაყვანისცემა, რომლებზეც მათ პირველებმა დაიწყეს სალოცავების აშენება.

12. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიკვდილისწინა წუხილი.

13. ღმერთის მიერ მისი صلى الله عليه وسلم გამორჩევა.

14. განმარტება იმისა, რომ ეს მეტია, ვიდრე მეგობრული სიყვარული.

15. მითითება იმისა, რომ აბუ ბაქრი საუკეთესოა მაცნის صلى الله عليه وسلم საჰაბებს შორის და მითითება აბუ ბაქრის ხალიფობაზე.

16. მთელი დედამიწის მეჩეთობა მანც გამორიცხავს საფლაავებზე და უსუფთაო ადგილებზე ლოცვას, რადგან აბუ სა'იდ აღ-ხუდრი გადმოსცემს ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვებს:

„მთელი დედამიწა მეჩეთია, გარდა სასაფლაოებისა და საპირფარეშოებისა“ (აჰმადი 3/83; აბუ დავუდი 492; ათ-თირმიზი 318; იბნ მაჯა 745.)

კარი ოსლამეერთი

**გადაჭარბება ღრმადმორწმუნე ადამიანთა
საფლავებთან აქვანს მათ ქარავაღ, რომელსაც
ეთაყვანებინა ღმერთის გარდა**

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ღმერთო! ნუ აქცევ ჩემს საფლავს კერზად, რომელსაც ეთაყვანებინა, უეჭველად, დიდია ღმერთის რისხვა იმ ადამიანთა მიმართ, ვინც თავიანთი წინასწარმეტყველების საფლავს სალოცავებად აქცევს.“ (აჰმადი, 2/246; მალიქი; აბუ ნა'იმი 7/317.)

უზენაესის ﷺ სიტყვაზე:

„გინილავთ განა აღ-ლათი და აღ-‘უზნა?..“ (ან-ნაჟმ, 53:19)

იბნ ჯარირი გადმოსცემს მუჯაჰიდის შემდეგ განმარტებას:

„იგი (აღ-ლათი) უმზადებდა ფაფას მოგზაურებსა და მომლოცველებს. როცა იგი გარდაიცვალა, ხალხმა დაიწყო მის საფლავთან დარჩენა და ლოცვა, რადგან უკეთესი ჯილდოს იმედი ჰქონდათ.“ იგივე განმარტებას გადმოსცემს აბუ ლ-ჯაუზა იბნ ‘აბბასიდან ამ აიას შესახებ.

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم მოიხმო ღვთის რისხვა სასაფლაოზე მუდმივად მავალ ქალებზე. მან ასევე მოიხმო ღვთის რისხვა მათზე, ვინც დგამს სასანთლებსა და აღმართავს სალოცავებს საფლავებზე“ (აბუ დავუდი 3236; ათ-თირმიზი 320; ან-ნასა'ი 4/94; აჰმადი 1/229.)

**ამ თავში მოყვანილი მგაჩინაბულებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. კერპის მნიშვნელობის განმარტება.
2. თაყვანისცემის მნიშვნელობის განმარტება.
3. მაცნე صلی اللہ علیہ وسلم ევედრებოდა ღმერთს მხოლოდ მაშინ, როცა ეწინოდა, რომ რაიმე ცუდი უნდა მომხდარიყო.
4. იგი صلی اللہ علیہ وسلم გულისხმობდა და ეწინოდა საფლავის სალოცავად ქცევისა.
5. „უეჭველად, დიდია ღმერთის რისხვა...“ ფრაზის მნიშვნელობა.
6. ალ-ლათის, ერთ-ერთი უდიდესი კერპისა ისლამამდე, გაჩენის ამბავი.
7. ალ-ლათი იყო ღრმადმორწმუნე და კეთილი კაცი, რომლის საფლავი იქცა კერპად.
8. ალ-ლათის სახელის განმარტება, კერძოდ ალ-ლათი მოდის არაბული ზმნიდან „ლათთა“, რომლის ერთ-ერთი მნიშვნელობაა ფაფის მომზადება.
9. ღმერთის მაცნის صلی اللہ علیہ وسلم მიერ სასაფლაოზე მუდმივად მოსიარულე ქალების წინააღმდეგ ღმერთის რისხვის მოხმობა.
10. ღმერთის მაცნის صلی اللہ علیہ وسلم მიერ სასაფლაოზე სასანთლეებისა და სალოცავების აღმმართველების წინააღმდეგ ღმერთის რისხვის მოხმობა.

ქარი ოცდამეორე
ჩვეული მასხა განუხრელად იხავედა
ერთდვართიანობას და კავება
მრავალდვართიანობისკენ მივაპალ ყოველ გზას

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„თქვენთან მოვიდა მაცნე თქვენგან, ის წუხს თქვენს უბედურებაზე (რომ აცდენილი ხართ გზას), იგი იღვწის თქვენთვის (რომ დადგეთ სწორ გზაზე) და მორწმუნეთა მიმართ არის გულკეთილი და მოწყალე. მაგრამ თუ ისინი უარყოფენ, მაშინ თქვი (მუჰამმად): საკმარისია ჩემთვის ერთი ღმერთი! არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი მის გარდა. მხოლოდ მას მოვიიმედებ, იგია ღიადი არშის უფალი.“ (ათ-თაუბა, 9:128-129)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ صلی الله علیه وسلم თქვა:

„ნუ აქცევთ თქვენს სახლებს საფლაგებად. ნუ მოაწყობთ ჩემს საფლაგზე შეკრებებსა და დღესასწაულებს. ღმერთს შესთხოვეთ ჩემთვის დალოცვა (სალათი და სალამი), რადგან თქვენი დალოცვა შემეწვევა მე, სადაც არ უნდა იყოთ.“ (აბუ ღაფუდი 2042; აჰმადი 2/367.)

ცნობილია ზაინ ალ-‘აბიდინ ‘ალი იბნ ჰუსაინის ამბავი, როდესაც მან დაინახა ადამიანი, რომელიც დადგა ღმერთის მაცნის صلی الله علیه وسلم საფლავთან და შეევედრა ღმერთს. ‘ალიმ აუკრძალა მას ეს და უთხრა: ნუთუ არ მომიყოლია თქვენთვის, რაც გავიგე მამაჩემისგან (ჰუსაინ იბნ ‘ალისგან), რომ ბაბუაჩემმა (‘ალი იბნ

აბუ ტალიბმა) გაიგონა, როგორ თქვა ღმერთის მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم: - ნუ მოაწყოთ დღესასწაულებსა და შეკრებებს ჩემს საფლაგზე და ნუ აქცევთ თქვენს სახლებს სასაფლაოებად, თქვენს მიერ ღმერთისთვის შეთხოვილი დალოცვა ჩემთვის მოადწვეს ჩემთან, სადაც არ უნდა იყოთ?! (ფადლუ ს-სალათ 'ალა ნ-ნაბი, 20.)

ამ თავში მოყვანილი მჭკისაგულაგაგიდან გამოვლინარაობს შველაჳი საკითხაჳი:

1. სურა ათ-თაუბას აიას მნიშვნელობა.
2. ღმერთის მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم გააკეთა ყველაფერი, რომ მისი უმმა შორს ყოფილიყო მრავალღმერთიანობის გამოვლინებებისგან.
3. ღმერთის მაცნის صلی اللہ علیہ وسلم წუხილი ჩვენს ნაკლზე და მისი მცდელობა მათი გამოსწორებისთვის.
4. ღმერთის მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم აკრძალა მის საფლაგზე კონკრეტული განზრახვით მისვლა.
5. ღმერთის მაცნემ აკრძალა მის საფლაგზე შეკრებები და დღესასწაულების მოწყობა.
6. მისი صلی اللہ علیہ وسلم რჩევა ნებაყოფილებითი ლოცვების სახლში შესრულების შესახებ („ნუ აქცევთ თქვენს სახლებს სასაფლაოებად...“).
7. საჰაბებს შორის იყო საერთო აზრი, რომ სასაფლაოზე ლოცვა დაუშვებელია.
8. ღმერთისთვის შეთხოვილი დალოცვა (სალათი და სალამი) მაცნის صلی اللہ علیہ وسلم მიმართ გადაეცემა მას, მიუხედავად დაშორებისა და არ არის აუცილებელი მის საფლაგთან მისვლა.
9. ღმერთის მაცნე صلی اللہ علیہ وسلم არის ალ-ბარზახში, სადაც მას გადაეცემა მისი უმმის წვევრების მიერ ღმერთისთვის შეთხოვილი მისი დალოცვა.

ქარი მსლამესამე

ამ უმეის ნანილი ეთაყვანება ქარებს

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„ნუთუ არ გინახავს ისინი, ვისაც ებოძა წიგნის ნაწილი? მათ სწამთ ჯიბთისა (ჯადოქრობა) და ტალუთის (ცრუ თაყვანისცემის ობიექტები) და ეუბნებიან მათ, ვინც არ ირწმუნა: თქვენ უფრო სწორ გზაზე დგახართ, ვიდრე მორწმუნენი.“ (ან-ნისა, 4:51)

იგი ﷺ ასევე ბრძანებს:

„უთხარი: გაცნობთ მათზე, ვინც მიიღო უფრო საშინელი სასჯელი ღმერთისგან? ისინია, ვინც ღმერთმა დასწყევლა, განრისხდა მათზე, აქცია ისინი მაიმუნებად, ღორებად და ტალუთის მსახურებად. ისინი დაიკავებენ უარეს ადგილს და არიან უდიდეს გზააბნევაში.“ (ალ-მა'იდა, 5:60)

შემდგომ იგი ﷺ ბრძანებს:

„... მათ, ვინც გაიმარჯვეს ამ კამათში, თქვეს: ჩვენ უეჭველად ავაგებთ მასზე სალოცავს.“ (ალ-ქაჰფ, 18:21)

აბუ სა'იდი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: უეჭველად, თქვენ გაყვებით მათ ჩვეულებებს, ვინც იყო თქვენამდე, ზუსტად გაიმეორებთ მათ საქციელს. თუ ისინი შევლიან ხვლიკის სოროში, თქვენც შეჰყვებით მათ. ხალხმა იკითხა: იუდეველებსა და ქრისტიანებს? მაცნემ ﷺ თქვა: აბა

სხვა ვის?“ (ალ-ბუხარი 6/360; მუსლიმი 2669; აჰმადი 3/84.)

საუბანი გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ عليه وسلم თქვა:

„ღმერთმა გაშალა ჩემს წინ მიწა და მე დავინახე იგი აღმოსავლეთიდან დასავლეთამდე. უეჭველად, ჩემი უმმა მიიღებს ხელისუფლებას იმ ტერიტორიებზე, რაც მე დავინახე. და მე მომეცა ორი საგანძური: წითელი და თეთრი. მე ვთხოვე უფალს, რომ არ დაღუბოს ჩემი უმმა მათზე სტიქიური უბედურებების გაგზავნით, და ნუ დაუმორჩილებს მას ძლიერ გარე მტერს გარდა იმათი, ვინც მათ შორის იქნება, და დაიცვას მათი ერთიანობა. უფალმა მიპასუხა: მუჰამმად! რასაც მე გადავწყვეტ, ის გარდაუვალია. მე ვუბოძებ შენს უმმას წყალობას, რომ არ დავღუპავ მას სტიქიური უბედურებების გაგზავნით, და არც გარე მტრების მმართველობას დავუმორჩილებ, გარდა იმათი ვინც მათ შორისაა, თუნდაც ყველა მიმდებარე მხარეების მთელი მოსახლეობა მათ წინააღმდეგ გამოვიდეს. მაგრამ მხოლოდ მანამ, სანამ ისინი არ დაიწყებენ ერთმანეთის ზოცვასა და დატყვევებას.“ (მუსლიმი 2889.)

ამ ჰადისს აქვს შემდეგი გაგრძელება:

„უეჭველად, მე მეშინია, რომ ჩემს უმმაში გაჩნდებიან წინამძღოლები, რომლებიც გზააბნევისკენ წაიყვანენ ხალხს. როცა ისინი აღმართავენ ხმალს ერთმანეთზე, ეს ხმალი აღარასდროს ჩაეგება სამსჯავროს დღემდე. და არ მოაწევს სამსჯავროს დღე მანამ, სანამ ჩემი უმმის გადარჩენილი ნაწილი კავშირს არ შეჰკრავს მრავალღმერთიანებთან და მისი ნაწილი კი კერპთა თაყვანისცემას დაიწყებს. ჩემს უმმაში იქნება ოცდაათი

ცრუ, რომელიც თავს წინასწარმეტყველად გამოაცხადებს, თუმცა მე უკანასკნელი წინასწარმეტყველი ვარ და ჩემს შემდეგ სხვა აღარ იქნება. მაგრამ ჩემს უმმაში ყოველთვის იქნება ადამიანთა ჯგუფი, რომლებიც ჭეშმარიტების მიმდევრები იქნებიან და მოიპოვებენ გამარჯვებას, და ვერ ავნებენ მას ისინი, ვინც მიატოვებს მათ დანშარების გარეშე, სანამ არ მოაწვევს უზენაესის ბრძანება.“ (აბუ დაუდი 4202; იბნ მაჯა 3952; აჰმადი 5/278.)

**ამ თავში მოყვანილი მჭკიცებულაგანიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა ან-ნისას აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ალ-მა'იდას აიას მნიშვნელობა.
3. სურა ალ-ქაჰფის აიას მნიშვნელობა.

4. მნიშვნელოვანი პასუხი შემდეგი კითხვისა: რას წარმოადგენს რწმენა ჯიბთისა და ტალუთისა? წარმოადგენს ეს ადამიანის ნამდვილ შეხედულებებს, თუ ჯიბთისა და ტალუთის მორწმუნედ ქცევისთვის მხოლოდ გარეგანი საქციელიც საკმარისია, მიუხედავად იმისა რომ ადამიანი გულში მათი წინააღმდეგია და მათი არ სწამს?

5. მათი მტკიცება, რომ ურწმუნოების გზა უფრო სწორია, ვიდრე მორწმუნეებისა.

6. ღმერთისთვის თანაზიარის გაჩენის პრობლემა ნამდვილად არის მათ შორის, ვინც თავს მუსლიმებს უწოდებს, როგორც აბუ სა'იდის ჰადისი გვამცნობს.

7. აბუ სა'იდის ჰადისი გვამცნობს, რომ ეს უეჭველად მოხდება და ამ უმმის დიდი ნაწილი მრავალღმერთიანებს შეუკავშირდება, ნაწილი კი

კერპებს დაუწყებს თაყვანისცემას.

8. საოცარი რამ: ცრუ წინასწარმეტყველთა გაჩენა, როგორც იყო აღ-მუხთარ იბნ აბუ 'უბაიდუ ლ-ლაჰ ას-საყაფი. იგი წარმოთქვამდა რწმენის დამოწმების ფორმულას, სწამდა მუჰამმადის صلى الله عليه وسلم წინასწარმეტყველებისა, ასევე თვლიდა მას صلى الله عليه وسلم წინასწარმეტყველთა ბეჭდად, და ამ ყველაფრის მიუხედავად აცხადებდა, რომ თვითონაც იყო წინასწარმეტყველი და ჯიბრაილი აძლევდა გამოცხადებას. იგი ცხოვრობდა საჰაბების ეპოქის ბოლოს.

9. სასიხარულო ამბავი, რომ ჭეშმარიტება მთლიანად არ გაქრება, როგორც ეს დაემართათ წინა ხალხებს, რადგან ერთი ჯგუფი ყოველთვის იქნება მისი მიმდევარი.

10. დიდი ნიშანი, რომ მიუხედავად მისი მცირერიცხოვნებისა, ამ ჯგუფის ადამიანებს ვერ ავნებს ვერც ისინი, ვინც მიატოვებს მათ მხარდაჭერის გარეშე და ვერც მათი ღია მტრები.

11. ეს გარემოება იარსებებს სამსჯავროს დღემდე.

12. წინასწარმეტყველების დასტურები:

ა) ღმერთმა აჩვენა მაცნეს صلى الله عليه وسلم დედამიწა აღმოსავლეთიდან დასავლეთამდებრასაც მოგვიანებით მართლაც დაეპატრონნენ მუსლიმები.

ბ) მის صلى الله عليه وسلم ხელშია ორი საგანძური (წითელი - ბიზანტიისა და თეთრი - სპარსეთისა).

გ) დადებითი პასუხი ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم ვედრებაზე მისი უმმისთვის.

დ) მესამე თხოვნის უარყოფა.

ე) ხმლის ჩაუგებლობის შესახებ.

ვ) მუსლიმთა მიერ ერთმანეთის ხოცვისა და დატყვევების დაწყება.

ზ) ცრუ წინასწარმეტყველთა და გზააბნეულ წინამძღოლთა გამოჩენა.

თ) გამარჯვებული ჯგუფის არსებობა.

13. მაცნის ﷺ შიში გზააბნეულ წინამძღოლთა მიმართ.

14. კერპთაყვანისმცემელთა გაჩენა უმმაში.

კარი მსლამეოთხა

ჯადოქრობა

უზენაესი ﷺ ამბობს:

„მათ იცოდნენ, რომ ის, ვინც მიუახლოვდება ამას, არ ექნება წილი ზესთასოფელში...“ (ალ-ბაყარა, 2:102)

იგი ﷺ ასევე ბრძანებს:

„მათ სწამთ ჯიბთისა (ჯადოქრობა) და ტაღუთის (ცრუ თაყვანისცემის ობიექტები)...“ (ან-ნისა 4:51)

‘უმარმა თქვა: ჯიბთი – ჯადოქრობაა, ტაღუთი კი – სატანა.

ჯაბირმა თქვა: ტაღუთი – ეს არიან მკითხავეები, მათში ჩასახლებულია ეშმაკი. თითოში – თითო.

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: - გაერიდეთ შვიდ მომაკვდინებელ ცოდვას!

ხალხმა იკითხა რომელია ეს შვიდი, ღმერთის მაცნეო?

- მრავალღმერთიანობა, მკვლელობა, ჯადოქრობა, სესნიდან გახშის აღება, ობლის ქონების მითვისება, ბრძოლის ველიდან გაქცევა და ქალების გაჭორვა.“ (ალ-ბუხარი 5/294; მუსლიმი 89; აბუ დავუდი 2874; ან-ნასა’ი 6/257.)

ჯუნდუბი გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა:

„ჯადოქრის სასჯელია ხმლის დარტყმით სიკვდილი!“ (ათ-თირმიზი 1460; ალ-ჰაქიმი 4/360.)

ბაჯალა იბნ ‘აბადა გადმოსცემს:

„უმარ იბნ ალ-ხატტაბმა გვიბრძანა სიკვდილით დაგვესაჯა ყოველი ჯადოქარი ქალი თუ კაცი და დაგვსაჯეთ სამი მათგანი.“ (ალ-ბუხარი 6/184; ათ-თირმიზი 1586; აჰმადი 1/190; აბუ დავუდი 3043.)

„გადმოგვცემენ, რომ ჰაფსამ წაასწრო მონა ქალს ჯადოქრობისას და მოითხოვა მისი დასჯა. იგივეს გადმოსცემენ ჯუნდუბზეც.“ (მალიქი 2/872.)

იმამი აჰმადი ამბობს, რომ ჯადოქართა სიკვდილით დასჯა სულ ცოტა სამი საჰაბის მიერ არის დადასტურებული.

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. სურა ალ-ბაყარას აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ან-ნისას აიას მნიშვნელობა.
3. ჯიბთისა და ტალუთის განმარტება.
4. ტალუთი შეიძლება იყოს ადამიანიც და ჯინიც.
5. შვიდი მომაკვდინებელი ცოდვის ცოდნა, რომელიც აკრძალა ღმერთის მაცნემ عليه السلام.
6. ჯადოქარი ურწმუნოთაგანია.
7. იგი უნდა იქნას მოკლული და მისი მონაწილეობა ამქვეყნად არ არის მიღებული. თუ მისი მონაწილეობა გულწრფელი იყო, ეს ღმერთის განსახილველია სამსჯავროს დღეს.
8. თუ ამგვარი საქციელი არსებობდა მუსლიმებს შორის უმარ იბნ ალ-ხატტაბის მმართველობის პერიოდში, მაშ რა უნდა ვთქვათ მოგვიანებით პერიოდებზე?

ქარი მსლამეხუთა ჯადოქროზის სანჯეზის შესანჯე

მუჰამმად იბნ ჯა'ფარი გადმოსცემს 'აუფ იბნ აბუ ჯამილიდან, ჰაიიან იბნ ალ-ა'ლადან, ყატან იბნ ყაბისადან, ყაბისა იბნ მუხარიყიდან, რომელმაც თქვა:

„გავიგონე ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: უეჭველად, იიაფა, ტარყი და ტიარა არის ჯიბთიდან (ჯადოქრობა).“

‘აუფმა თქვა: იიაფა არის ჩიტების გაშვება და მათი ფრენის მიმართულების მიხედვით მომავლის გამოცნობა, ტარყი კი მიწაზე გავლებული ხაზებით მკითხაობაა.“ (ტიარა არის მკითხაობა იმის მიხედვით, შეგხვდება თუ არა ესა თუ ის საგანი, რომელსაც ხალხი ავის მომასწავებლად თვლის. მაგალითად: წინ შევმა კატამ გადაურბინაო.) ალ-ჰასან ალ-ბასრიმ თქვა: **ჯიბთი სატანის კივილია.**“ (აჰმადი 3/477; აბუ დაფუდი 3908; იბნ ჰიბბანი 1426)

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ის, ვინც შეისწავლა ვარსკვლავთმრიცხველობის (ასტროლოგია და არა ასტრონომია) ნაწილი, შეისწავლა ჯადოქრობის ნაწილი. ვინც მეტი შეისწავლა (ვარსკვლავთმრიცხველობა), მეტი ცოდვა აიღო კისრად.“ (აჰმადი 1/277; აბუ დაფუდი 3905; იბნ მაჯა 3726.)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა:

„ვინც გაკვანძა ნასკვი და სული შეუბერა მას, მან

იჯადოქრა. ვინც იჯადოქრა, იგი გახდა მრავალღმერთიანი. ვინც ატარებს თილისმას, სწამს მისი.“ (ან-ნასა’ი 7/112; ათ-თირმიზი 2073; აჰმადი 4/310; ალ-ჰაქიმი 4/216.)

იბნ მას’უდი გადმოსცემს:

„ერთსელ მაცნემ صلى الله عليه وسلم გვითხრა: გაცნობოთ რა არის ჯადოქრობა? სიცრუე და ჭორების გაფრცელება.“ (მუსლიმი 2606.)

იბნ ‘უმარი გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა:

„მჭევრმეტყველებაშიც არის მარცვალი ჯადოქრობისა.“ (ალ-ბუხარი 7/662.)

ამ თავში მოყვანილი მჭკიცეზულაზუზიდან გამოვლინარეოს შავლეგი საკითხეგი:

1. ‘ოიაფასა და ტარეის განმარტება.
2. მკითხაობა ჩიტების ფრენის მიმართულებით, მიწაზე ხაზების გავლებისა თუ შემხვედრი საგნების მიხედვით, არის ჯიბთი.
3. ასტროლოგია (ვარსკვლავების განლაგების შესწავლა და ამით გამოცნობა მომავლისა, ადამიანის ბედზე გავლენისა და ა.შ.) არის ჯადოქრობის სახე. ეს არ ეხება ასტრონომიას, რომელიც სწავლობს უბრალოდ ვარსკვლავებისა და ციური სხეულების მოძრაობას.
4. გაკვანძულ ძაფზე სულის ბერვა ჯადოს გაკეთების მიზნით არის ჯადოქრობის ერთ-ერთი სახე.

5. სიცრუე და ჭორების გავრცელებაც ჯადოქრობის სახეობაა.

6. გარკვეული სახის მჭევრმეტყველებაც ასევე ჯადოქრობას განეკუთვნება. კერძოდ მჭევრმეტყველება, რომლის მიზანია დააბნოს მსმენელი და წარუდგინოს მათ სიმართლე სიცრუედ, სიცრუე კი სიმართლედ. მჭევრმეტყველების გამო ადამიანთა გულები შესაძლოა სიცრუისკენ გადაიხაროს და სიმართლე უარყოს. ხოლო მჭევრმეტყველება, რომელიც ღამაზად გამოთქვამს სიმართლეს და ანადგურებს სიცრუეს, პირიქით, მისასალმებელია.

კარი ოსლაგეჟესე

მკითხავები და მუხლითმეზღაჟავები

ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა:

„თუ ადამიანი წავა მკითხავთან, შეეკითხება მას რაიმეს და დაუჯერებს მას, მისი ღოცვა 40 დღის განმავლობაში არ მიიღება (ღვთის წინაშე).“ (მუსლიმი 2230; აჰმადი 5/380.)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ თქვა: ვინც მივიდა მკითხავთან და დაუჯერა მის ნათქვამს, მან უარყო ის, რაც მუჰამადს გარდმოვევლინა.“ (აბუ დავუდი 3903; აჰმადი 2/408; ათ-თირმიზი 135.)

იგივე ჰადისს გადმოსცემს აბუ ია'ლა იბნ მას'უდიდან. 'იმრან იბნ ჰუსაინი გადმოსცემს, რომ ღმერთის მაცნემ თქვა:

„არ არის ჩვენგანი ის, ვინც თვლის რაიმეს ავის მომასწავებლად (ატ-ტიარა), არც ის, ვისაც სჯერა მკითხავებისა და უსმენს მათ, არც ის, ვინც ჯადოქრობს და მიმართავს ჯადოქრებს დასახმარებლად. ის, ვინც მივიდა ქაჰინთან (მკითხავი) და დაიჯერა მისი სიტყვისა, უარყოფს მუჰამადისთვის გარდმოვევლინებს.“ იგივე ჰადისს გადმოსცემენ იბნ 'აბბასიდანაც (ალ-მუნზირი 4/52; ალ-ჰაისამი 5/117.)

ალ-ბაღავი წერს: „მკითხავი ('არრაფ) – ეს არის ადამიანი, რომელიც აცხადებს, რომ გარკვეული ნიშნების მიხედვით უწყის სიმართლე და მისთვის უხილავი ამბები, შეუძლია მიანიშნოს სადაა

ნაძარცვი ან დაკარგული ქონება და ა.შ. ასევე მუცლითმეზღაპრეები (ქაპინ), რომლებიც აცხადებენ, რომ გამოიცნობენ რა მოხდება მომავალში. ასევე ამბობენ რომ მათ შეუძლიათ ადამიანის ფიქრების გამოცნობა.“

აბუ ლ-‘აბბას იბნ თაიშია წერს: „მკითხავი (‘არრაფ) – საერთო სახელია როგორც მუცლითმეზღაპრეებისთვის (ქაპინ), ისე ვარსკვლავთმრიცხველებისთვის (მუნაჯჯამ), ქვიშაზე მსაზველეებისთვის (რამმალ) და ა.შ. ანუ ყოველ მათგანზე, ვინც იხმებს თითქოს იცის უხილავი და მომავალი.“

იბნ ‘აბბასმა თქვა ადამიანებზე, რომლებიც მკითხაობდნენ ვარსკვლავებსა და ციფრებზე: „მე არ მგონია, რომ თუნდაც ერთ-ერთმა მათგანით, ვინც აკეთებს ამას, კმაყოფილი იყოს ღმერთი.“

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. რწმენა მკითხავებისა შეუთავსებელია ყურანის რწმენასთან.
2. მკითხავების რწმენა არის ურწმუნოება.
3. მკითხავთა მსმენელების შესახებ.
4. ცუდი და კარგი ნიშნების შესახებ.
5. ჯადოქრებისთვის დახმარებისთვის მიმმართავთა შესახებ.
6. ციფრებითა და ვარსკვლავებით მკითხაობის შესახებ.
7. მკითხავსა (‘არრაფ) და მუცლითმეზღაპრეებს (ქაპინ) შორის განსხვავების შესახებ.

ქარი მსლამეშვილა

ნუზრა (ჯადოს ახსნა)

ჯაბირი გადმოსცემს:

„როდესაც ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم ჰკითხეს ჯადოს ახსნაზე (სხვა მაგის და ჯადოქრის მიერ), მან თქვა: ეს სატანის ხრიკებია.“ (აჰმადი 3/294.)

აბუ დავუდმა გადმოსცა ეს ჰადისი და დამატებით დაურთო: „ჯადოს ახსნის შესახებ კითხვა დაუსვეს იმამ აჰმადს და მან უბასუნა: იბნ მასუდი უარყოფდა და კრძალავდა ყოველივე მსგავსს.“ (აბუ დავუდი 3868.)

ყათადა გადმოსცემს:

„მე ვკითხე იბნ ალ-მუსაიაბს: დასაშვებია თუ არა ვუპკურნალო ადამიანს (ყურანის კითხვით), რომელიც მოაჯადოვეს და არ შეუძლია მიუახლოვდეს თავის ცოლს? მან მიპასუნა: არაფერი საშინელი აქ არ არის, რადგან ამით მათ სურთ კარგის ვაკეთება. რაც სასარგებლოა, არაა აკრძალული.“ (ალ-ბუხარი 10/198.)

იბნ ალ-ჯაუზი წერს თავის წიგნში ჯამი' ალ-მასანიდ: „ალ-ჰასან ალ-ბასრიმ თქვა: ჯადოს ხსნის მხოლოდ ჯადოქარი.“

იბნ ყაიიმ ალ-ჯაუზია წერს: „ჯადოს ახსნა არის ორი სახის: პირველი არის ჯადოთი სხვა ჯადოქრის მიერ. რაც წარმოადგენს სწორედ სატანის ხრიკს და ასევე ამას გულისხმობს ალ-ჰასან ალ-ბასრი.

ამ საქციელით როგორც ჯადოს ამხსნელი, ისე მოჯადოვებული, რომელმაც ჯადოქარს მიმართა დახმარებისთვის, უახლოვდებიან სატანას იმის საშუალებით, რაც მას სურს, და ამგვარად ჯადოს ახსნა უაზრო ხდება. მეორე მხრივ - ჯადოს ახსნა ყურანის კითხვით, ღმერთის მიმართ ვედრებითა და სხვა დაშვებული საშუალებებით - დასაშვები და მისაღებია.“

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა იქნას
გამოყენებული მითითებები:**

1. ჯადოს ასახსნელად სხვა ჯადოს გამოყენების აკრძალვა.
2. განსხვავება ჯადოს ასახსნელ დაუშვებელ და დაშვებულ ხერხებს შორის, რათა ცხადად განმარტებული იქნას საკითხი.

ქარბი ოსლამბარჰე

სარურნენა ქარბი და სული ნიშნებოსა

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„...უეჭველად, მათი ბედი ღმერთთანაა, მაგრამ მათმა უმეტესობამ ეს არ იცის!“ (ალ-ა'რაფ, 7:131)

შემდგომ იგი ﷺ ბრძანებს:

„მათ უთხრეს: თქვენი ცუდი ნიშნები თქვენთან იქნება! ამისთვის ხართ შეგონებულნი? თქვენ ხართ ზღვარგადასული ხალხი!“ (ია სინ, 36:19)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: არ არსებობს ადგა (ეზიდუმი რასაც ვითომდა იწვევენ ცუდი ნიშნები), არ არსებობს ტიარა (ცუდი ნიშნები ჩიტიების ფრენის მიმართულებით), არ არსებობს ჰამა (მტირალი ბუ, რომელშიც ვითომდა მოკლულის სული სახლდებოდა), არ არსებობს საფარი (საფარის თვეს „თარს“ თვედ მიიჩნევდნენ)“ (ალ-ბუხარი 10/182.)

იგივე ჰადისის ვერსიაში, რომელსაც მუსლიმი გადმოგვცემს, არის დამატება:

„... არ არსებობს ნაფა (ვარსკვლავების განლაგებაში ცუდი ნიშნის დანახვა) და არ არსებობს დული (დევისმსგავსი ავი სულები)“ (მუსლიმი 2220.)

ანასი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: - არ არსებობს ადგა

და არ არსებობს ტიარა, მაგრამ არსებობს ფა'ლა (კარგი ნიშნები). ხალხმა იკითხა - რა არის ფალა? მაცნემ صلی الله علیه وسلم თქვა: კეთილი სიტყვა“ (ალ-ბუხარი 10/181; მუსლიმი 2224.)

‘უყბა იბნ ‘ამირი გადმოსცემს:

„ერთხელ მაცნესთან صلی الله علیه وسلم ერთად ვიყავით და საუბარი ჩამოვარდა კარგსა და ცუდ ნიშნებზე. მან صلی الله علیه وسلم თქვა: ნიშნებიდან საუკეთესოა ის, რომელიც მუსლიმს მომავლის იმედს აძლევს. არანაირმა ნიშანმა არ უნდა ააცდინოს მუსლიმი თავის მიზანს. როცა რომელიმე თქვენგანი ხედავს ისეთ რამეს, რაც მას არ მოსწონს, უნდა თქვას: ღმერთო, მხოლოდ შენ შეგიძლია კარგის მოხდენა და მხოლოდ შენ შეგიძლია ავის აცდენა! არ არის ძალა და ღონე, გარდა შენი!“ (აბუ დავუდი 3719.)

იბნ მას'უდი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلی الله علیه وسلم თქვა: ცუდი ნიშნების რწმენა - მრავალღმერთიანობაა! ცუდი ნიშნების რწმენა - მრავალღმერთიანობაა! ყველა ჩვენგანს აქვს რაღაც მცირე ცრუ რწმენები გულში, მაგრამ ღმერთი, თუ მისდამი რწმენა ძლიერია, განწმენდს მათ.“ (აბუ დავუდი 3910; ათ-თირმეზი 1614; იბნ ჰიბბანი 1427; იბნ მაჯა 3538. იბნ ჰაჯარის აღნიშვნით, ჰადისის ბოლო ფრაზა)

თავად იბნ მას'უდს ეკუთვნის და არა მაცნეს صلی الله علیه وسلم.)

იბნ ‘ამირი გადმოსცემს:

„მაცნე მუჰამადმა صلی الله علیه وسلم თქვა: ვინც მიატოვა რაიმე საქმე ცრუ რწმენების გამო, მან გამოთავლინა მრავალღმერთიანობა! ხალხმა იკითხა - რა ვქნათ, ღმერთის მაცნეო? მაცნემ صلی الله علیه وسلم უპასუხა: უნდა თქვათ: ღმერთო! არ არის სიკეთე, გარდა შენი სიკეთისა, არ არის

ნიშნები, გარდა შენი ნიშნებისა და არ არის ღვთაება შენს გარდა!“ (აჰმადი 2/220.)

اَللّٰهُ-فَاَدَلَّ اِذْ بَنِي اِسْرٰىلَ عَلٰى اٰلِهٰتِهِمْ اَنَّهُمْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهِيْهِمْ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهِيْهِمْ ۚ
აღ-ფადლ იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს, რომ მაცნემ თქვა:

„ცრუ რწმენა არის, როცა რაიმე ნიშანი გიბიძგებს რაიმე საქმის გაკეთებისკენ, ან პირიქით, გულს გიცრუებს მისი გაკეთებისგან.“ (აჰმადი 1/213.)

ამ თავში მოყვანილი მჭკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. სურა ალ-ა’რაფისა და სურა ია სინის აიების მნიშვნელობა.

2. უარყოფა იმისა, რომ ეპიდემიების მიზეზი არის სხვადასხვა ცუდი ნიშნები.

3. უარყოფა ყოველგვარი ცრურწმენებისა.

4. ფრინველებში ცუდი ნიშნების არსებობის უარყოფა.

5. საფარის მთვარის თვესთან დაკავშირებული ცუდი ნიშნების უარყოფა.

6. კარგი ნიშანი არ განეკუთვნება ცრურწმენებს.

7. კარგი ნიშნების რაობის ახსნა.

8. ცრურწმენების მიერ ადამიანის გული განიწმინდება ღმერთის მიერ, თუ ადამიანი მას მიენდობა.

9. ვედრება, რომელიც უნდა წაიკითხოს ადამიანმა, რომელსაც დასძლევს ცრურწმენა.

10. ცრურწმენის მრავალღმერთიანობად გამოცხადება.

11. ცუდი ნიშნის რაობის ახსნა.

ქარი ოსლამისრა

ასტროლოგია

ყათადა გადმოსცემს:

„ღმერთმა შექმნა ვარსკვლავები, რათა დაემშვენებინა ზეცა, რათა მათით ჩაექოლა სატანა და მოგზაურებისთვის გზისმარხვენებელ ორიენტირებად. ის, ვინც ეძებს მათში რაიმე სხვა ცოდნას, ცდება და დაკარგავს თავის ჯილდოს უკანასკნელ დღეს, რათა ისინი იღებენ თავის თავზე იმას, რისი ცოდნაც არ გააჩნიათ.“ (ალ-ბუხარი 6/211.)

ჰარბ იბნ ისმა'ილი გადმოსცემს, რომ ყათადას მოუწონრად მიაჩნდა მთვარის ფაზების შესწავლა, ხოლო იბნ 'უიანა საერთოდ კრძალავდა ამას. მაგრამ აჰმადი და ისჰაყი ნებადართულად მიიჩნევდნენ მთვარის ფაზების შესწავლას სასოფლო-სამეურნეო მიზნებისთვის.

აბუ მუსა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ამ სამი ჯგუფიდან ვერავინ შევა სამოთხეში: ლოთები, ნათესაობის უარმყოფელნი და ჯადოქრობის მორწმუნენი.“ (აჰმადი 4/399; იბნ ჰიბბანი 1380; ალ-ჰაქიმი 4/146.)

**ამ თავეში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ვარსკვლავთა შექმნის მიზეზი და სიბრძნე.
2. მათი უარყოფა, ვინც ეძებს ვარსკვლავებში სხვა რაიმეს.
3. სწავლულთა განსხვავებული შეხედულებები მთვარის ფაზების სასოფლო-სამეურნეო მიზნებით შესწავლის შესახებ.
4. რა საფრთხე ემუქრება მას, ვისაც სწამს თუნდაც მცირე ნაწილისა იმისგან, რასაც ჯადოქრობა ეწოდება, თუნდაც იცოდეს ჯადოქრობის არსის შესახებ.

კარი ოსლამათა

წვივის წამოსვლა-არწამოსვლის დაკავშირება პარსკვლავების განლაგებასთან

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„...და თქვენი სარჩოს მბოძებელს უარყოფთ?“ (აღ-
ვაყი'ა, 56:82)

აბუ მალიქ აღ-აშ'არი გადმოსცემს:

„მაცნე მუჰამმადმა ﷺ თქვა: ჩემს უმმაში დარჩა
უძეცრების ხანის ოთხი ჩვეულება: თავისი წარმოშობით
სწვანე თავის გადაჭარბება, სწვისი წარმოშობის გაკილვა,
წვიმის წამოსვლის ვარსკვლავების მდგომარეობასთან
დაკავშირება და უზომო გლოვა (ტანსაცმლის
შემოსხვა, ხმამაღლა ყვირილი და მოთქმა, სახის
დახოკვა და ა.შ.) გარდაცვლილებისთვის. შემდეგ მან
ﷺ დაამატა: თუ უზომოდ მგლოვიარე არ მოინანიებს
სიკვდილამდე, სამსჯავროს დღეს იგი აღდგება ქერქიანი
კუმრის მოსასხამში.“ (მუსლიმი 943.)

ზაიდ იბნ ხალიდი გადმოსცემს:

„ჰუდაბიაში ღმერთის მაცნის ﷺ წინამძღოლობით
ვილოცეთ განთიადის ლოცვა. იმ ღამით ძლიერი წვიმა
მოვიდა. ლოცვის დასრულების შემდეგ მაცნე ﷺ
მობრუნდა ჩვენსკენ და თქვა:

იცით თუ არა, რა ბრძანა თქვენმა უფალმა? ხალხმა
უბასუნა:

- ღმერთმა და მისმა მაცნემ იციან უკეთ! მაშინ

მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა:

ჩემს მსახურებს შორის გამოირჩნენ მორწმუნენი და ურწმუნონი. თუ ადამიანი ამბობს, რომ წვიმა მოვიდა ჩემი ნებით, მაშინ მას სწამს ჩემი და არ სწამს ვარსკვლავებისა. ვინც ამბობს, რომ წვიმა მოვიდა ვარსკვლავების ამა თუ იმ განლაგების გამო, მას არ სწამს ჩემი და სწამს ვარსკვლავებისა!“ (ალ-ბუხარი 2/277; მუსლიმი 71.)

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს:

„ზოგიერთებმა თქვეს: ასრულდა ამა და ამ ვარსკვლავის დაბრუნება (მისი ცის რომელიმე ნაწილში გამოჩენის გამო მოვიდა წვიმა.) მაშინ ღმერთმა გარდმოავლინა აიები:

„არა, ვფიცავ ვარსკვლავთა ორბიტებს! უწყით, რომ ეს ფიცი უდიდესია? უეჭველად, ეს ბრძენი საკითხავია (ყურანი), დაცული წერილი. მას მხოლოდ განწმენდილნი შეეხებიან. ზეგარდმოვლენილია სამყაროთა უფლისგან! ნუთუ უარყოფთ ამას? და თქვენი სარჩოს მბოძებელს უარყოფთ?“ (ალ-ვაყი‘ა, 56:75-82)“ (მუსლიმი 73.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა იქნას გამომდინარეობს შიშები საკითხები:

1. სურა ალ-ვაყი‘ას აიას მნიშვნელობა.
2. უმეცრების ხანიდან შემორჩენილი ოთხი ჩვეულების შესახებ.
3. ამ ჩვეულებებში ურწმუნოების ნიშნების შესახებ.
4. ზოგჯერ ურწმუნოება არის ის, რასაც

მუსლიმი არ გამოჰყავს უმმიდან.

5. ღმერთის სიტყვა: „ჩემს მსახურებს შორის გამოირჩნენ მორწმუნენი და ურწმუნონი...“ დაკავშირებულია ღმერთის მიერ მონიჭებული სიკეთეებისა და სარჩოს რწმენასა და ურწმუნობასთან (რაც გამოიხატება მათი სხვასთან დაკავშირებით).

6. ამ მდგომარეობაში რწმენის განმარტება.

7. ამ მდგომარეობაში ურწმუნობის განმარტება.

8. ფრაზის „ასრულდა ამა და ამ ვარსკვლავის დაპირება...“ მნიშვნელობა.

9. მასწავლებლის მიერ მოსწავლეების ყურადღების მისაპყრობად კითხვის დასმის შესახებ, რომლის ცხადი დასტურია ღმერთის მაცნის მიერ დასმული კითხვა: „იცით თუ არა, რა ბრძანა თქვენმა უფალმა?“

10. უზომო მგლოვიარეთა სასჯელი.

ქარი ოსლაამეთართმეტა
ღმერთის სიყვარულის შესახებ

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„არიან ხალხი, ვინც ღმერთს თანაზიარს უჩენენ, და უყვართ ეს თანაზიარნი ისე, როგორც ღმერთი უნდა უყვარდეთ...“ (ალ-ბაყარა, 2:165)

შემდგომ იგი ﷺ ბრძანებს:

„უთხარი: თუ თქვენი მამები, შვილები, ძმები, მეუღლეები, ახლობლები, ქონება, რაც მოგიგროვებიათ, ვაჭრობა, რომლის მოგების შემცირებასაც შიშობთ და საცხოვრებლები, რომლებიც კმაყოფილებას განიჭებთ, უფრო საყვარელია თქვენთვის, ვიდრე ღმერთი, მისი მაცნე და გარჯა მისი გულისთვის, მაშ დაელოდეთ, ვიდრე მოაწევდეს გადაწყვეტილება ღვთისა...“ (ათ-თაუბა, 9:24)

ანასი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: ვერცერთ თქვენგან ვერ ჭეშმარიტად ვერ რწმუნებს მანა სანამ მე არ ვიქნები მისთვის საკუთარ შვილზე, საკუთარ მშობელზე და მთელ კაცობრიობაზე უფრო საყვარელი.“ (ალ-ბუხარი 1/55; მუსლიმი 44.)

ანასი ასევე გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: ადამიანი შეიგრძნობს რწმენის სიტკბოს მხოლოდ მაშინ, როცა თავის თავში

აღმოაჩენს სამ თვისებას: როცა იგი შეიყვარებს ღმერთსა და მის მაცნეს ამქვეყნად ყველაზე მეტად, როცა იგი შეიყვარებს სხვა ადამიანს მხოლოდ ღმერთის გულისთვის და როცა მისთვის დაბრუნება იმ ურწმუნოებაში, საიდანაც ღმერთმა გამოიყვანა, ისევე საძულველი იქნება, როგორც ცეცხლში ჩავარდნა.“ (აღ-ბუხარი 1/56; მუსლიმი 43.)

ასევე გადმოცემულია ამ ჰადისის ვერსია, რომელიც იწყება სიტყვებით: „ვერაგინ შეიგრძნობს რწმენის სიტკბოს...“ და შემდეგ ანალოგიურად გრძელდება.

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს:

„ის, ვინც შეიყვარებს ღმერთის გულისთვის და გაერიდება ღმერთის გულისთვის, იმეგობრებს ღმერთის გულისთვის და მოიკგეთს ღმერთის გულისთვის, ამით მოიპოვებს ღმერთის მფარველობას. ღმერთის მსახური ვერ იგრძნობს რწმენის სიტკბოს, ვერც გრძელი და გულმოდგინე ლოცვებითა და მარხვებით, მანამ სანამ არ იქნება ზუსტად ასე. ძიობა და მეგობრობა ადამიანებს შორის ამქვეყნიური მიზეზებით, როგორც გავრცელებულია დღესდღეობით, ვერ მოუტანს მას ვერაგითარ სარგებელს ზესთასოფელში.“ (აბ-ტაბარანი; აჰმადი 3/430; აღ-ჰაისამი 1/89.)

უზენაესის ﷺ სიტყვებზე:

„... და გაწყდება მათ შორის კავშირი.“ (აღ-ბაყარა, 2:166)

იბნ ‘აბბასი აკეთებს ასეთ განმარტებას: „კავშირი, ანუ სიყვარული და თაყვანისცემა.“

**ამ თავში მოყვანილი მგჰიხაზულაგაგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა ალ-ბაყარას აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ათ-თაუბას აიას მნიშვნელობა.
3. ჩვენ უნდა გვიყვარდეს მაცნე მუჰამმადი صلی اللہ علیہ وسلم მეტად, ვიდრე საკუთარი თავი, ოჯახი, ქონება და ა.შ.
4. ურწმუნოებაზე მითითება ამ ჰადისში არ ნიშნავს ისლამიდან გასვლას.
5. რწმენას აქვს სიტკბოება, რომელიც ადამიანმა შეიძლება შეიგრძნოს, შეიძლება ვერ შეიგრძნოს.
6. მხოლოდ ჩამოთვლილი ოთხი საქციელით არის შესაძლებელი ღმერთის მფარველობის მოპოვება და რწმენის სიტკბოების შეგრძნება.
7. მაცნე მუჰამმადის صلی اللہ علیہ وسلم საჰაბების მიერ მიხვედრა იმ ფაქტისა, რომ მეგობრობა ადამიანებს შორის უმეტესად ამქვეყნიურზეა დაფუძნებული.
8. უზენაესის ﷻ სიტყვის: „... და გაწყდება მათ შორის კავშირი.“ მნიშვნელობა და განმარტება.
9. მრავალღმერთიანებს შორის არიან ისეთი ადამიანებიც, ვისაც უყვარს ღმერთი.
10. საფრთხე, რაც ელოდება მას, ვისთვისაც ღმერთის მიერ ჩამოთვლილი რვა საგანი უფრო ძვირფასია, ვიდრე რელიგია.
11. ვინც შეიყვარა სხვა რაიმე ისე ძლიერ, როგორც ღმერთი, გამოავლინა მრავალღმერთიანობა.

კარი მსლამეთორმეტი

ლთისმოუშახის შესახებ

უზენაესი ლხ ბრძანებს:

„ეს მსლოდ სატანაა, რომ გაშინებთ თქვენ თავისი დამხმარეებით. ნუ შეგეშინდებათ მათი, არამედ ღვთისმოშიშება იქონიეთ, თუ ხართ მორწმუნენი!“ (ალ-‘იმრან, 3:175)

შემდგომ იგი ლხ ბრძანებს:

„შეჩეთები ეკუთვნით მათ, ვისაც სწამს ღმერთისა და სამსჯავროს დღისა, დგება ლოცვად, გასცემს მოწყალებას და არ ეშინია არავისი, გარდა ღმერთისა...“ (ათ-თაუბა, 9:18)

იგი ლხ ასევე ბრძანებს:

„ადამიანთა შორის არიან ისეთები, ვინც ამბობენ ვინწმუნეთ ღმერთისათ, მაგრამ როგორც კი მცირე რამ გასაჭირი ეწვევათ, ადამიანთა მიერ მათ ჩავგრას ღმერთის სასჯელად იღებენ...“ (ალ-‘ანქაბუთ, 29:10)

აბუ სა’იდი გადმოსცემს:

„ერთხელ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم მითხრა: სუსტია შენი რწმენა, თუ შენ დაიწყებ ადამიანთა კმაყოფილების ძებნას ღმერთის უკმაყოფილების ხარჯზე, თუ მათ შეაქებ იმ ხარნოსთვის, რაც ღმერთმა მოგცა და თუ მათ გააკიცხავ იმისთვის, რაც ღმერთმა არ მოგცა. ძლიერი სურვილი ადამიანისა ვერ მოიტანს ხარნოს ღმერთისგან, ასევე სიძულვილი ვერ აგარიდებს იმ ხარნოს, რაც ღმერთმა მოგანიჭა.“ (ალ-ბაიჰაყი; აბუ ნა’იმი.)

‘აიშა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ვინც ეძებს ღმერთის კმაყოფილებას, თუნდაც ამისთვის ადამიანთა განრისხება მოუწიოს, ღმერთი დააჯილდოვებს მას თავისი კმაყოფილებითა და ადამიანებისგან კეთილგანწყობითაც. ის, ვინც ეძებს ადამიანთა კმაყოფილებას ღმერთის განრისხების სარჯზე, ღმერთი დაატყენს მას თავის რისხვას და ადამიანთაც აღძრავს მის წინააღმდეგ.“ (ათ-თირმეზი; აბუ ნა’იმი.)

**ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა აალ ‘იმრანის აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ათ-თაუბას აიას მნიშვნელობა.
3. სურა ალ-‘ანქაბუთის აიას მნიშვნელობა.
4. ადამიანის რწმენა შესაძლოა დასუსტდეს ან გამტკიცდეს. ეს დამოკიდებულია მის საქციელებზე, მის გარშემომყოფებზე და მის განზრახვებზე.
5. რწმენის სისუსტის ნიშნები, რომელთაგან სამი ჩამოთვლილია აბუ სა’იდის ჰადისში.
6. მხოლოდ ღმერთის წინაშე წრფელი შიში წარმოადგენს ერთ-ერთ სავალდებულო პრინციპს ერთღმერთიანობისა.
7. ჯილდო ადამიანისა, რომელსაც წრფელი შიშით ეშინია მხოლოდ ღმერთისა.
8. სასჯელი ადამიანისა, რომელსაც არ ეშინია ღმერთის, ან ეშინია ქმნილებებისა უფრო მეტად, ვიდრე ღმერთის.

ქარი ოსლამესამეტი ღვართის მოიქმნის შესახებ

უზენაესი ლხ ბრძანებს:

„მაშ, მოიქმედეთ ღმერთი, თუ ხართ მორწმუნენი!“
(აღ-მა'იდა, 5:23)

იგი ლხ ასევე ბრძანებს:

„მორწმუნენი არიან ისინი, ვისაც ღმერთის
ნსენებისას გული ღვთისმოსიშებით ევსება, როცა მის
აიებს უკითხავენ ის რწმუნას ჰმატებს მათ, და მსოლოდ
თავის უფალს მოიქმედებენ!“ (აღ-ანფალ, 8:2)

შემდგომ იგი ლხ ბრძანებს:

„წინასწარმეტყველო! საკმარისია ღმერთი
მფარველად შენთვის და მათთვის, ვინც მოგყვება შენ
მორწმუნეთაგან!“ (აღ-ანფალ, 8:64)

„ვინც მოიქმედებს ღმერთს, იგი საკმარისია მისთვის
მფარველად.“ (აღ-ტალაყ, 65:3)

უზენაესის ლხ სიტყვაზე:

„და თქვეს მათ: საკმარისია ჩვენთვის ერთი ღმერთი,
და რა დიდებული მფარველია იგი...“ (აღ 'იმრან, 3:173)

იბნ 'აბბასი აკეთებს ასეთ განმარტებას:

„ეს სიტყვები პირველად წარმოთქვა იბრაჰიმმა,
როცა იგი ცეცხლში ჩააგდეს. შემდეგ, როცა მაცნე
მუჰამმადს صلى الله عليه وسلم აცნობეს, რომ მის წინააღმდეგ დიდძალი
ხალხი შეიკრიბა, მან იგივე გაიმეორა.“

**ამ თავეში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან
ბამომდინარეობს შვედები საკითხები:**

1. ღმერთის მოიმედება არის ერთღმერთიანობის ძირითადი პრინციპი.

2. ეს რწმენის ერთ-ერთ საფუძველს წარმოადგენს.

3. სურა ალ-ანფალის მეორე აიას მნიშვნელობა.

4. სურა ალ-ანფალის სამოცდამეოთხე აიას მნიშვნელობა.

5. სურა ატ-ტალაყის აიას მნიშვნელობა.

6. ფრაზის „საკმარისია ჩვენთვის ერთი ღმერთი, და რა დიდებული მფარველია იგი!“ მნიშვნელობა და დიდებულება, რადგან სწორედ იგი გამოიყენეს მაცნებმა იბრაჰიმმა და მუჰამმადმა عليه السلام დიდი გასაჭირის დროს.

ქარი მსაგებოთხეცა მონარხულა და ხრიკაი

უზენაესი ლხ ბრძანებს:

„ნუთუ მათ თავი დაიგულეს უსაფრთხოდ ღმერთის მოხერხებისგან? ღმერთის მოხერხებისგან უსაფრთხოდ მხოლოდ ის ხალხი იგულებს თავს, ვინც წააგებს ცხადი წაგებით!“ (ალ-ა'რაფ, 7:99)

შემდგომ იგი ლხ ბრძანებს:

„ვინ დაკარგავს იმედს თავისი უფლის მოწყალებისა, გარდა გზააბნეულთა?“ (ალ-ჰიჯრ, 15:56)

იბნ 'აბბასი გადმოსცემს:

„ერთხელ ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم ჰკითხეს მძიმე ცოდვების შესახებ, და მან صلى الله عليه وسلم ჩამოთვალა: ღმერთისთვის თანაზიარის გაჩენა, ღმერთის მოწყალების იმედის გადაწურვა (სასოწარკვეთა) და ღმერთის მოხერხებისგან თავის უსაფრთხოდ დაგულება.“ (ალ-ჰაისამი 1/104 ალ-ბაზზარიდან და ატ-ტაბარანიდან.)

იბნ აბუ ჰათიმის გადმოცემით, ისმა'ილ რაფი' ამბობდა: „ღმერთის მოხერხებისგან თავის უსაფრთხოდ დაგულებაა, როცა ადამიანი შეგნებულად აგრძელებს ცოდვების ჩადენას იმ იმედით, რომ ღმერთი უსაზღვროდ მპატიებელია.“

იბნ მას'უდი გადმოსცემს:

„ყველაზე საშინელი მძიმე ცოდვებია ღმერთისთვის თანაზიარის გაჩენა, მისი მოხერხებისგან თავის უსაფრთხოდ დაგულება, იმედის გადაწურვა მისი მოწყალებისა და ასევე მისი მფარველობისა.“ (ალ-ჰაისამი 1/104 'აბდუ რ-რაზზაყიდან.)

**ამ თავში მოყვანილი მჭკიცეზულაგეგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა ალ-ა'რაფის აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ალ-ჰიჯრის აიას მნიშვნელობა.
3. მათი სამწუხარო დასასრულის შესახებ, ვისაც თავი ღმერთის მოხერხებისგან უსაფრთხოდ აქვს დაგულებული.
4. მათი სამწუხარო დასასრულის შესახებ, ვინც ღმერთის მოწყალების იმედი გადაიწურა.

ქარის მუსლიმთა მუსლიმური
დღის განხილვის მოთხრობითი მუსლიმური
რეაქციის ნაწილი

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„არ ხდება განსაცდელი, თუ არა ღმერთის დაშვებით. ხოლო ვინც ირწმუნა ღვთისა, იგი უძღვება მის გულს...“
(ათ-თაღაბუნ, 64:11)

‘აღყამა გადმოსცემს:

„ეს ნათქვამია იმ ადამიანზე, რომელსაც როდესაც ეწვევა განსაცდელი, მან იცის, რომ ეს ღმერთის განჩინება და ბედისწერაა, ამიტომაც მოთმინებით სვდება ბედს.“
(აღ-ბუხარი 8/500.)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: ორი თვისება ავლენს ადამიანის ურწმუნობას სხვის წარმოშობაზე ქილიკი და გარდაცვლილის უზომო გლოვა.“ (მუსლიმი 67.)

იბნ მას’უდი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: არაა ჩვენგანი ის, ვინც ისოკავს ლოყებს, ტანსაცმელს იგლეჯს და მოთქვამს უმეცრების ხანის მსგავსად (გარდაცვლილის გამოგლოვისას).“ (აღ-ბუხარი 3/131; მუსლიმი 103.)

ანასი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: თუ ღმერთს სურს სიკეთე მისი მსახურისთვის, ის მას სჯის თავისი ცოდვებისთვის ამქვეყნად. თუ მას არ უყვარს თავისი მსახური, მაშინ იგი არ დასჯის მას თავისი ცოდვებისთვის სამსჯავროს დღემდე.“ (ათ-თირმიზი 2398.)

იგივე ჯაჭვით გადმოცემულია მაცნე მუჰამმადის
სიტყვები: صلى الله عليه وسلم

„ჯილდოს სიდიდე დამოკიდებულია გამოცდის სიდიდეზე. თუ ღმერთმა შეიყვარა რომელიმე ხალხი, იგი აუცილებლად გამოსცდის მათ დიდი განსაცდელებით. ის, ვინც მოთმინებით მიიღებს ამ განსაცდელს, დაიმსახურებს ღმერთის კმაყოფილებას და ვინც გაბრაზდება ამ გამოცდის გამო, ღმერთის რისხვას დაიმსახურებს.“ (ათ-თირმიზი 2398; იბნ მაჯა 4021.)

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. სურა ათ-თაღაბუნის აიას მნიშვნელობა.
2. ღვთიური ბედისწერის მოთმინებით გადატანა ერთღმერთიანობის შემადგენელი ნაწილია.
3. სხვის წარმოშობაზე ქილიკი, ადამიანის დამცირება მისი წარმოშობის გამო ან თავის გადამეტება მასზე იგივე მიზეზით ურწმუნოების ნიშანია.
4. იგივე ნიშანია ზედმეტი გლოვა, ტანსაცმლის შემოხევა, ხმამაღალი მოთქმა-გოდება, ლოყების ჩამოხოკვა და ა.შ.
5. მითითება, რომ ღმერთს შესაძლოა სურდეს სიკეთე თავისი მსახურისთვის.
6. მითითება, რომ ღმერთს შესაძლოა არ უყვარდეს თავისი მსახური.
7. მითითება, რომ ღმერთს შესაძლოა უყვარდეს თავისი მსახური.
8. ღმერთის ბედისწერის მიმართ განრისხების აკრძალვა.
9. განსაცდელის მოთმინებით ატანის ჯილდო.

ქარი ოსლაჰეთაქსეცა

რია (თავის მოსაწონებელი საქმიანი)

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„უთხარი: მე მხოლოდ თქვენნაირი ადამიანი ვარ. მე მხოლოდ გარდმომეგლინა, რომ ღმერთი ერთია. მაშ მას, ვისაც იმედი აქვს უფალთან შეხვედრისა, გააკეთოს კეთილი საქმეები და ნურავის სცემს თაყვანს თავისი უფლის გარდა.“ (ალ-ქაჰფ, 18:110)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم სიტყვას:

„ღმერთმა جل جلاله ბრძანა: მე საერთოდ არ მჭირდება არავითარი თანაზიარი და დამხმარე. მე მივატოვებ ნებისმიერს, ვინც გააკეთა რაიმე საქმე არა ჩემი გულისთვის, არამედ თანაზიართა გულისთვის.“ (მუსლიმი 2985; იბნ მაჯა 4202.)

აბუ სა'იდ ალ-ხუდრი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم ერთხელ თქვა: არ გსურთ, ვითხრათ, რა არის თქვენთვის უფრო საშინელი, ვიდრე ცრუ მესია (მასიჰ ად-დაჯჯალი)? ხალხმა უთხრა გვითხარი, მაცნეო! მან صلى الله عليه وسلم თქვა: ეს არის მრავალღმერთიანობის ფარული გამოვლინება. როცა ადამიანი დგება სალოცავად და სპეციალურად აშშვენებებს თავის ლოცვას, როცა ხედავს, რომ სხვები უყურებენ.“ (აჰმადი 3/30; იბნ მაჯა 4204.)

**ამ თავში მოყვანილი მჭკიცეზულაგაგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა ალ-ქაჰფის აიას მნიშვნელობა.

2. გაფრთხილება ნებისმიერი საქმის უარყოფის შესახებ, თუ იგი არ არის გაკეთებული მხოლოდ ღმერთის გულისთვის.

3. ამ უარყოფის მიზეზის მოხსენიება, რაც გამოიხატება ღმერთის აბსოლუტურ დამოუკიდებლობაში ნებისმიერი რამის და მით უმეტეს თანაზიართა საჭიროების მიმართ.

4. მეორე მიზეზია ის, რომ იგი აღმატებულია ყველაზე, ვისაც თანაზიარად უჩენენ.

5. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم შიში იმის გამო, რომ მორწმუნეთა შორის გავრცელდებოდა რია' (თავის მოსაწონებელი საქციელი).

6. რია'ს მაგალითად მან صلى الله عليه وسلم დაასახელა მლოცველის საქციელი, რომელიც ღოცულობს ღმერთის გულისთვის, მაგრამ როცა სხვები უყურებენ ამშვენებებს თავის ღოცვას, რომ უფრო მეტად მორწმუნე გამოჩნდეს მათ თვალში, ვინც ხედავს მას ღოცვის დროს.

**ამ თავში მოყვანილი მჭკიცეულებაგანიდან
გამომდინარეობს შვედები საკითხები:**

1. ადამიანის სურვილი მიიღოს ამქვეყნიური სარგებელი იმ საქმეებიდან, რაც მას ზესთასოფლის ჯილდოს იმედით უნდა გაეკეთებინა.

2. სურა ჰუდის აიების მნიშვნელობა.

3. მუსლიმთა დასახელება, როგორც: “მსახური დინარისა, დირჰამისა, კარგი სამოსისა და ფუფუნებისა!”

4. ახსნა ამ მდგომარეობისა, როგორც: „იგი კმაყოფილია, როდესაც ნივთიერი სარგებელი აქვს და თუ ვერ მიიღებს წილს, მაშინ ბრაზდება.“

5. მაცნის صلى الله عليه وسلم გამონათქვამი: „დაე იყოს იგი გაუნარელი და დაეცეს თავდაყირა!“

6. მაცნის صلى الله عليه وسلم გამონათქვამი: „თუ ჩაესო ეკალი, ვერაფერ იბოვოს ვინც ამოუღებს!“

7. შექება მუჯაჰიდისა, რომელიც ფლობს ამ თავში აღწერილ დადებით თვისებებს.

ქარი ოსლამეთოვრამეცა

**მეართველებისა და სნავლულების მიმართ
მორჩილება მათ მიერ ღმერთისგან აკრძალულის
დაშვებაში და ღმერთისგან დაშვებულის
აკრძალვაში მათი ღმერთის თანაზიარად აღიარებაა**

იბნ ‘აბბასი ამბობს:

„მეშინია, ზეციდან ქვების წვიმა არ წამოვიდეს ჩვენს მოსასობბად! მე ვამბობ: ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم ასე თქვა... და თქვენ კი ამბობთ: - ეგ კი, მაგრამ აბუ ბაქრი და უმარი ასე ამბობდნენ!..“ (აჰმადი, 1/377.)

იმამი აჰმადი ამბობს: „ - მანცვიფრებენ აღამიანები, რომლებმაც იციან ჰადისის, მისი გადმოცემის ჯაჭვისა და მისი სანდოობის შესახებ, და მაინც მისდევენ სუფიან ას-საურის შეხედულებას. უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„ფრთხილად იყვნენ ისინი, ვინც ეწინააღმდეგება მაცნის ბრძანებას, რათა არ ჩავარდნენ ისინი განსაცდელში და არ აღმოჩნდნენ მწარე სასჯელით დასჯილნი!“ (ან-ნურ, 24:63)

იცით თუ არა რა არის ეს განსაცდელი? ეს განსაცდელი მრავალღმერთიანობაა. რას ნიშნავს ეს? ეს იმას ნიშნავს, რომ ვინც უარყოფს მაცნის صلى الله عليه وسلم ნათქვამს, მის გულში შევა გზააბნევა, და იგი დაიღუპება!

‘ადი ბინ ჰათიმი გადმოსცემს:

„როცა ჯერ კიდევ ქრისტიანი ვიყავი, გაგიგე,

როგორ წაიკითხა მაცნემ صلى الله عليه وسلم აია:

„ქრისტიანებმა და იუდეველებმა გაიჩინეს თავიანთი რაბინები, ხანამები, მღვდლები და ბერები უფლად, შემოქმედი ღმერთის გარდა.“ (ათ-თაუბა, 9:31)

მე ვუთხარი მას: კი მაგრამ, ჩვენ სომ არ ვცემთ მათ თაყვანს! მან صلى الله عليه وسلم მიპასუხა: ნუთუ არ კრძალავთ იმას, რაც მათ აგიკრძალეს, მაგრამ ღმერთმა დაუშვა, და არ დაუშვებთ იმას, რაც ღმერთმა აკრძალა, მაგრამ მათ ნება დაგროეს?

მე ვუპასუხე: კი, ეს ასეა. მან صلى الله عليه وسلم მითხრა: სწორედ ესაა თაყვანისცემა!“ (ათ-თირმიზი 3094.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა იქნას გამომდინარეობს შვედები საკითხები:

1. სურა ნურის აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ათ-თაუბას აიას მნიშვნელობა.
3. თაყვანისცემის ერთ-ერთი სახის არსის განმარტება 'ადი ბინ ჰათიმის ჰადისში.
4. იბნ 'აბბასის მიერ მაგალითად მოყვანილი აბუ ბაქრი და 'უმარი, აჰმადის მიერ სუფიანი.
5. ჭეშმარიტი რელიგიის იმგვარი დამახინჯება, რომ ხალხისთვის სწავლულთა აზრი ღმერთის სიტყვაზე უპირატესი გახდა, ხოლო თაყვანისცემას გარდაცვლილ მორწმუნეთა მიმართ ასრულებდნენ. შემდეგ სიტუაცია უფრო დამძიმდა სწავლულთა და მორწმუნეთა განათლებისა და რწმენის ხარისხის დაცემასთან ერთად.

კარი მსლამეხსრამეტი კანონმდებლობისა და განსჯის შესახებ

უზენაესი ლე ბრძანებს:

„არ გინახავს ისინი, ვინც იჩემებენ, თითქოს ირწმუნეს რაც გარდმოგვევლინა შენ და რაც გადრმოგვევლინა შენს წინ, მაგრამ განსჯისთვის მაინც ტალუთის კანონს სურთ რომ მიმართონ, თუმცა ვუბრძანე მათი უარყოფა მისი. უეჭველად, სატანას სურს აუბნიოს მათ გზა. როცა მათ ეუბნებიან, მიმართეთ ღმერთის გარდმოვლენილსა და მის მაცნესო, ხედავ, როგორ ამრეზით იბრუნებენ პირს თვალთმაქცები? როცა უბედურება მოაწვევს მათ თავს იმისთვის, რასაც იქმოდნენ საკუთარი ხელებით, ამის შემდეგ ისინი მოვლენ შენთან და დაიფიცებენ ღმერთს:

- ჩვენ მხოლოდ სიკეთე და შერიგება გვსურდაო!“
(ან-ნისა 4:60-62)

შემდგომ იგი ლე ბრძანებს:

„როცა მათ ეუბნებიან: ნუ ავრცელებთ უკეთურებას დედამიწაზეო! ისინი პასუხობენ: ჩვენ მხოლოდ სიკეთეს ვაკეთებთო!“ (ალ-ბაყარა, 2:11)

იგი ლე ასევე ბრძანებს:

„ნუ გაავრცელებთ უკეთურებას დედამიწაზე, როცა მასზე უკვე დამყარებულია წესრიგი. ევედრეთ ღმერთს ღვთისმოსიებითა და იმედით. უეჭველად, ღმერთის მოწყალება ახლოსაა კეთილისმოქმედთან.“ (ალ-ა'რაფ, 7:56)

„ნუთუ ისინი ეძებენ უმეტრების ხანის სამართალს? ვინაა ღმერთზე უკეთესი მსაჯული მათთვის, ვინც მტკიცე არიან რწმენაში!“ (ალ-მა'იდა, 5:50)

‘აბდუღლლაჰ იბნ ‘ამრ იბნ ალ-‘ასი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ვერ ირწმუნებს ვერც ერთი თქვენგანი მანამ, სანამ თავის სურვილს არ დაუშორნილებს ღვთიურ გამოცხადებებს.“ (ან-ნავავის ალ-ჰუჯჯა; იბნ რაჯაბის ჯამი' 1/364.)

აშ-შა'ბი გადმოსცემს: „ერთხელ ერთ თვალთმაქცს კამათი მოუვიდა იუდეველთან. იუდეველმა უთხრა – მოდი, მივიღეთ მუჰამმადთან ჩვენი კამათის გადასაწყვეტად! რადგან მან იცოდა, რომ მართალი იყო და იცოდა ისიც, რომ მუჰამმადი صلى الله عليه وسلم არ იღებდა ქრთამს. თვალთმაქცმა კი უთხრა – მოდი, იუდეველთა მოსამართლეს მივმართოთ! რადგან იცოდა, რომ ის ქრთამებს იღებდა. ბოლოს და ბოლოს ისინი შეთანხმდნენ, რომ მიემართათ მკითხავისთვის ალ-ჯუჰაინაში. სწორედ ამის შემდეგ გარდმოვედინა:

„არ ვინანავს ისინი, ვინც იჩემებენ, თითქოს ირწმუნეს...“

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს: „ორ კაცს კამათი მოუვიდა ერთმანეთში და ერთმა თქვა: მივმართოთ მაცნეს صلى الله عليه وسلم რომ განგესაჯოს“. მეორემ უარი თქვა და მოისურვა, ქა'ბ იბნ ალ-აშრაფისთვის მიემართათ. ამაზე პირველი არ დათანხმდა და საბოლოოდ ‘უმარ იბნ ალ-ხატტაბს მიაკითხეს. ერთ-ერთმა მოკამათემ ყველაფერი მოუყვა ‘უმარს და ‘უმარმაც ჰკითხა მას, ვისაც არ სურდა მაცნისთვის صلى الله عليه وسلم მიემართა: მართლა ასე იყო? მან უპასუხა: კი, ასე იყო. ‘უმარმა ამოიღო თავისი ხმალი და იქვე მოკლა იგი. (იბნ ჰაჯარის ფათჰ ალ-ბარი 5/29.)

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრებაულებაგაიდან
გამომდინარეობს შვედები საკითხები:**

1. სურა ან-ნისას აიების მნიშვნელობა, ტაღუთის არსის განმარტებასთან ერთად.
2. სურა ალ-ბაყარას აიას მნიშვნელობა.
3. სურა ალ-ა'რაფის აიას მნიშვნელობა.
4. სურა ალ-მა'იდას აიას მნიშვნელობა.
5. სურა ან-ნისას აიების გარდმოვლენის მიზეზი, რომელიც გადმოგვცა აშ-შა'ბიმ.
6. ნამდვილი და ყალბი რწმენის არსი.
7. 'უმარისა და თვალთმაქცის ამბავი.
8. მითითება, რომ ადამიანი მხოლოდ მაშინ გახდება მორწმუნე, თუ დაუმორჩილებს თავის სურვილებს იმას, რაც გარდმოვევლინა ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم.

ქარბი მეორემოსა

ღებართის სახელ-თჳისჯებათა ჴარგჳოღლების ჴისახეზ

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„... მათ არ ირწმუნეს მოწყალისა. უთხარი: იგია ჩემი უფალი, არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი, მის გარდა. მხოლოდ მას მოვიმედებ და მასთან ღაგბრუნდები მონანიებით.“ (არ-რა’დ, 13:30)

‘ალი გაღმოსცემს:

„მოუყევი თ აღამიანებს ისე, რომ მათ იოღად გაიგონ! ნუთუ გსურთ, რომ ღმერთი და მისი მაცნე ﷺ უარყო?“ (ალ-ბუხარი 1/199.)

იბნ ‘აბბასი გაღმოსცემს:

„ღაგინახე აღამიანი, რომელიც უმფოთღა როცა გაიგო მაცნის ﷺ სიტყვა ღმერთის სახელ-თგისებათა შესახებ. მე ვიკითხე: რა აშინებს მას? ისინი უფოთღებიან ცნად აიებზე და საერთოდ ირევიან, როცა აიას განმარტება სჭირდება.“ (ამ ჰადისის ისნაღი – ‘აბღუ რ-რაზზაყი, მამარ იბნ რაშიღი, იბნ თაგუსი და მამამისი - სანღოა ‘აბღუ ღ-ყაღირ ალ-არნაუთის მიხეღვით.)

როცა მექელმა წარმარტებმა მოისმინეს ღმერთის მაცნის ﷺ სიტყვა, რომელიც ღმერთს მოწყალეს უწოღებღა, მათ უარყვეს მისი ეს თგისება. სწორედ ამიტომ გარღმოავღინა ღმერთმა:

„... მათ არ ირწმუნეს მოწყალისა...“

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ღმერთის სახელ-თვისებათაგან რომელიმეს უარყოფა ურწმუნოების ნიშანია.

2. სურა არ-რა'დის აიას მნიშვნელობა.

3. ისეთი რაიმის მოყოლის აკრძალვა, რომელსაც მსმენელი ვერ იგებს.

4. ამის მიზეზია ის, რომ გაუგებარი და ძნელადმისახვედრი წყარო იწვევს ღმერთისა და მისი მაცნის ﷺ უარყოფას.

5. იბნ 'აბბასის სიტყვა მათზე, ვინც უარყოფენ რაიმეს ღმერთის სახელ-თვისებათაგან და ის, რომ სწორედ ეს ხდება მათი დაღუპვის მიზეზი.

ქარდი ორმოცდაშვირთი
ღმერთის მოწყალეობის უარყოფლების შესახებ

უზენაესი ლხ ბრძანებს:

„ისინი შეიცნობენ ღმერთის წყალობას, შემდეგ კი უარყოფენ მას! უექველად, უმრავლესად ურწმუნონი არიან ისინი...“ (ან-ნამლ, 16:83)

მუჯჯაბიდი ასე განმარტავს ამ აიას: „როცა ადამიანი ამბობს – აი ეს არის ჩემი ქონება, რომელიც მე დამრჩა წინაპრებიდან.“

‘აუნ იბნ ‘აბდულლაჰი ამბობს: „რომ არა ეს (მოვლენა ან პიროვნება), ეს არ მოხდებოდა.“

იბნ ყუთაიბა ამბობს: „როცა მრავალღმერთიანები ამბობენ – ეს ყველაფერი ჩვენი ღვთაებების ღმერთთან შუამდგომლობის შედეგია!“

ზაიდ იბნ ხალიდის ჰადისის განმარტებაში, სადაც ნათქვამია, რომ ღმერთმა ლხ ბრძანა:

„ჩემს მსახურებს შორის გამოირჩნენ მორწმუნენი და ურწმუნონი...“ (ალ-ბუხარი 2/277; მუსლიმი 71.)

აბუ ლ-‘აბბას იბნ თაიბია წერს: „ღმერთის წიგნსა და სარწმუნო სუნნაში არის მრავალი მითითება, სადაც უზენაესი უკმაყოფილოა მათი, ვინც მის მიერ მონიჭებულ წყალობას სხვათა წყალობად თვლის და ამგვარად უჩენს მას თანაზიარს.“

როგორც საჰაბებიდან ცნობილია, ეს სიტყვები ასევე ეხება მათ, ვინც წარმატებული ზღვაოსნობისას ამბობდა, რომ ეს „ზურგის ქარისა და გამოცდილი შტურმანის“ და სხვა მსგავსი რამ, რასაც დღესაც მრავალი ამბობს.

**ამ თავში მოყვანილი მჭკიცებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ღმერთის მიერ მონიჭებული წყალობის შეცნობა და მისი უარყოფის განმარტება.
2. უარყოფის სახეობები ცნობილია ადამიანთა უმრავლესობისთვის.
3. ამგვარი სიტყვების დასახელება ღმერთის წყალობის უარყოფად.
4. ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო ცნების შეკრება ადამიანის გულში.

ქარი ორმოცდამეორე
ნუ გაუჩნთ ღმერთს მეტოქეებს

უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„ნუ გაუჩნთ ღმერთს მეტოქეებს, როცა უწყით!“
(ალ-ბაყარა, 2:22)

იბნ ‘აბბასი ამგვარად განმარტავს ამ აიას: „ღმერთისთვის მეტოქის გაჩენაც მრავალღმერთიანობის ერთ-ერთი გამოვლინებაა, თუმცა ისეთივე შეუმჩნეველი, როგორც შავ ქვაზე მცოცავი შავი ჭიანჭველა უმთვარო ღამეს. ღმერთისთვის მეტოქის გაჩენა იქნება, მაგალითად ასეთი სიტყვა: ვფიცავ ღმერთსა, შენს სიცოცხლესა და ჩემს სიცოცხლეს! ან კიდევ ასეთი სიტყვა: რომ არა ეს ძაღლი და იხვები ეზოში, აქ ქურდები აგვიკლებდნენ. ზოგჯერ ერთი ადამიანი მეორეს ეუბნება: თუ მოინდომებთ ღმერთი და შენ... ან კიდევ: რომ არა ღმერთი და მავანი, ეს არ მოხდებოდა! ყველა ეს გამოთქმა შეიცავს მრავალღმერთიანობის გამოვლინებას.“

‘უმარ იბნ ალ-ხატტაბი გადმოსცემს მაცნე მუჰამადის ﷺ სიტყვას:

„ის, ვინც დაიფიცა სხვა ვინმე ან რაიმე ღმერთის გარდა, გამოავლინა ურწმუნობა ან მრავალღმერთიანობა!“ (ათ-თირმიზი 1535; აჰმადი 2/69.)

იბნ მას’უდი ამბობს: „სჯობს, ტყუილზე დაიფიცო ღმერთი, ვიდრე სიმართლეზე სხვა ვინმე ან რაიმე.“

ჰუზაიფა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ ﷺ თქვა: ნუ იტყვით თუ ინებებს ღმერთი და მავანი. უნდა თქვათ: თუ ინებებს ღმერთი და შემდეგ მავანი.“ (აბუ დაუდი 4980; აჰმადი 5/384.)

იბრაჰიმ ან-ნახა'ი წერს: „დაუშვებელია ითქვას: ღმერთსა და შენ შეგეფარებით! დასაშვებია თქმა: ღმერთს შეგეფარები და მფარველობას გთხოვ შენ. ასევე დასაშვებია ითქვას: რომ არა ღმერთისა და შემდგომ მავანის ნება...მაგრამ დაუშვებელია ითქვას: რომ არა ღმერთისა და მავანის ნება...“

ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა იქნას გამოვლინარობს შიშვანი საკითხანი:

1. სურა ალ-ბაყარას აიას მნიშვნელობა.
2. საჰაბები იგებდნენ ამ აიას იმგვარად, რომ იგი კრძალავდა მრავალღმერთიანობის როგორც დიდ, ისე მცირე გამოვლინებებსაც.
3. ღმერთის გარდა სხვა რაიმეს დაფიცება მრავალღმერთიანობის გამოვლინებაა.
4. ღმერთს გარდა სიმართლეზე დაფიცება მეტად მძიმე ცოდვაა, ვიდრე სიცრუეზე ღმერთის დაფიცება, რადგან პირველი მრავალღმერთიანობის გამოვლინებას წარმოადგენს, ხოლო მეორე – დიდ ცოდვას. ამგვარად, ადვილი გასაგებია იბნ მას'უდის სიტყვა, რომელსაც ერჩივნა მრავალღმერთიანობაში ჩაუარდნას თუნდაც დიდი ცოდვის ჩადენა
5. საუბრისას გამოყენებული „და“ და „შემდგომ“ სიტყვებს შორის განსხვავება.

ქარის ორმოცდამესამე
მუსლიმი უნდა დაჰმარჯობდეს ღმერთის
დაფიცვებით

‘აბდულლაჰ იბნ ‘უმარი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: ნუ დაიფიცებთ წინაპრებს! ვინც დაიფიცა ღმერთი, დაე ილაპარაკოს სიმართლე. ის, ვის წინაშეც დაიფიცეს ღმერთი, უნდა დაკმაყოფილდეს ამით. ის, ვინც არ კმაყოფილდება ამით, არ არის ღმერთის გულწრფელ მსახურთაგანი.“ (იბნ მაჯა 2101.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. წინაპრების დაფიცების აკრძალვა.
2. ღმერთის დაფიცებით დაკმაყოფილების ბრძანება.
3. ღმერთის დაფიცებით უკმაყოფილოთა ბედი.

კარი ორმოცდაერთი

ფრანსის თუ ღმერთი და შენ ინებათ... შესახებ

ყუთაილა გადმოსცემს:

„ერთხელ ერთი იუდეველი მივიდა მაცნესთან صلى الله عليه وسلم და უთხრა: თქვენ თანაზიარს უჩნთ ღმერთს როცა ამბობთ: თუ ინებებს ღმერთი და შენ! ასევე ამბობთ: ვფიცავ ქაბას! ამის შემდეგ მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა, არავის ეთქვა ასე და დაფიცებისას ქაბას უფალი დაეფიცათ, ხოლო ეთქვათ: თუ ინებებს ღმერთი და შემდეგ შენ...“
(ან-ნასა'ი 7/6; აჰმადი 6/372.)

იბნ 'აბბასი გადმოსცემს:

„ერთხელ ერთმა ადამიანმა უთხრა მაცნეს صلى الله عليه وسلم: თუ ინებებს ღმერთი და შენ! ამის პასუხად მაცნემ صلى الله عليه وسلم მიუგო: როგორ? მე ღმერთთან მათანასწორებ? თუ ინებებს მხოლოდ ღმერთი!“ (აჰმადი 1/214.)

ტუფაილი გადმოსცემს:

„ერთხელ მესიზმრა, თითქოს მივედი იუდეველთა საკრებულოში და ვუთხარი: უეჭველად, თქვენ იქნებოდით მართლები, რომ არ ამბობდეთ, რომ უზაირი (ეზრა) არის ღმერთის ძე (ღმერთმა მას ხელახლად დააწერინა მთელი ძველი აღთქმა, რომელიც ბაბილონის ტყვეობაში განადგურდა). იუდეველებმა მიპასუხეს: - თქვენც იქნებოდით მართლები, რომ არ ამბობდეთ, თუ ინებებს ღმერთი და მუჰამადიო. შემდეგ ქრისტიანთა საკრებულოში მივედი და ვუთხარი უეჭველად, თქვენ

იქნებოდით მართლები, რომ არ ამბობდეთ, რომ მესია ღმერთის ძეაო. მათ მიბასუნეს თქვენც იქნებოდით მართლები, რომ არ ამბობდეთ, თუ ინებებს ღმერთი და მუჰამმადიო. დილით, როცა გავიღვიძე, ეს ამბავი რამდენიმე ადამიანს მოვუყევი. მერე კი მაცნესთან صلى الله عليه وسلم მივედი და მასაც მოვუყევი. მან صلى الله عليه وسلم მითხრა: სხვებს თუ მოუყევი ამის შესახებ?

მე გუბასუნე: კი. მაშინ მაცნემ صلى الله عليه وسلم აღუვლინა ქება ღმერთს, მადლობა გადაუხადა მას და თქვა: აი, ტუფაილმა იხილა სიზმარი, რომელიც ზოგიერთ თქვენგანს შეეხებოდა. თქვენ ამბობდით სიტყვას, რომელიც აქამდე ვერ აგიკრძალეთ (რადგან ღმერთისგან არ მქონდა შესაბამისი გამოცხადება). ამიერიდან აღარ თქვათ: თუ ინებებენ ღმერთი და მუჰამმადი, არამედ თქვით: თუ ინებებს მხოლოდ ღმერთი!“ (იბნ მაჯა 2118; აჰმადი 5/72; აღდარიმი 2/295)

ამ თავში მოყვანილი მჰაჩისახულაჰაჰიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. იუდეველთა ცოდნა მრავალღმერთიანობის შესახებ.
2. ადამიანის მიერ მსგავსი საკითხების გაგება, თუ მას აქვს ამის სურვილი (ამ შემთხვევაში, იუდეველის მიერ მრავალღმერთიანობის საკითხის გაგება),
3. მაცნის صلى الله عليه وسلم გამოთქმა: „მე ღმერთთან მათანასწორებ?“ რას იმსახურებს ადამიანი, რომელმაც დაწერა ლექსი, რომელშიც ნათქვამია: ო, უკეთილშობილესო ადამიანთაგან صلى الله عليه وسلم! ვერავისთან

მოვებნი ხსნას, შენს გარდა...

4. ეს გამოთქმები არ არის მრავალმერთიანობის დიდი გამოვლინება, რადგან მაცნემ صلی اللہ علیہ وسلم თქვა:

„აქამდე ვერ აგიკრძალეთ...“.

5. სიზმრები შესაძლოა იყოს ღმერთიდან, რისი დამოწმებაც შეუძლია მაცნეს صلی اللہ علیہ وسلم.

6. ისინი შესაბამისი განმარტებით, წარმოადგენენ საფუძველს შარი'ათული დადგენილებისთვის.

კარი ორმოცდამეხუთე

ღროჯი ბინაჰის შესახებ

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„მათ თქვეს: არსებობს მხოლოდ წუთისოფელი, ვკვდებით და ვცხოვრობთ ჩვენ, და მხოლოდ დროა, რომ გვანადგურებს. უმეცარნი არიან ისინი და მხოლოდ ვარაუდობენ.“ (ალ-ჯასია, 45:24)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს, რომ მაცნე მუჰამმადმა صلى الله عليه وسلم თქვა:

„უზენაესმა ბრძანა: მე მაწყენინებს ის ადამიანი, რომელიც აგინებს დროს, რადგან მე ვარ დრო, მე ვანაცვლებ დღესა და ღამეს.“ (ალ-ბუხარი 8/441; მუსლიმი 2246.)

აბუ ჰურაირა ასევე გადმოსცემს:

„მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: არ გალანძღოთ დრო, რადგან ღმერთია დრო.“ (მუსლიმი 2246; აჰმადი 2/395.)

**ამ თავში მოყვანილი მჯიხეზულაზაჰიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. დროის გალანძღვის აკრძალვა.
2. დროის მლანძღველი არისხებს ღმერთს.
3. სწორი გააზრება სიტყვებისა „... რადგან ღმერთია დრო.“ იბნ ჰაზმი და სხვა ზაჰირი სწავლულები შეცდნენ, როდესაც ღმერთის სახელ-

თვისებებს დაურთეს ად-დაჰრი (დრო) ამ ჰადისის საფუძველზე. არსი სიტყვებისა „ღმერთია დრო“ ან „მე ვარ დრო“ ახსნილია მომდევნო სიტყვებში – „მე ვანაცვლებ დღესა და ღამეს.“ ანუ ყველაფერი, რაც ხდება, ღმერთის ხელშია, მისი დაშვებით გამომდინარეობს და მას ეკუთვნის, თუ რომელიმე ადამიანს განსაცდელი ეწვევა და ის დროის გაღანძვას დაიწყებს ამ განსაცდელისთვის, იგი ღანძლავს ღმერთს, რადგან მისი დაშვებით ეწვია მას ეს განსაცდელი.

4. დროის მღანძველი ღმერთის მღანძველია, თუნდაც მას არ ჰქონდეს ამის განზრახვა.

ქარის ორმოცდაშვიდობა

გიგულაჭურა მსაჯულთმსაჯული“, მეფეთმეფე“ და ა.შ.

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„გავიგონე როგორ ამბობდა მაცნე عليه السلام ყველაზე დაბალი ღმერთის თვალში არის ის ადამიანი, რომელიც თავს მეფეთა მეფეს უწოდებს, რადგან არ არის მეფე, გარდა ღმერთისა.“ (ალ-ბუხარი 10/486; მუსლიმი 2143; აბუ დავუდი 4961; ათ-თირმიზი 21391.)

სუფიან იბნ ‘უაინა წერს: „ეს ჰადისი ეხება მაგალითად ტიტულ შაჰინშაჰს.“

იგივე ჰადისის სხვა ვერსიაში ნათქვამია: „ასეთი ადამიანი გამოიწვევს ღმერთის ყველაზე დიდ რისხვას და იქნება ყველაზე დამცრობილი სამსჯავროს დღეს.“

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრბუნებაგაიდან
გამოვლინარობს შვედები საკითხები:**

1. ტიტულ მეფეთმეფის აკრძალვა.
2. მსგავსი არსის მატარებელი სხვა ტიტულების აკრძალვა, მაგალითად შაჰინშაჰისა.
3. მსგავსი ტიტულების აკრძალვის შესახებ, თუნდაც ადამიანს არ ჰქონდეს ღმერთის თანაზიარად გახდომის განზრახვა.
4. ადამიანმა უარი უნდა თქვას მსგავს ტიტულებზე უზენაესის პატივისცემის ნიშნად.

ქარი ორმოცდამეხუთე
ღმერთის სახელაზის ააჟივისსება და სახელის
შეხველა ამ ააჟივისსების გამო

აბუ შურაიჟი გადმოსცემს:

„მე მქონდა ქუნია (ზედმეტსახელი) აბუ ლ-ჰაჟამი (საუკეთესო მოსამართლე, სიტყვასიტყვით – მოსამართლის მამა). ერთხელაც ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم მითხრა: უეჭველად, ღმერთი არის მოსამართლე და მისი განჩინება არის გადამწყვეტი.

მე ვუთხარი: როცა ჩემს ხალხში რაიმე უთანხმოებაა, ისინი მოდიან ჩემთან და მე იმნაირად განვსჯი მათ შორის, რომ ორივე მხარე კმაყოფილი რჩება.

მაცნემ صلى الله عليه وسلم გაიხარა და თქვა: ეს ძალიან კარგია! მაგრამ ნუთუ არ გყავს შვილები?

მე ვუბასუხე: კი, შურაიჟი, მუსლიმი და აბდულლაჟი.

მაცნემ صلى الله عليه وسلم იკითხა: რომელია უფროსი?

ვუბასუხე: შურაიჟი.

მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: მაშ ამეირიდან შენი ქუნია იქნება აბუ შურაიჟი!“ (აბუ დავუდი 4955; ან-ნასა’ი 8/226.)

**ამ თავში მოყვანილი მგჱისაგულაგაგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ღმერთის სახელებთან მოკრძალებული დამოკიდებულების აუცილებლობა და მისი ადამიანებისთვის მინიჭების აკრძალვა, თუნდაც ამაში არ იყოს წინასწარი განზრახვა.
2. სახელის შეცვლა ამ გარემოების გამო.
3. უფროსი შვილის სახელიდან მამის ქუნიის არჩევა.

ქარი ორმოსტამეჩვი
ღვართის, მისი ნიგნაგის და მისი მასნაგის
ღაყინვა

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„თუ ჩაეკითხები მათ, ისინი გეტყვიან: ჩვენ უბრალოდ ვლაპარაკობდით და ვხუმრობდითო! უთხარი: ღმერთს, მის აიებსა და მის მაცნეს დასცინოდით? თავს ნუ იმართლებთ, თქვენ უარყავით რწმენა მას შემდეგ რაც იყავით მორწმუნეები...“ (ათ-თაუბა, 9:65-66)

‘აბდულლაჰ იბნ ‘უმარი, მუჰამმად იბნ ქა’ბი, ზაიდ იბნ სალამი და ყათადა გადმოსცემენ:

„თაბუქზე ლაშქრობისას ერთმა ადამიანმა თქვა: არასოდეს გვინახავს მეტად გაუმაძღარი, ცრუბენტელა და ბრძოლაში ლაჩარი ხალხი, ვიდრე ეს მწიგნობარნი! გულისხმობდა ღმერთის მაცნესა صلى الله عليه وسلم და მის საჰაბებს. აუფ იბნ მალიქმა უთხრა: შენ არა მართო ახლა ცრუობ, არამედ თვალთმაქციც ხარ! მე ამის შესახებ ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم ვაცნობებ!

ამის თქმისთანავე აუფი წავიდა მაცნის სანახავად, რათა ყველაფერი მოეყოლა. მაგრამ როცა მივიდა, ნახა, რომ გამოცხადებას დაესწრო მისთვის (მაცნისთვის صلى الله عليه وسلم უკვე ყველაფერი ცნობილი იყო).

როცა თვალთმაქციც მოვიდა მაცნესთან صلى الله عليه وسلم, რომ მოებოდიშებინა, მაცნე صلى الله عليه وسلم უკვე სამგზავროდ გამზადებული ამხედრებულიყო თავის აქლემზე.

მოსულმა უთხრა: ღმერთის მაცნეო! ჩვენ უბრალოდ ვლაპარაკობდით და ვსუმრობდით, რომ გზის სიმძიმე შეგვემსუბუქებინა...”

იბნ ‘უმარი ამბობს:

„თვალთმაქცი თითქოს აქლემის უნაგირზე მიკრულიყო, მისდევდა მაცნის صلى الله عليه وسلم აქლემს ქვიან მიწაზე ფეხების ტყავუნით და იმეორებდა: ჩვენ უბრალოდ ვლაპარაკობდით, ვსუმრობდით... უცებ მაცნე صلى الله عليه وسلم მობრუნდა და მკაცრად უთხრა: ღმერთს, მის აიებსა და მის მაცნეს დასცინოდი? თავს ნუ იმართლებთ, თქვენ უარყავით რწმენა! ამის შემდეგ აღარც გაუხედავს მისკენ და არაფერი უთქვამს.“ (არ-რიფა’ი 2/350.)

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხია ის, რომ ნებისმიერი ვინც თავს უფლებას აძლევს ამგვარი ხუმრობისა, ურწმუნო ხდება.
2. ამ აიის მიხედვით, ვინც არ უნდა იყოს ამის ჩამდენი, ეს წესი ყველასთვის საერთოა.
3. განსხვავება გაჭორვასა და შეგონებას შორის.
4. განსხვავება ერთის მხრივ მოწყალებასა და მიმტკვებლობას შორის, რომელიც ღმერთისთვის საყვარელია და მეორეს მხრივ – სიმკაცრეს შორის ღმერთის მტრების მიმართ.
5. ყოველი მობოდიშება და თავის მართლება არ უნდა იყოს მიღებული.

ქარი ორმოცდამეცხრა

**ფრანა ეს ყოველივე მხოლოდ ჩემი დამსახურებაა!
ენინააღვებება ერთდერთიანობას**

უზენაესი ✠ ბრძანებს:

„თუ ჩვენ ვუბოძებთ წყალობას ჩვენგან იმის შემდეგ, რაც განსაცდელი შეეხებათ მათ, იგი უექველად იტყვის: აი, ეს ჩემია, და მე არ ფიქრობ, რომ მოაწვევს საათი (სამსჯავროსი). თუ მე წარგდგები ჩემი უფლის წინაშე, მას უექველად მომზადებული აქვს საუკეთესო ჩემთვის! მაგრამ ჩვენ უექველად ვაცნობებთ ურწმუნოთ მათ ნამოქმედარს, და ვაგეშებთ მწარე სასჯელს.“ (ფუსსილათ, 41:50)

მუჯაჰიდი ამ აიას განმარტებაში წერს: „ეს აია ეხება მათ, ვისაც ჰგონია, რომ მისი მდგომარეობა მხოლოდ და მხოლოდ მისი დამსახურებაა.“

იბნ ‘აბბასი წერს: „მათ მიაჩნიათ, რომ თავად არიან ამ წყალობის შემოქმედნი.“

უზენაესი ✠ ასევე ბრძანებს:

„მან (ყარუნმა, ანუ კორემ) თქვა: ეს ყველაფერი იმ ცოდნის შედეგია, რასაც მე ვფლობ...“ (ალ-ყასას, 28:78)

ყათადა წერს ამ აიას განმარტებაში: „მისი თქმით, ეს ქონება და მდგომარეობა დაიმსახურა მან თავისი ცოდნითა და გამოცდილებით.“

სხვა სწავლულები წერენ: „მას მიაჩნდა, რომ დემერთმა გამოარჩია იგი და დააჯილდოვა მისი დამსახურებებისთვის.“ რაც მუჯაჰიდის განმარტების ანალოგიურია.

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ისრაელის ტომში იყო სამი კაცი: კეთროვანი, ქოსა და ბრმა. ღმერთმა მათ გამოსაცდელად გამოგზავნა ანგელოზი. კეთროვანთან მისვლისას ანგელოზმა უთხრა: რა გსურს ყველაზე მეტად? კეთროვანმა უპასუხა: სუფთა და ჯანმრთელი კანი, რათა გაქრეს ის ზიზღი, რითაც ადამიანები მიყურებენ მე. ანგელოზი შეეხო მას, მისი კანი გაჯანსაღდა და გასუფთავდა. ამის შემდეგ ანგელოზმა უთხრა: რა ქონება გსურს? მან უპასუხა: აქლემები ან ძროხები. მართლაც, მას მიეცა მაკე აქლემი და ანგელოზმა უთხრა: დაე, ღმერთმა აკუროთოს ეს აქლემი შენთვის.

შემდეგ ანგელოზი ქოსასთან გაემართა და უთხრა: რა გსურს ყველაზე მეტად? ქოსამ უთხრა: ლამაზი თმა-წვერი, რომ გაქრეს ის ზიზღი, რითაც ადამიანები მიყურებენ მე. ანგელოზი შეეხო მას და გაქრა მისი სწეულება, ამოუვიდა ლამაზი თმა-წვერი. შემდეგ ანგელოზმა ჰკითხა: რა ქონება გსურს? მან უპასუხა: ძროხები ან აქლემები. მართლაც, მას მიეცა მაკე ძროხა და ანგელოზმა უთხრა: დაე, ღმერთმა აკუროთოს ეს ძროხა შენთვის.

ბრმასთან მისვლისას ანგელოზმა უთხრა მას: რა გსურს ყველაზე მეტად? ბრმამ უპასუხა: მსურს რომ ღმერთმა დამიბრუნოს თვალთახედვა, რომ მე შემეძლოს დავინახო ადამიანები. ანგელოზი შეეხო მას და ღმერთმა დაუბრუნა მას თვალთახედვა. შემდეგ ანგელოზმა ჰკითხა მას: რა ქონება გსურს? მან უპასუხა: ცხვრები. მართლაც, მიეცა მას მაკე ცხვარი. შემდეგ ამ ცხოველებმა იმრავლეს და ერთს გაუჩნდა აქლემების ჯოგი, მეორეს საქონლისა,

ხოლო მესამეს ცხვრის ფარა.

ამ დროს ანგელოზი კეთროვანის სახით მივიდა პირველ მათგანთან და უთხრა: მე ღარიბი მგზავრი ვარ, გზაში საგზალი გამოძელია და არაფრის იმედი არ მაქვს დღეს, გარდა ღმერთისა და შემდეგ შენი. იმის სახელით, ვინც გაჩუქა შენ სუფთა და ჯანსაღი კანი, ასევე ეს ქონება, გთხოვ მომცე ერთი აქლემი, რომ მე შევძლო გზის გაგრძელება. აქლემების პატრონმა კი უპასუხა: ვერ მოგცემ ვერაფერს, ეს ქონება მხოლოდ ჩემი არ არის...

მაშინ ანგელოზმა უთხრა: უჰ, მგონი გიცანი! შენ არ ხარ ის კეთროვანი, რომელსაც ყველა ზიზღით დაჰყურებდა? შემდეგ კი ღმერთმა განგკურნა და ეს სიმდიდრე გაჩუქა?

აქლემების პატრონმა უპასუხა: არა! მე ეს ქონება დავიმსახურე, მემკვიდრეობად მივიღე! ანგელოზმა უთხრა: დაე, ღმერთმა დაგაბრუნოს წინა მდგომარეობაში, თუკი ცრუობ!

შემდეგ ანგელოზი მივიდა მეორესთან ქოსას სახით და უთხრა მას ის, რაც პირველს, მაგრამ იგივე პასუხი მიიღო. ანგელოზმა მასაც უთხრა: დაე, ღმერთმა დაგაბრუნოს წინა მდგომარეობაში, თუკი ცრუობ!

შემდეგ ანგელოზი მივიდა მესამესთან ბრმის სახით და უთხრა: მე ღარიბი მგზავრი ვარ, ბრმა, გზაში საგზალი გამითავდა, მე არავის იმედი არ მაქვს გარდა ღმერთისა და შემდეგ შენი. იმის სახელით, ვინც შენ თვალთახედვა მოგანიჭა, გთხოვ მომცე ერთი ცხვარი საგზლად, რომ მე შევძლო გზის გაგრძელება. ფარის პატრონმა უთხრა: მეც ვიყავი ბრმა და ღმერთმა დამიბრუნა

თვალითა ხედვა. ამიტომ აიღე ჩემი ქონებიდან ის, რაც გსურს და დამიტოვე, რაც გსურს. ვფიცავ ღმერთს, მე არ შევეცდები შეგაჩერო შენ წაიღო ჩემი ქონებიდან ის, რასაც ღმერთი ინებებს. მაშინ ანგელოზმა უთხრა მას: დაიტოვე შენი ქონება! ღმერთმა გამოგცადათ თქვენ, და იგი კმაყოფილია შენით, და განურისხდა შენს ორ ამხანაგს (კეთროვანსა და ქოსას).“ (ალ-ბუხარი, 4/670.)

**ამ თავში მოყვანილი მჯიხსებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. მოყვანილი აიების მნიშვნელობა.
2. სიტყვების: „იგი უეჭველად იტყვის: აი, ეს ჩემია...“ მნიშვნელობა და განმარტება.
3. სიტყვების: „მან თქვა: ეს ყველაფერი იმ ცოდნის შედეგია...“ მნიშვნელობა და განმარტება.
4. აბუ ჰურაირას ჰადისი, რომელის მრავალ კარგ გაკვეთილს შეიცავს.

ქარის ორმოცდაათი

**ადამიანის სახელი არ უნდა მიანიჭნებდეს ბაღუთის
მსახურებას**

უზენაესი ღმერთის ბრძანებს:

„როცა ღმერთი უბოძებს მათ კარგ ბავშვს, ისინი უჩვენენ მას თანაზიარს იმის გამო, რაც ებოძათ მათ! მალაღია ღმერთი მათზე, რასაც თანაზიარად უჩვენენ!“
(აღ-ა'რაფ, 7:190)

ამ აიას განმარტებაში იბნ 'აბბასი წერს: „ადამი მივიდა ჰავეასთან და მუცლად იღო ჰავეამ ბავშვი. მაშინ სატანა მივიდა მათთან და უთხრა: მე ვარ თქვენი ბატონი. მე გამოგაძევეთ სამოთხიდან. დამემორჩილეთ მე, თორემ თქვენს შვილს რქებს გავუჩენ და იგი მუცელს გამოფატრავს დედამისს. სატანა აშინებდა მათ და მოითხოვდა ბავშვისთვის 'აბდუ ლ-ჰარისი, ანუ მიწათმოქმედის მსახური დაერქმიათ (ჰარისი, ანუ მიწათმოქმედი, თავად სატანის ერთ-ერთი სახელია). ადამმა და ჰავეამ უარი უთხრეს მას, მაგრამ ბავშვი მკვდარი დაიბადა. მოგვიანებით ჰავეა კვლავ დაორსულდა, სატანამ კვლავ მოითხოვა მისთვის 'აბდუ ლ-ჰარისის დარქმევა, მათ კვლავ უარი უთხრეს და ბავშვი ისევ მკვდრად შობილი აღმოჩნდა. შემდეგ ჰავეა მესამედ დაორსულდა და ამჯერად სატანამ წინა ორი შემთხვევა გაახსენა. ამჯერად ადამსა და ჰავეას ბავშვის მიმართ სიყვარულმა აიძულა დამორჩილებოდნენ სატანას და ბავშვს 'აბდუ ლ-ჰარისი დაარქვეს. ამიტომაც ღმერთმა ბრძანა:

„ისინი უჩვენენ მას თანაზიარს იმის გამო, რაც ებოძათ მათ!“

ყათადა წერს: „ეს თანაზიარები გაჩენილი იქმნენ არა თაყვანისცემაში, არამედ მორჩილებაში.“

უზენაესის ﷻ სიტყვის, სადაც იგი აღწერს ადამისა და ჰავევას სიტყვებს:

„თუ გვიბოძებ ჩვენ კარგ ბავშვს, ჩვენ უეჭველად ვიქნებით მადლიერნი!“ (ალ-ა'რაფ, 7:189)

განმარტებაში მუჯაჰიდი წერს: „მათ ეშინოდათ, რომ ის არ იქნებოდა ადამიანთაგანი.“ იგივეს წერენ ჰასან ალ-ბასრი, სა'იდ იბნ ჯუბაირი და სხვები.

იბნ ჰაზმი წერს: მართლმორწმუნე წინაპრები ერთხმად შეთანხმდნენ იმაზე, რომ ნებისმიერი სახელი, რომელიც ნიშნავს თაყვანისცემას რაიმეზე ღმერთის გარდა, მაგალითად 'აბდ 'უმარი ('უმარის მსახური) ან 'აბდუ ლ-ქა'აბა (ქა'აბის მსახური) არის აკრძალული. გამონაკლისია სახელი 'აბდუ ლ-მუტტალიბი.

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. სურა ალ-ა'რაფის აიას მნიშვნელობა.
2. აკრძალვა სახელებზე რომელთა მნიშვნელობაც შეიცავს ღმერთის გარდა სხვის თაყვანისცემას.
3. ასეთი სახელები მრავალღმერთიანობის გამოვლინებაა. თუნდაც იგი მხოლოდ სიტყვიერად ვლინდებოდეს და არა პრაქტიკაში.
4. ღმერთის მიერ ადამიანისთვის ქალიშვილის ჩუქება ასევე არის მისი წყალობა, განსხვავებით წარმართ არაბთა ჩვეულებებისგან.
5. მართლმორწმუნე წინაპრები ანსხვავებდნენ მრავალღმერთიანობის გამოვლინებას მორჩილებასა და თაყვანისცემაში.

ქარი ორომსდამეთართმეჯა ღვთის სახელთა შესახებ

უზენაესი ✠ ბრძანებს:

„საუკეთესო სახელები ღმერთს ეკუთვნის, მაშ
მოუხმეთ და შეევედრეთ მას ამ სახელებით, განეშორეთ
ყოველს, ვინც უარყოფს ან ასხვაფერებს მის ამ
სახელებს...“ (აღ-ა'რაფ, 7:180)

იბნ 'აბბასი წერს: „ვინც უარყოფს და ასხვაფერებს
მის სახელებს, ავლენს მრავალღმერთიანობას.“

იბნ 'აბბასი ასევე წერს: „აღ-ილაჰის
გადასხვაფერებული ვერსიაა აღ-ლათი, ხოლო აღ-
'აზიზისა აღ-'უზზა.“

აღ-ა'მაში წერს: „გადამსხვაფერებლები
ღმერთის სახელებს უმატებენ ისეთ რამეებს, რაც
მას არ ეხება.“

ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. ღმერთისთვის სახელების არსებობა.
2. მითითება, რომ მისი სახელები საუკეთესო და
სრულყოფილია.
3. მოწოდება, რომ ღმერთს მათი საშუალებით
მოეუხმოდ და ვევედროთ.
4. მოწოდება გამიჯვნისა და განშორებისა იმ
უმეცრებისგან, ვინც უარყოფენ ან ასხვაფერებენ
ღმერთის სახელებს.
5. უარყოფისა და გადასხვაფერების მნიშვნელობა
ღმერთის სახელებთან მიმართებაში.

ქარი ორმოსდამეთორმეტი
გამოთქმის მშვიდობა ღმერთს - ღაუშვაბლობა

იბნ მას'უდი გადმოსცემს:

„ერთხელ მაცნესთან عليه وسلم ერთად ვლოცულობდით და ლოცვის დასასრულს ვთქვით: მშვიდობა ღმერთს მისი მსახურებისგან, მშვიდობა მაგანსა და მაგანს. ეს რომ გაიგო, მაცნემ عليه وسلم გვითხრა: ნუ იტყვით მშვიდობა ღმერთს, რადგან უეჭველად ღმერთი თვითონაა მშვიდობის წყარო!..

როდესაც რომელიმე თქვენგანი ილოცებს, დაე თქვას: მისალმებები, ლოცვები და კეთილი სიტყვები ღმერთისთვისაა. მშვიდობა შენ, წინასწარმეტყველო, ღმერთის წყალობა და კურთხევა! მშვიდობა ჩვენ და ღმერთის კარგ მსახურებს უეჭველად, თუ თქვენ იტყვით ამას, ეს მისალმება მიაღწევს ღმერთის ყოველ კარგ მსახურამდე ცასა და მიწაზე და ბოლოს თქვით ვამოწმებ, რომ არ არის ღვთაება თაყვანისცემის ღირსი, გარდა ერთი ღმერთისა და ვამოწმებ, რომ მუჰამადი არის მისი მსახური და მაცნე.“ (ალ-ბუხარი 2/266; მუსლიმი 402; აბუ დაუუდი 968; იბნ მაჯა 899; ან-ნასა'ი 2/240.)

**ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებიდან
გამომდინარეობს შვედები საკითხები:**

1. სიტყვა მშვიდობის მნიშვნელობა.
2. მინიშნება იმისა, რომ ეს მისალმების ფორმაა.
3. ამგვარი მისალმება მიუღებელია ღმერთთან მიმართებაში.
4. ამ მიუღებლობის მიზეზის მითითება.
5. როგორ უნდა მივმართოთ ღმერთს.

ქარი ორმოცდამეცამეტა ბაღაწყვაზილუა ვეღრაგისას

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: არც ერთმა თქვენგანმა არ უნდა თქვას: ღმერთო, მომიტევე, თუ გსურს! ან: ღმერთო, მოწყალე იყავი ჩემს მიმართ, თუ გსურს! ვედრებისას გადაწყვეტით ვედრეთ ღმერთს, რადგან ისედაც გერაფერი აიძულებს ღმერთს გააკეთოს ის, რაც მას არ სურს!“ (ალ-ბუხარი 11/18.)

იგივე ჰადისის სხვა ვერსიაში ნათქვამია:

„მტკიცედ და გადაწყვეტით ითხოვეთ თქვენი სურვილი, რადგან ღმერთი არ დაგაყვედრით იმას, რაც მან გიწყალობათ!“ (მუსლიმი 2679.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრულაგაბიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. ვედრებისას პირობების წამოყენების აკრძალვა.
2. ამ აკრძალვის მიზეზები.
3. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „ვედრებისას გადაწყვეტით ვედრეთ ღმერთს...“
4. ღმერთს შეგვიძლია ვთხოვოთ ნებისმიერი რამ.
5. იგი არასდროს დაგვაყვედრის მის წყალობას.

ქარი ორმოცდამეთოთხეტი
მსახურებთან მიმართვის შესახებ

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს მაცნე მუჰამადის
ﷺ სიტყვას:

„არც ერთმა თქვენგანმა არ უთხრას თავის მსახურს:
საკვები მოუტანე შენს უფალს, ან: დაეხმარე შენს
უფალს განბანვაში. უნდა ითქვას: ბატონი ან პატრონი.
და ნურც ერთი თქვენგანი ნუ იტყვის: ჩემი მსახური, ან
ჩემი მხევალი. უნდა ითქვას: ჩემი ბავშვი, ჩემი ბიჭი ან
ჩემი გოგო.“ (ალ-ბუხარი 5/129; მუსლიმი 2249; აჰმადი 2/316.)

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრებულებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. აკრძალვა გამოთქმებისა: ჩემი მსახური და ჩემი მხევალი.
2. მსახურმა არ უნდა მიმართოს თავის ბატონს სიტყვით უფალო. არც ბატონმა უნდა ისაუბროს ამგვარად.
3. ბატონმა უნდა მიმართოს მსახურს სიტყვებით: ჩემი ბავშვი, ჩემი ბიჭი ან ჩემი გოგო.
4. მსახურმა ბატონს უნდა მიმართოს: ბატონო ან პატრონო.
5. ამ ყოველივეს მიზეზია ერთღმერთიანობის პრინციპების განუხრელი დაცვა საუბრისასაც კი.

**ქარი ორმოცდამეთხუთმეტა
ღმართის სახელით თხოვნის შესახებ**

იბნ ‘უმარი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: თუკი ვინმე გთხოვთ დახმარებას ღმერთის სახელით, აუსრულეთ თხოვნა, თუკი ვინმე გთხოვთ თავშესაფარს ღმერთის სახელით, აუსრულეთ თხოვნა. თუკი ვინმე მიგიპატიუებთ ან მოგიხმობთ, ეწვიეთ და უპასუხეთ მას. თუკი ვინმემ სიკეთე გაგიკეთათ, გადაუხადეთ მას სამაგიერო სიკეთე. თუკი ამის ნივთიერი შესაძლებლობა არ გაგაჩნიათ, მაშინ ილოცეთ მისთვის მანამ, სანამ არ იგრძნობთ, რომ გადაუხადეთ.“ (აბუ დავუდი 1672; ან-ნასა’ი 5/82; აჰმადი 2/68; იბნ ჰიბბანი 2071; ალ-ჰაქიმი 1/4126.)

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრულიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ღმერთის სახელით თავშესაფრის თხოვნის ასრულების აუცილებლობა.
2. ღმერთის სახელით დახმარების თხოვნის ასრულების აუცილებლობა.
3. მოხმობისა და მიპატიუების შემთხვევაში პასუხის გაცემის აუცილებლობა.
4. სიკეთის გამკეთებლის მიმართ სამაგიერო

სიკეთით გადახდის აუცილებლობა.

5. ნივთიერი შესაძლებლობის არარსებობის შემთხვევაში სიკეთის გამკეთებლისთვის ღოცვის აუცილებლობა.

6. მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „სანამ არ იგრძნობთ, რომ გადაუხადეთ.“

**ქარი ორმოცდაათეჟსამეტი
ღმერთის სახებით მხოლოდ სამოთხის თხოვნის
შესახებ**

ჯაბირი გადმოსცემს მაცნე მუჰამადის صلى الله عليه وسلم
სიტყვას:

„ღმერთის სახებით დასაშვებია მხოლოდ სამოთხის
თხოვნა!“ (აბუ დაუდი 1671.)

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრბუნებრივ
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ღმერთის სახებით მიწიერი საკითხების
შევედრების აკრძალვა.
2. მტკიცებულება ღმერთის ერთ-ერთი თვისების
– სახებისა.

ქარის ორმოცდამეჩვიდმეტე

ასე რომ ყოფილიყო...

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„ისინი ამბობენ: ჩვენ რომ რაიმე შენება გვქონოდა ამ საქმესთან, არც ერთი ჩვენგანი არ დაიღუპებოდა აქ...“
(ააღ ‘იმრან, 3:154)

იგი ﷺ ასევე ბრძანებს:

„ისინი, ვინც დარჩნენ სახლში და თქვეს თავის ძმებზე: მათ რომ ჩვენთვის მოესმინათ, არ დაიღუპებოდა არც ერთი მათგანი...“ (ააღ ‘იმრან, 3:168)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს, რომ მაცნე მუჰამმადმა صلى الله عليه وسلم უთხრა მას:

„იყავი ჯიუტი იმის კეთებაში, რაც შენთვის სიკეთის მომტანია, შესთხოვე დახმარება ღმერთს და არავითარ შემთხვევაში არ გადაიწურო იმედი. თუკი რაღაც შეგემთხვევა, მაშ არ თქვა: ასე რომ მოვქცეულიყავი, მაშინ ეს ასე მოხდებოდა. თქვი მხოლოდ: ასე განაჩინა ღმერთმა და რაც მან ინება, ის მოხდა. რადგანაც - ასე რომ ყოფილიყო გზას უხსნის სატანის სრიაკებს!“
(მუსლიმი 2664.)

**ამ თავში მოყვანილი მგჱცხაულებანიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა ააღ ‘იმრანის აიების მნიშვნელობა.
2. გამოთქმის „ასე რომ მოგქცეულიყავი“ ცხადი აკრძალვა.
3. ამ აკრძალვის მიზეზია, რომ ეს ფრაზა გზას უხსნის სატანის ხრიკებს.
4. სიტყვები, რაც უნდა წარმოვთქვათ ასეთ შემთხვევებში.
5. მოწოდება ჯიუტად ვაკეთოთ ის, რაც სიკეთის მომტანია და ღმერთი მოვიიმედოთ ამ საქმეში.
6. აკრძალვა ამის საწინააღმდეგო ქმედებაზე, ანუ წინაღობების დაძლევისას სისუსტისა და გულაცრუების გამოჩენაზე.

ქარის ორმოცდამეთვრამეტა

ქარის გალანძღვის აკრძალვა

‘უბაიი იბნ ქა’ბი გადმოსცემს, რომ მაცნე მუჰამმადმა صلی اللہ علیہ وسلم თქვა:

„ნუ გალანძღავთ ქარს. თუ დაინახეთ მასში რაიმე ისეთი, რაც არ გესიამოვნათ, თქვით: ღმერთო, ჩვენ გთხოვთ სიკეთეს ამ ქარისგან, სიკეთეს, რაც მას მოაქვს და სიკეთეს, რომელიც მას ნაბრძანები აქვს რომ ქმნას, და შეგეფარებით შენ სიავისგან ამ ქარისა, სიავისგან, რომელიც მას მოაქვს და სიავეს, რომელიც მას ნაბრძანები აქვს რომ ქმნას.“ (ათ-თირმიზი 2253.)

ამ თავში მოყვანილი მჯიხეებულებიდან გამოვლინარობს შავი და სუბილური:

1. ქარის ღანძღვის აკრძალვა.
2. კეთილი სიტყვები, რომელიც უნდა წარმოთქვას ადამიანი როცა ხედავს რაიმე უსიამოვნოს.
3. მითითება იმისა, რომ ქარი ღმერთის ნების აღმსრულებელია.
4. ქარს შეიძლება ნაბრძანები ჰქონდეს როგორც სიკეთის, ისე ავის ქმნა.

კარი ორმოსლაგეხსრაგეცა
ღმერთუა ავის გაუქრება

უზენაესი ლხ ბრძანებს:

„მათ იფიქრეს ავი ღმერთუე, უმეცრების ხანის ფიქრებით და თქვეს: გვეკუთვნის თუ არა რამე ამ საქმეში ჩვენ? უთხარი: ყველა საქმენი მთლიანად ღმერთს ეკუთვნიან. ისინი იფარავენ გულში იმას, რასაც ვერ ბედავენ რომ გაგიმნილონ. ისინი ამბობენ: ჩვენ რომ რაიმე შესება გვექონოდა ამ საქმესთან, არც ერთი ჩვენგანი არ დაიღუპებოდა აქ! უთხარი: თქვენ რომ თქვენ სახლებში დამჯდარიყავით, ისინი, ვისაც ეწერა სიკვდილი, შესვდებოდნენ თავიანთ დასასრულს. ამგვარად გამოსცდის ღმერთი იმას, რაც თქვენს გულებშია და განწმენდს მათ. უექველად, ღმერთმა უწყის რა არის გულებში!“ (აღლ ‘იმრან, 3:154)

იგი ლხ ასევე ბრძანებს:

„ვისაც აქვთ ავი ფიქრები ღმერთის შესახებ. ეს სიავე მათ წინააღმდეგ შემობრუნდება. განრისხდა მათზე ღმერთი, დასწყევლა ისინი და გაუმზადა მათ ცეცხლი! და რა ცუდი სამყოფელია იგი!“ (აღლ-ფათჰ, 48:6)

იბნ ალ-ყაიიმ ალ-ჯავზიია წერს: „ყურანის განმმარტებელთა აზრით, ურწმუნოთა ეს ავი აზრები იყო ის, თითქოსდა უზენაესი არ ეხმარებოდა თავის მაცნეს და მისი საქმე განწირული იყო გასაქრობად. სხვა განმმარტებელთა აზრით, ეს აზრები წარმოადგენდა იმას, რომ ყველა მოსახდენი არ არის

ღვთისმიერი ბედისწერისა და სიბრძნის შედეგი. ეს აზრები ასევე განიმარტა, როგორც ღმერთის სიბრძნისა და ბედისწერის უარყოფა, კონკრეტულად უარყოფა იმისა, რომ ღმერთი დაასრულებს თავის საქმეს და აამაღლებს ისლამს სხვა ყველა რელიგიაზე. ეს არის ის ავი აზრები, რომლებიც ჰქონდათ თვალთმაქცებსა და მრავალღმერთიანებს, ასევე ამ აზრებზეა საუბარი სურა ალ-ფათჰშიც.

ესენი უეჭველად ავი ფიქრებია, რადგან სრულიად შეუძლებელია მსგავსი იფიქრო უზენაეს და სრულყოფილ ღმერთზე, მის სიბრძნეზე, დიდებასა და აღთქმაზე. ის, ვინც დასაშვებად მიიჩნევს მსგავს აზრებს, რომ სიცრუე იზეიმებს ჭეშმარიტებაზე, ის, ვინც უარყოფს რომ ყოველი მოსახდენი ხდება მისი წინასწარგანჩინებითა და ბედისწერით, და მისი ბედისწერა დაკავშირებულია მისივე დიდებულ სიბრძნესთან, და ასევე იგი, ვინც ამტკიცებს რომ ყველაფერი გარემოებათა დამთხვევის გამო ხდება, მათ აქვთ სწორედ ის ავი აზრები, რომლებიც ახასიათებს ურწმუნოებს. ვაი მათ, ვისაც არ სწამთ, რადგან შევლიან ცეცხლში.

ადამიანთა დიდ ნაწილს აქვს ავი ფიქრები ღმერთზე იმის გავლენით, რაც ხდება მათ ცხოვრებაში ან სხვა ადამიანთა ცხოვრებაში. ამგვარი ფიქრებისგან შესაძლოა გათავისუფლდნენ მხოლოდ ისინი, ვინც შეიცნო ღმერთი, მისი სახელ-თვისებები, არსებობის მიზეზი, მისი სიბრძნე და დიდებულება. დაე, ყოველი გონიერი ადამიანი დაფიქრდეს ამ საკითხზე, მოინანიოს ღმერთის წინაშე და სთხოვოს ღმერთს მიუტევოს მას თავისი ავი ფიქრების გამო.

ვისაც არ უნდა ჰკითხო, ნახავ იმედგაცრუებებს ბედისწერისგან და მისგან უკმაყოფილებას. ყველა ამბობს, რომ რაღაც უნდა მომხდარიყო ისე, და მოხდა ასე. ყველა ადამიანი მცირედ თუ ბევრად

უკმაყოფილოა და ჩივის თავის ბედზე. შეამოწმე შენი თავი, თავისუფალი ხარ შენ ასეთი დრტვინვისგან?

თუ შენ გათავისუფლდები ამისგან, გათავისუფლდები უდიდესი უბედურებისგან. და მე ვერ ვხედავ სხვა გზას სხნისა და გადარჩენისკენ.“

**ამ თავში მოყვანილი მტკიცებულებებიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. სურა ააღ ‘იმრანის აიას მნიშვნელობა.
2. სურა ალ-ფათჰის აიას მნიშვნელობა.
3. ცნობა იმისა, რომ ავი ფიქრების რაოდენობა და სახეობები, რომელიც გააჩნიათ ურწმუნოებს, მრავალმერტიანებსა და თვალთმაქცებს, არაა შეზღუდული.
4. ამგვარი ფიქრებისგან გათავისუფლება ის, ვინც შეიცნო ღმერთი, მისი სახელ-თვისებები და ცნო იგი ერთადერთ თავყაისცემის ღირს ობიექტად.

ქარის მესამოსა

ბედისწერის უარყოფელთა შესახებ

იბნ ‘უმარმა თქვა:

„გუფიცავ მას, ვის ხელშიცაა იბნ ‘უმარის სული, თუ ადამიანს ექნებოდა უპუდის მთისოდენა ოქრო და დახარჯავდა მთელ ამ სიმდიდრეს ღმერთის გულისთვის, ღმერთი არ მიიღებდა მისგან ამას მანამდე, სანამ ეს ადამიანი არ ირწმუნებდა ბედისწერას! მამაჩემმა, ‘უმარ იბნ ალ-ხატტაბმა გადმომცა, რომ

მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა:

„რწმენა ნიშნავს, რომ ირწმუნო ღმერთისა, მისი ანგელოზებისა, მისი წიგნებისა, მისი მაცნეებისა, უკანასკნელი დღისა და ბედისწერისა თავისი კარგიოთა და ავიოთ.“ (მუსლიმი 8.)

‘უბადა იბნ ას-სამითმა უთხრა თავის შვილს:

„შვილო, რწმენის გემოს მხოლოდ მაშინ გაიგებ, როცა მიხვდები, რომ თავსდამტყდარი განსაცდელი ვერ აგივლიდა გვერდს, ხოლო ის, რამაც გვერდი ავიარა, ვერ შეგეცებოდა შენ. მე გაგიგე, როგორ თქვა ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم: ღმერთმა პირველად შექმნა ფრთის კალამი, შემდეგ კი უბრძანა მას: წერე! კალამმა იკითხა: რა დაგწერო, უფალო? უზენაესმა უთხრა: ჩაწერე ყველა ცოცხალისა თუ არაცოცხალის ბედი სამსჯავროს დღის

დადგომამდე. შვილო, მე ასევე გავიგონე ღმერთის მაცნის სიტყვა: ის, ვინც გარდაიცვალა ამ (ბედისწერის) რწმენის გარეშე, ჩემგან არ არისო!“ (აბუ დაუდი 4700.)

იგივე ჰადისის აჰმადისეულ ვერსიაში ნათქვამია:

„... შირველი, რაც შექმნა ღმერთმა, იყო ფრთის კალამი. შემდეგ მან უბრძანა მას წერე! და დაიწერა ყოველი, რაც მოსახდენია სამსჯავროს დღემდე.“

იბნ ვაჰბი გადმოსცემს მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვებს:

„ის, ვინც არ ირწმუნა ბედისწერისა თავისი კარგითა და ავით, ცეცხლში იქნება ჩაგდებული!“ (თაჰზიბ ათ-თაჰზიბ 4/223.)

იბნ ად-დაილამი გადმოსცემს:

„ერთხელ უბაიი იბნ ქაბთან მივედი და გუთხარი: გულში მაქვს რაღაც, რაც მაეჭვებს ბედისწერაში. მითხარი რაიმე, რაც მომაშორებს ამ ეჭვს გულიდან.“

მან მითხრა: თუ დახარჯავ უჰუდის მთისოდენა თქროს ღმერთის გულისთვის, იგი არ მიიღებს შენგან ამას სანამ არ ირწმუნებ ბედისწერას და არ მიხვდები, რომ განსაცდელი, რომელიც შეგეპთხვავა, არ აგცდებოდა, ხოლო ის, რაც აგცდა, არ შეგეპთხვეოდა. თუ შენ გარდაიცვლები ამ რწმენის გარეშე, ცეცხლის მკვიდრთა შორის აღმოჩნდები!

ამის შემდეგ ვესტუმრე იბნ მასუდს, ჰუზაიფას და ზაიდ იბნ საბითს და ყველამ ზუსტად იგივე მითხრა, ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم დამოწმებით.“ (აჰმადი 5/182; აბუ დაუდი 4699; იბნ მაჯა 77.)

**ამ თავში მოყვანილი მგჰიხაგულაგაგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. ბედისწერის რწმენის სავალდებულოობის შესახებ.
2. ბედისწერის რწმენის რაობის განმარტება.
3. ბედისწერის ურწმუნოთა მიერ აღსრულებული საქმეების უნაყოფობის შესახებ.
4. მითითება, რომ ადამიანი ვერ იგრძნობს რწმენის გემოს მანამ, სანამ არ ირწმუნებს ბედისწერისა.
5. რა შექმნა ღმერთმა პირველად.
6. კალამმა შეასრულა ღმერთის ბრძანება და ჩაწერა ყოველი მოსახდენი სამსჯავროს დღემდე.
7. იმ მუსლიმთა უარყოფა მაცნის صلى الله عليه وسلم მიერ, ვისაც არ სწამს ბედისწერისა.
8. მართლმორწმუნე წინაპრების წესი, რომ გაეფანტათ ეჭვები ან გაურკვეველობა შესაბამისი საკითხის მეტად მცოდნე ადამიანების წინაშე დასმით.
9. მცოდნეთა პასუხი შესაბამის საკითხზე, და თავისი სიტყვების დასტურად ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم მოხმობა.

ქარი სამოსლამეართა მხატვარ-მოქანდაკეთა მესახე

აბუ ჰურირა გადმოსცემს მაცნე მუჰამადის
სიტყვას: صلی الله علیه وسلم

„უზენაესმა ﷺ ბრძანა: ვინ არის მასზე ავი, ვინც ცდილობს შექმნას იმის მსგავსი, რაც მე შევქმენი? დაე, სცადონ შექმნან ერთი მარცვალი რაიმე, თუნდაც ხორბლის ან ქერის მარცვალი!“ (ალ-ბუხარი 10/324; მუსლიმი 2111.)

‘აიშა გადმოსცემს:

„სამსჯავროს დღეს ყველაზე უფრო საშინელი სასჯელი ელოდება მათ, ვინც ეცდება მიბაძოს ღმერთს ქმნაში.“ (ალ-ბუხარი 10/325; მუსლიმი 2106.)

იბნ ‘აბბასი გადმოსცემს:

„გავიგონე, როგორ თქვა ღმერთის მაცნემ صلی الله علیه وسلم: ყოველი, ვინც ქმნის გამოსახულებებს, აღმოჩნდება ცეცხლში. მის მიერ შექმნილ სულიერი არსებების გამოსახულებები აწამებენ მას ჯოჯონეთში.“ (ალ-ბუხარი 3/345; მუსლიმი 2110; აჰმადი 1/308.)

ასევე გადმოსცემენ იბნ ‘აბბასიდან, რომ მაცნე მუჰამადმა صلی الله علیه وسلم თქვა:

„მათ, ვინც სიცოცხლეში ქმნიდა გამოსახულებებს, მოსთხოვენ სული ჩაუდგას თავის ქმნილებებს, ის კი ვერ შეძლებს ამას.“ (ალ-ბუხარი 10/330; მუსლიმი 100.)

აბუ ლ-ჰაიაჯ ალ-ასადი გადმოსცემს:

„აღლიმ მითხრა მე: უნდა გაგგზავნო იმავე დავალებით, რა დავალებითაც მე ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم გამგზავნა: დაინახავ თუ არა ნებისმიერ გამოსახულებას, მაშინვე გაანადგურე, ხოლო თუ ნახავ ამაღლებულ საფლავს, გაასწორე იგი მიწის დონეზე.“ (მუსლიმი 969; აბუ დავუდი 3218; ათ-თირმიზი 1049; ან-ნასა'ი 4/88.)

ამ თავში მოყვანილი მკაცრად უნდა აღიქვას გამომხატველად და მკაცრად აღიქვას:

1. საშინელი საფრთხე, რაც ემუქრებათ სულიერ არსებათა გამოსახულების შემქმნელებს.
2. ამის მიზეზი არის მათი უპატივცემულობა ღმერთის მიმართ, რომელმაც ბრძანა: „ვინ არის მასზე ავი, ვინც ცდილობს შექმნას იმის მსგავსი, რაც მე შევქმენი?“
3. მითითება ღმერთის ძღვევამოსილებასა და მათ უსუსურობაზე, რის შესახებაც ღმერთი ბრძანებს: „დაე, სცადონ შექმნან ერთი მარცვალი რაიმე, თუნდაც ხორბლის ან ქერის მარცვალი!“
4. მითითება იმისა, რომ ასეთი ადამიანები დასჯილი იქნებიან ყველაზე უფრო საშინელი სასჯელით.
5. ღმერთი სულს შთაბერავს სულიერი არსებების გამოსახულებას და გააცოცხლებს მათ, შემდეგ ისინი ჯოჯოხეთში აწამებენ გამომსახველებს.
6. გამომსახველს უბრძანებენ, სული შთაბეროს თავის მიერ გამოსახულ სულიერ არსებებს.
7. ბრძანება სულიერ არსებათა გამოსახულების წაშლის ან განადგურების შესახებ.

ქარი სამოსდაეორა ხვირალ ღაფიხეზის უნახეზ

უზენაესი ﷺ ბრძანებს:

„ღაიცავით ფიცი თქვენი!“ (ალ-მა'იდა, 5:89)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს:

„გაფიგონე ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: ფიცით გამყიდველმა შეიძლება გაყიდოს საქონელი, მაგრამ დაჰკარგავს მოგებას (ღვთისმძიერ მადლს).“ (ალ-ბუხარი 4/266; მუსლიმი 1606; აბუ დაუდი 3335; ან-ნასა'ი 7/246.)

საღმან ალ-ფარისი გადმოსცემს:

„გაფიგონე ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვები: ამ სამნაირ ადამიანს არ დაელაპარაკება და არ განწმენდს ღმერთი სამსჯავროს დღეს: მონუცებულ მრუშს, ამპარტავან მათხოვარსა და ადამიანს, ვინც ღმერთი თავის სავაჭრო საქონლად აქცია იგი არც იყიდის და არც გაყიდის რაიმეს, რომ არ დაიფიცოს ღმერთი.“ (ატ-ტაბარი; ალ-ბაიჰაყი; ალ-ჰაისამი 4/78.)

‘იმრან იბნ ჰუსაინი გადმოსცემს:

„ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: საუკეთესო ადამიანები ჩემს უმმაში ჩემი თაობაა. შემდეგ მათი მომდევნო და მომდევნოების მომდევნო. მათ შემდეგ გაჩნდებიან ადამიანები, რომლებიც ტყუილს დაამოწმებენ და მათ დამოწმებას არაფინ დაუჯერებს. ჩაიდენენ გამცემლობებს და მათ არაფინ ენდობა, ისინი დადებენ ფიცსა და აღთქმებს, მაგრამ არ შეასრულებენ მათ, და იქნებიან უზომოდ მსუქნები.“ (ალ-ბუხარი 5/190; აბუ დაუდი 4657; ათ-თირმიზი 2222.)

იბნ მას'უდი გადმოსცემს მაცნე მუჰამმადის صلى الله عليه وسلم სიტყვას:

„საუკეთესო ადამიანები არის ჩემს თაობაში, შემდეგ მათ მომდევნოსა და მომდევნოების მომდევნოში. მათ შემდეგ კი გამოჩნდებიან ადამიანები, რომლების დამოწმებაც დაასწრებს მათ ფიცსა და ფიცი დამოწმებას“ (ალ-ბუხარი 13/16.)

იბრაჰიმ ან-ნახა'ი წერს: „როცა ჩვენ ვიყავით პატარები, უფროსები გვსჯიდნენ როცა დამოწმებებს, ფიცს ან აღთქმას ვღებდით!“

ამ თავში მოყვანილი მგჰიხაჯულაჰაჰიდან გამომდინარეობს შიველები საკითხები:

1. ბრძანება ფიცის ასრულებისა.
2. ცნობა, რომ ვაჭრობისას საქონლის გასასაღებლად ცრუ ფიცს მოჰყვება ზესთასოფლის ჯილდოს დაკარგვა.
3. საფრთხე, რომელიც ემუქრება მათ, ვინც არაფერს ყიდულობს ან ჰყიდის ფიცის გარეშე.
4. მითითება, რომ ცოდვა უფრო მძიმეა, თუ იგი ადამიანის ინიციატივითაა და არა გარემოებათა დამთხვევით.
5. გაკიცხვა მათი, ვინც იფიცებს, როდესაც არავინ სთხოვს.
6. მაცნის მიერ მართლმორწმუნე წინაპრების პირველი თაობების შექება და წინასწარმეტყველება შემდეგ მოსახლენისა.
7. გაკიცხვა მათი, ვინც თავის დამოწმებას ფასი დაუკარგა.
8. მართლმორწმუნე წინაპრები უკრძალავდნენ ბავშვებს დამოწმებებსა და დაფიცებებს.

ქარი სამოსლაქისაჲ

ღვართისა და მისი მასნის ☩ სახელით დახვის შესახებ

უზენაესი ☩ ბრძანებს:

„შეასრულეთ თქვენი აღთქმა ღმერთის წინაშე, თუ დადებთ მას და ნუ უარყოფთ თქვენს ფიცს, რაც დაგიდასტურებიათ, რაც აირჩიეთ ღმერთი თქვენს მფარველად. უეჭველად, ღმერთმა უწყის რასაც მოიმოქმედებთ.“ (ან-ნაჰლ, 16:91)

ბურაიდა გადმოსცემს:

„როდესაც არმიის ან რაზმის წინამძღოლს ნიშნავდა, ღმერთის მაცნე صلى الله عليه وسلم მოუწოდებდა მას ღვთისმოშიშებისკენ და მის დაქვემდებარებაში მყოფი მუსლიმების მიმართ კარგი მოპყრობისკენ. იგი صلى الله عليه وسلم ეუბნებოდა მას: გაემართეთ სალაშქროდ ღმერთის სახელით ღმერთის გულისთვის და ებრძოლეთ მათ, ვისაც არა სწამს ღმერთისა. ლაშქრობისას ნუ მიითვისებთ ნადავლს მანამ, სანამ ისინი არ იქნებიან სამართლიანად განაწილებული ყველას შორის, ნუ დაარღვევთ შეთანხმებებს, ნუ შერაცხყოფთ მოკლულთა ცხედრებს და ნუ მოკლავთ ბავშვებს. როდესაც შეზღვები წარმართებს, მოუწოდე მათ სამი რამისკენ და თუ ისინი დაგთანხმდებიან თუნდაც ერთზე, მაშინ დაშორდი მათ, პირველ რიგში მოუწოდე ისლამისკენ და თუ ისინი მიიღებენ მას, მაშინ მშვიდობით დაშორდი მათ. შემდეგ მოუწოდე მათ გადასახლდნენ მუჰაჯირებთან ერთად და შეატყობინე, რომ თუ ისინი გააკეთებენ ამას, მიიღებენ

ყველა უფლებას, რაც აქვთ მუჰაჯირებს და მათზე იქნება ყველა ის ვალდებულება, რაც აქვთ მუჰაჯირებს. თუ უარს იტყვიან გადასახლებაზე, მაშინ აცნობე, რომ იქნებიან ჩვეულებრივ მუსლიმთა რიგებში, მათზე გავრცელდება ღმერთის კანონი და ნადავლიდან წილი ეკუთვნით მხოლოდ მაშინ, თუ სალაშქროდ გავლენ მუსლიმებთან ერთად. თუ ისინი ამაზე უარს იტყვიან, მაშინ მოთხოვე მათ ჯიზია (დაცვის გადასახადი). თუ ისინი დაგთანხმდებიან, მაშინ დატოვე ისინი მშვიდობით. თუ ამაზეც უარს იტყვიან, მაშინ ღმერთის შემწეობის იმედით შეებრძოლე მათ.

თუ ალყას შემთარტყამ ცინესიმაგრეში გამაგრებულ მტრებს და მათ მოგთხოვეს დაცვა (დაგთანხმდნენ დაცვის გადასახადზე) ღმერთისა და მისი მაცნის სახელით, არ უბოძო ეს დაცვა. უბოძე დაცვა შენი და შენი ხალხის სახელით, რადგან თუ ვერ მოახერხებ მათ დაცვას როგორც საჭირო იქნება, ეს იქნება ნაკლები ცოდვა, ვიდრე ღმერთისა და მისი მაცნის სახელით აღთქმული დაცვის ვერშესრულება. თუ ცინე სიმაგრეში გამაგრებულები მოისურვებენ დაექვემდებარონ ღმერთის ხელისუფლებას, ნუ აღუთქვავ მათ ღმერთის ხელისუფლებას, არამედ აღუთქვი შენი ხელისუფლება, რადგან არ უწყი, შეძლებ თუ არა მათი ღმერთის ხელისუფლების ქვეშ მოქცევას.“ (მუსლიმი 1731.)

**ამ თავში მოყვანილი მკაცრად დასჯილია
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. განსხვავება ღმერთისა და მისი მაცნის صلى الله عليه وسلم სახელით დაცვასა და მუსლიმების სახელით დაცვას შორის.

2. მითითება ყოველთვის ავირჩიოთ ნაკლებ საშიში შესაძლებლობა.

3. მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „გაემართეთ საღაშქროდ ღმერთის სახელით ღმერთის გულისთვის...“

4. მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „ებრძოლეთ მათ, ვისაც არა სწამს ღმერთისა.“

5. მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „ღმერთის შემწეობის იმედით შეებრძოლეთ მათ.“

6. განსხვავება ღმერთის ხელისუფლებასა და მუსლიმი სწავლულების ხელისუფლებას შორის.

7. საჭაბას შეეძლო განეხორციელებინა ხელისუფლება, თუმცა შესაძლებელია ეს ხელისუფლება არ ყოფილიყო ღმერთის ხელისუფლების შესაბამისი.

ქარი სამოსლამოთხა

ღმერთის სახელით ღაფიხაზის შესახებ

ჯუნდუბ იბნ ‘აბდულლაჰი გადმოსცემს მაცნე მუჰამმადის ﷺ სიტყვებს:

„ერთმა ადამიანმა წამოიძახა: ვფიცავ ღმერთს, იგი არ მიუტეგებს მაგანს! მაშინ უზენაესმა ﷻ ბრძანა: შენ ვინ ხარ, რომ იფიცები ჩემს სახელს და წყვეტ, ვის მივუტეგებ და ვის არა? მე უკვე მივუტევე მას და შენი საქმენი კი უსარგებლოდ იქცა!“ (მუსლიმი 2621.)

აბუ ჰურაირა გადმოსცემს იგივე ჰადისს და უმატებს, რომ ის, დამფიცებელი მორწმუნე ყოფილა, მაგრამ მისმა ერთმა სიტყვამ მთელი მისი საქმეები უსარგებლოდ აქცია წუთისოფელსა და ზესთასოფელშიც.

ამ თავში მოყვანილი მგჰიხაზულაჰაჰიდან გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:

1. აუცილებელი სიფრთხილე ღმერთის დაფიცებისას.

2. ჯოჯოხეთის ცეცხლი უფრო ახლოსაა ჩვენთან, ვიდრე ჩვენი ფეხსაცმლის თასმები.

3. სამოთხეც იგივე მანძილით არის დაშორებული ჩვენგან.

4. ამის დასტურია: „მისმა ერთმა სიტყვამ...“

5. ღმერთმა შესაძლოა მიუტეგოს ადამიანს, თუნდაც მისთვის ყველაზე საძულველი ქმედება.

ქარი სამოსლამეხუთა ღმერთის შუამდგომლობა მის ქმნილებათან

ჯუბაირ იბნ მუტ'იმი გადმოსცემს:

„ერთხელ მაცნესთან صلى الله عليه وسلم მოვიდა ერთი ბედუინი და თქვა: ღმერთის მაცნეო! ხალხი გამოიფიტა, ბავშვები შიმშილობენ, მთელი ქონება დაგვეღუპა! თხოვე უფალს წვიმა ჩვენთვის. ჩვენ ვთხოვთ ღმერთს შუამდგომლობას შენს წინაშე და შენ ვთხოვთ შუამდგომლობას ღმერთის წინაშე!

მაცნემ صلى الله عليه وسلم წამოიყვირა: დიდებულია ღმერთი! დიდებულია ღმერთი! და იმეორებდა ამ სიტყვებს მანამ, სანამ მისი შეშფოთება მის საჰაბებსაც არ გადაედოთ. შემდეგ კი თქვა: ვაი თქვენ! თუ იცით მაინც, ვინ არის ღმერთი? დიდებულია ღმერთი იმაზე, რომ შესთხოვო მას შუამდგომლობა მის ნებისმიერ ქმნილებასთან!“ (აბუ ღაფუდი 4726.)

ამ თავში მოყვანილი გჰკისხაბულაგიდან გამომდინარეობს შუამდგომლობის საკითხები:

1. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم უარყოფითი დამოკიდებულება სიტყვებთან: „ჩვენ ვთხოვთ ღმერთს შუამდგომლობას შენს წინაშე...“

2. ამ სიტყვების გამო მაცნე صلى الله عليه وسلم იმდენად აღშფოთდა, რომ საჰაბებსაც სახე ეცვალათ.

3. სიტყვები „შენ გთხოვთ შუამდგომლობას ღმერთის წინაშე!“ მას არ აუკრძალავს. სხვა მუსლიმისთვის შუამდგომლობაზე მიმართვა დასაშვებია, თუ მას პირადად მივმართავთ და მას ჩვენი ესმის. მაგრამ გარდაცვლილი, ან იქ არ მყოფი ადამიანისთვის იგივე თხოვნით მიმართვა მიუღებელია და მრავალღმერთიანობის ტოლფასია, რადგან ყოვლისშემსმენი მხოლოდ ღმერთია.

4. ღმერთის განდიდების მნიშვნელობა და მიზეზი.

5. მუსლიმები მიმართავენ ღმერთის მაცნეს صلى الله عليه وسلم, რომ ღმერთს შესთხოვოს წვიმა.

ქარი სამოსდაგეგმვა

**მასნი صلی الله علیه وسلم მიერ ერთგვართიანობის
ხელშეწყობის დახვა**

‘აბდულლაჰ იბნ აშ-შიხხირი გადმოსცემს:

„მე მოვედი ღმერთის მაცნესთან صلی الله علیه وسلم ბანუ ამირის ტომის წარმომადგენლებთან ერთად. ჩვენ მივმართეთ მას صلی الله علیه وسلم: ჩვენო ბატონო! ამაზე მაცნემ صلی الله علیه وسلم გვიპასუხა: ბატონო ეს უზენაესი და კეთილშობილი ღმერთია. მაშინ ჩვენ მივმართეთ მას صلی الله علیه وسلم: ჩვენს შორის ყველაზე ღირსეულ და დიდებულს! მაცნემ صلی الله علیه وسلم თქვა: თქვით თქვენი სიტყვები, მაგრამ ფრთხილად იყავით გამოთქმების შერჩევისას, რომ სატანამ თავგზა არ აგებნით!“ (აბუ დავუდი 4806; აჰმადი 4/25.)

ანასი გადმოსცემს:

„ხალხმა უთხრა მაცნეს صلی الله علیه وسلم: ღმერთის მაცნეო! ჩვენს შორის საუკეთესო და ჩვენს შორის საუკეთესოს შვილო! ჩვენო ბატონო და ჩვენი ბატონის შვილო!

მაცნემ صلی الله علیه وسلم უპასუხა მათ: ხალხო! თქვით თქვენი სიტყვები, მაგრამ ფრთხილად იყავით, სატანამ არ გაცდუნოთ! მე მუჰამადი ვარ, ღმერთის მსახური და მისი მაცნე. მე არ მომწონს, როცა თქვენ განმადიდებთ მე უფრო მეტად და მაკუთვნებთ იმაზე უკეთეს ადგილს, ვიდრე ღმერთმა მაკუთვნა.“ (აჰმადი 3/153.)

**ამ თავში მოყვანილი მგაჩისაგულაგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. გაფრთხილება ნებისმიერი ვინმეს უზომო და გადაჭარბებული განდიდების შესახებ.

2. რა უნდა თქვას მან,ვისაც მიმართეს – ბატონო!

3. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم მიმართვა: „... სატანამ თავგზა არ აგებნით!“, თუმცა ის ადამიანები სიმართლეს ამბობდნენ.

4. ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: „მე არ მომწონს, როცა თქვენ განმადიდებთ მე უფრო მეტად და მაკუთვნებთ იმაზე უკეთეს ადგილს, ვიდრე ღმერთმა მაკუთვნა.“

კარი სამოსლაჲეშვილა

პერ შაჲასას მათ ჲმართი...

უზენაესი ﷻ ბრძანებს:

„გერ შეაფასეს მათ ჲმერთი ჯეროვნად, არადა მთელი დედამიწა მის ხელში აღმოჩნდება სამსჯავროს დღეს, ხოლო ზეცა ჩაიხვევა მის მკლაფქვეშ! ქება მას და დიდებულია იგი მასზე, რასაც თანაზიარად უქმნიან!“ (აზ-ზუმარ, 39:67)

იბნ მას'უდი გადმოსცემს:

„ერთხელ ჲმერთის მაცნესთან ﷺ მოვიდა იუდეველი სწავლული და უთხრა: მუჰამმად! ჩვენ ვიცით რომ ჲმერთი უკანასკნელ დღეს ზეცას ერთ თითზე დაიდებს, დედამიწებს (პლანეტებს) მეორეზე, ხემცენარეებს მესამეზე, წყლებს მეოთხეზე, სიმდიდრეს მესუთეზე და დანარჩენ ქმნილებებს მეექვსეზე, შემდეგ კი იტყვის მე ვარ მეუფე! მაცნემ ﷺ გაიცინა და წაიკითხა აია:

გერ შეაფასეს მათ ჲმერთი ჯეროვნად, არადა მთელი დედამიწა მის ხელში აღმოჩნდება სამსჯავროს დღეს, ხოლო ზეცა ჩაიხვევა მის მკლაფქვეშ!“ (აჰმადი 1/457; ათ-თირმიზი 3239.)

მუსლიმის ვერსიაში ნათქვამია:

„... მთებსა და ტყეებს მეშვიდეზე, შემდეგ შეარწევს

მათ და იტყვის: მე ვარ მეუფე. მე ვარ ღმერთი!“ (მუსლიმი 2786.)

აღ-ბუხარის ვერსიაში ნათქვამია:

„დაიდებს ზეცას ერთ თითზე, წყალსა და სიმდიდრეებს მეორეზე, და დანარჩენ თავის ქმნილებებს მესამეზე...“ (აღ-ბუხარი 8/423.)

იბნ ‘უმარი გადმოსცემს მაცნე მუჰამმადის صلى الله عليه وسلم სიტყვას:

„სამსჯავროს დღეს ღმერთი ჩაიხვევს მკლავქვეშ ზეცას და აიღებს მარჯვენა ხელში, შეძევ კი იტყვის: მე ვარ მეუფე! სად არიან ძლიერნი ამა ქვეყნისა? სად არიან ამჰართავანნი? შეძევ იგი აიღებს დედამიწებს (პლანეტებს) მარცხენა ხელში და იტყვის: მე ვარ მეუფე! სად არიან ძლიერნი ამა ქვეყნისა? სად არიან ამჰართავანნი?“ (მუსლიმი 2788.)

იბნ ‘აბბასი წერს: „შვიდკეცი ზეცა და შვიდი დედამიწა (პლანეტა) ყოვლადმოწყალის ხელში იქნება ისე, როგორც მდოგვის მარცვალი ჩვენს ხელში.“

იბნ ჯარირი გადმოსცემს იუნუს იბნ ‘აბდ ალ-ა’ლას, იბნ ვაჰბის, იბნ ზაიდისა და ზაიდისგან, რომ მაცნე მუჰამმადმა صلى الله عليه وسلم თქვა:

„შვიდკეცი ზეცა ქურსისთან (ღმერთის ტახტი) შედარებით ჰგავს შვიდ დირჰამს ფარზე.“

იქვე გადმოცემულია ჰადისი აბუ ზარრ ალ-ღიფარისგან:

„გაფიგონე ღმერთის მაცნის صلى الله عليه وسلم სიტყვა: ქურსი

(ღმერთის ტახტი) 'არშთან (ტახტრევანთან) შედარებით არის პატარა რკინის ბეჭედი, უსაზღვრო უდაბნოში გადაგდებული.“ (ალ-ბაიჰაყი.)

იბნ მას'უდი გადმოსცემს:

„პირველსა და შემდეგ ზეცას შორის არის 500 წლის მანძილი. და ასე ყოველი ზეცის მანძილი არის 500 წელი. მეშვიდე ზეცასა და ქურსის შორისაც არის 500 წლის მანძილი. ქურსისა და წყალს შორის ასევე 500 წლის მანძილია. ტახტრევანი წყალზეა და ღმერთი ამალეებულია ტახტრევანზე. და არაფერია დაფარული მისთვის თქვენი საქმეებიდან.“ (იბნ მაჰლიდან, ჰამმად იბნ ხალამადან, 'ასიმ ალ-ბახდალიდან, ზირრ იბნ ხუბაიშიდან, 'აბდულლაჰ იბნ მას'უდიდან. მეორე ჯაჭვია 'ასიმ ალ-ბახდალიდან, აბუ ვალიადან, 'აბდულლაჰ იბნ მას'უდიდან. აზ-ზაჰაბის მიხედვით,ჰადისი მუთავათირია და მოსულია მრავალი სხვადასხვა გზით.)

'აბბას იბნ 'აბდულ-მუტტალბი გადმოსცემს:

„ერთხელ ღმერთის მაცნემ صلى الله عليه وسلم გვითხრა ჩვენ: იცით თუ არა, რა დაშორებაა დედამიწასა და ცას შორის? ჩვენ გუბასუხეთ: ღმერთმა და მისმა მაცნემ უკეთ უწყიან. მაცნემ صلى الله عليه وسلم თქვა: მათ შორის მანძილია 500 წელიწადი. ყოველი ზეციდან მეორემდეც ასევე 500 წელია და თითო ზეცა 500 წლის მანძილზეა გაწოლილი. მეშვიდე ზეციდან ქურსიმდე არის სუბსტანცია, რომლის დისტანციაც იგივეა, რაც დედამიწიდან ზეცამდე. უზენაესი ღმერთი ამ ყოველივეს ზემოთ არის, მაგრამ არაფერია მისთვის დამალული ადამის შვილთა საქმეებისგან.“ (აბუ დავუდი 4723; ათ-თირმიზი 3317; იბნ მაჯა 193; აჰმადი 1/206.)

**ამ თავში მოყვანილი მგჰიხაგულაგიდან
გამომდინარეობს შემდეგი საკითხები:**

1. უზენაესის სიტყვა:

„მოელი დედამიწა მის ხელში აღმოჩნდება
სამსჯავროს დღეს!..“

2. ამგვარი ცოდნა ჰქონდათ იუდეველებს მაცნის
صلی الله
عليه وسلم ეპოქაში, ისინი ჯერ კიდევ არ უარყოფდნენ მათ
და არ განმარტავდნენ ამას ალეგორიულად.

3. მაცნე صلی الله
عليه وسلم დაეთანხმა იმას, რასაც ამბობდა
იუდეველი სწავლული, ხოლო ღმერთმა დაადასტურა
ეს თავისი აით.

4. მაცნემ صلی الله
عليه وسلم გაიღიმა, როცა გაიგო იმ
ცოდნის შესახებ, რომელიც მის წინაშე გამოავლინა
სწავლულმა.

5. მითითება, რომ ღმერთს აქვს ორი ხელი,
რომელთაგან მარჯვენაში აიღებს შვიდკეც ზეცას,
ხოლო მარცხენაში პლანეტებს.

6. მითითება, რომ მეორე ხელი არის მარცხენა.

7. მითითება, რომ ღმერთი პირველ რიგში
მოჰკითხავს ძლიერთ ამა ქვეყნისათ, რომლებიც
მიწიერი ძალაუფლებით ამპარტავნობენ.

8. იბნ ‘აბბასის სიტყვა: „როგორც მდღევის
მარცვალი ჩვენს ხელში.“

9. ქურსის სიდიდე ზეცასთან შედარებით.

10. ‘არშის სიდიდე ქურსისთან შედარებით.

11. ‘არში განსხვავებულია ქურსისა და
წყლისგან.

12. მანძილი ზეცის ფენებს შორის.
13. მანძილი მეშვიდე ზეცასა და ქურსის შორის.
14. მანძილი ქურსისა და წყალს შორის.
15. 'არში წყალს ზემოთაა.
16. ღმერთი 'არშზეა ამაღლებული.
17. დედამიწასა და ზეცას შორის მანძილი.
18. ყოველი ზეცა 500 წლის მანძილზეა გადაჭიმული.
19. სიღრმე სუბსტანციისა, რომელიც ზეცის თავზეა, ასევე 500 წელს შეადგენს. და ღმერთმა უკეთ უწყის ყოველი.

დასასრულ, ქება-დიდება ღმერთს, სამყაროთა უფალს, მისი ღოცვა კურთხევა მის მაცნეს, მუჰამადს, სანდოდ წოდებულს, მის სახლეულსა და მხლებლებს, და ვინც მიჰყვა მას სიკეთის გზაზე სამსჯავროს დღემდე.

სარჩევი

რელიგიური ტექსტების წყაროები მითითებულია შემდეგნაირად:.....	1
შეიხი მუჰამმად ათ-თამიმი.....	2
შეიხ მუჰამმად ათ-თამიმის წერილი ყასიმის მცხოვრებლებს, სადაც იგი აყალიბებს თავის რელიგიურ შეხედულებებს.....	4
კარი პირველი.....	12
კარი მეორე.....	18
კარი მესამე.....	22
კარი მეოთხე.....	27
კარი მეხუთე.....	29
კარი მეექვსე.....	34
კარი მეშვიდე.....	38
კარი მერვე.....	41
კარი მეცხრე.....	44
კარი მეათე.....	48
კარი მეთერთმეტე.....	52
კარი მეთორმეტე.....	55
კარი მეცამეტე.....	57
კარი მეთოთხმეტე.....	59
კარი მეთხუთმეტე.....	63
კარი მეთექვსმეტე.....	67
კარი მეჩვიდმეტე.....	71
კარი მეთვრამეტე.....	74
კარი მეცხრამეტე.....	77
კარი მეოცე.....	82
კარი ოცდამეერთე.....	86

კარი ოცდამეორე.....88
 კარი ოცდამესამე.....90
 კარი ოცდამეოთხე.....95
 კარი ოცდამეხუთე.....97
 კარი ოცდამეექვსე.....100
 კარი ოცდამეშვიდე.....102
 კარი ოცდამერვე.....104
 კარი ოცდამეცხრე.....107
 კარი ოცდამეათე.....109
 კაცი ოცდამეთერთმეტე.....112
 კარი ოცდამეთორმეტე.....115
 კარი ოცდამეცამეტე.....117
 კარი ოცდამეთოთხმეტე.....119
 კარი ოცდამეთხუთმეტე.....121
 კარი ოცდამეთექვსმეტე.....123
 კარი ოცდამეჩვიდმეტე.....125
 კარი ოცდამეთვრამეტე.....127
 კარი ოცდამეცხრამეტე.....129
 კარი მეორმოცე.....132
 კარი ორმოცდამეერთე.....134
 კარი ორმოცდამეორე.....136
 კარი ორმოცდამესამე.....138
 კარი ორმოცდამეოთხე.....139
 კარი ორმოცდამეხუთე.....142
 კარი ორმოცდამეექვსე.....144
 კარი ორმოცდამეშვიდე.....145
 კარი ორმოცდამერვე.....147
 კარი ორმოცდამეცხრე.....149
 კარი ორმოცდამეათე.....153
 კარი ორმოცდამეთერთმეტე.....155
 კარი ორმოცდამეთორმეტე.....156
 კარი ორმოცდამეცამეტე.....157
 კარი ორმოცდამეთოთხმეტე.....158
 კარი ორმოცდამეთხუთმეტე.....159
 კარი ორმოცდამეთექვსმეტე.....161

კარი ორმოცდამეჩვიდმეტე.....162
კარი ორმოცდამეთვრამეტე.....164
კარი ორმოცდამეცხრამეტე.....165
კარი მესამოცე.....168
კარი სამოცდამეერთე.....171
კარი სამოცდამეორე.....173
კარი სამოცდამესამე.....175
კარი სამოცდამეოთხე.....178
კარი სამოცდამეხუთე.....179
კარი სამოცდამეექვსე.....181
კარი სამოცდამეშვიდე.....183
სარჩევი.....188